JUNTA DE MUSEUS

CATÀLEG
DEL
MUSEU D'ART DE CATALUNYA

PRIMERA PART

ART ROMÀNIC - ART GÒTIC
ART DEL RENAIXEMENT
ART BARROC

PARC DE MONTJUÏC
BARCELONA
1936

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Biblioteques
1500450358

JUNTA DE MUSEUS

CATÀLEG
DEL
MUSEU D'ART DE CATALUNYA

PRIMERA PART

ART ROMÀNIC - ART GÒTIC
ART DEL RENAIXEMENT - ART BARROC

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA BIBLIOTECA

PARC DE MONTJUÏC
BARCELONA
1936

R.120.793

CATÀLEG

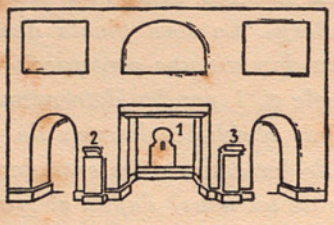
SALA I

L'església de Sant Quirze de Pedret, les pintures de la qual s'exposen en aquesta sala, està situada a la rodalia de la ciutat de Berga. La seva planta denúncia la reforma feta en el segle XII *damunt una construcció primitiva que cal datar com del segle* X*, i per les determinants (absis central gairebé rectangular, absidioles laterals de planta en arc de ferradura, i arcs de ferradura a les entrades dels absis i a les arcades divisòries de les naus) s'afilia al grup d'esglésies mossàrabs d'Espanya construïdes pels cristians peninsulars sota la influència de l'art musulmà de Còrdova.*

Sobre les pintures de Pedret transportades al Museu, hi ha posada la qüestió de si corresponen a l'església primitiva mossàrab o bé a la reforma romànica del segle XII*. La base de classificació fins ara no és altra que la dels elements estilístics de la pintura, la qual, a judicar per les diversitats de composició i de caràcter que presenta en relació a les pintures romàniques del segle* XII *que hi ha al Museu, sembla correspondre a un cicle distint, sense paral·lels, de manera que lògicament és possible atribuir-les, no a l'obra romànica, sinó a la mossàrab.*

1. Composició pictòrica de l'absidiola esquerra de Sant Quirze de Pedret. Representa, dins un cercle de cúpula, la imatge de Maria tenint l'infant Jesús a la falda. A la part cilíndrica es desenrotlla en dues escenes una figuració de la paràbola de les verges prudents i les verges fàtues. A la banda esquerra — on la pintura està destruïda en part, degut a una porta que s'obrí per a comunicar aquest absis lateral

amb el central —, es veuen les verges prudents vestides amb dalmàtiques sumptuoses, portant diadema a la testa i una estola, assegudes a la taula del banquet celestial i sostenint amb la mà una torxa encesa. Damunt les figures una inscripció diu: QVI[N]QVE PRVDE[N]TE[S]. Al fons de l'absis hi ha una finestra amb l'intradós decorat. A la banda dreta, una composició de quatre figures dempeus, sostenint les torxes cap

per avall, de cada una de les quals penja la fiola de l'oli. Una inscripció damunt diu: QVI[N]QVE FATV[A]E. Aquestes imatges no porten diadema; duen la testa coberta amb toca ajustada. Al costat de les verges fàtues es veu una figura assegudа damunt un edifici que representa l'Església, identificada per una inscripció que diu: S[AN]C[T]A ECREXIA. A l'intradós de l'arc hi ha una figura nimbada en actitud d'escriure.

N.º inv.: 15973

2. Fragment d'imposta amb decoració de motius geomètrics a la part inferior i una banda d'enllaços sinuosos a la superior. Segons el catàleg del Museu Provincial d'Antiguitats de Barcelona (Santa Àgata), d'on pervingué al Museu, procedeix de la Catedral de Barcelona. N.º inv.: 14397

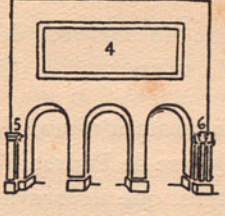
Al pilar que sostè aquesta imposta hi ha encastat un fragment de llosa rectangular de marbre, amb un motiu, en relleu, d'estel amb sis fulles radials. Segons el catàleg del Museu Provincial d'Antiguitats de Barcelona, d'on pervingué al nostre Museu, procedeix d'una troballa feta en obrir els fona-

ments de la casa núm. 12 del carrer de la Freneria, darrera la Catedral de Barcelona. N.º inv.: 9994

Al mateix pilar hi ha encastada una placa de terra cuita amb l'anagrama del Crist entre l'alfa i l'omega, dins un rectangle de filet en relleu, als angles del qual hi ha una roseta de quatre pètals. Procedeix del Museu Provincial d'Antiguitats de Barcelona, en el catàleg i en els inventaris del qual no hi ha cap dada sobre la procedència de l'objecte.

N.º inv.: 9937

3. Fragment d'imposta igual al descrit en el núm. 2 i de la mateixa procedència. N.º inv.: 14398

4. Fragment d'una pintura de l'absidiola del costat de l'Epístola de Sant Quirze de Pedret. Aquesta decoració fou trobada en pèssim estat de conservació. Hi apareixen figures assegudes entorn d'una taula. La composició s'ha identificat amb el Sant Sopar. Correspon a l'estil i a l'època de les descrites anteriorment. N.º inv.: 22992

5. Àbac de capitell o de pilastra, cantoner, amb ornament figurat d'estil assenyaladament bàrbar. Segle XI-XII. Procedeix del Museu Provincial d'Antiguitats de Barcelona, en el catàleg del qual se'l dóna com a provinent del Nord d'Espanya. N.º inv.: 14066

6. Capitell d'angle, classificat per alguns autors com del període pre-romànic. Procedeix del claustre primitiu

de Sant Pere de les Puelles, segons les dades del catàleg del Museu Provincial d'Antiguitats de Barcelona. N.º inv.: 9867

7. Pica d'aigua beneita, amb decoració en relleu. Art romànic primitiu. Segle IX-X. Procedeix d'una església de vora Cardona, segons les dades incompletes del catàleg del Museu Provincial d'Antiguitats de Barcelona. N.º inv.: 10000

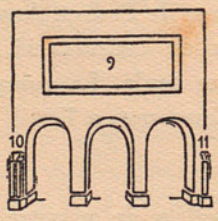

8. Capitell visigòtic de marbre, de tipus corinti, procedent de Còrdova. Segle VI-VII. N.º inv.: 22993

9. Fragment d'una pintura mural de l'absidiola del costat de l'Epístola de Sant Quirze de Pedret. Figura un motiu de draperia ornada de fullatges, que decorava el sòcol, sota la composició descrita en el n.º 4. N.º inv.: 22991

10. Capitell romànic, d'angle, pareller al descrit en el número 6. N.º inv.: 9868

11. Capitell de marbre d'estil aràbic de Còrdova. Segle X. Prové del Museu Provincial d'Antiguitats de Barcelona, en el catàleg del qual no hi ha indicació de procedència. N.º inv.: 14085

HISTORIAL DEL TRASLLAT DE LES PINTURES ROMÀNIQUES CATALANES I EXPLICACIÓ DE LES FOTOGRAFIES EXPOSADES

ANEX A

I

El 1907, una missió científica de l'Institut d'Estudis Catalans a la ratlla d'Aragó, completà considerablement les notícies que es tenien relatives a l'existència de pintures murals a les esglésies romàniques de Catalunya, especialment de la regió pirenenca.

En aquella data, la Junta de Museus ordenà la còpia d'aquestes decoracions pictòriques, la qual servi per a llur reproducció en el llibre «Les Pintures Murals Catalanes» que publicà l'Institut d'Estudis Catalans.

Conegudes que foren arreu del món estudiós aitals pintures, el 1919 una empresa estrangera organitzà, servint-se de tècnics italians, llur arrencament i llur exportació a l'Amèrica del Nord.

Informada d'aquests propòsits la Junta de Museus, tot i mancar aleshores a Espanya lleis que privessin l'expatriació d'obres d'art, hi va intervenir, i després de sospesar si era convenient o no fer el trasllat de les pintures, finalment decidí, previ informe dels seus tècnics, arrencar-les i dur-les al Museu per tal d'assegurar-ne la conservació i facilitar llur estudi.

És interessant de saber com es realitza l'operació d'arrencar del mur una pintura al fresc. Aquesta tècnica és co-

neguda d'antic i ha estat conservada per tradició entre algunes famílies de restauradors de pintures del Nord d'Itàlia. En el cas de Catalunya, dirigí els primers treballs el professor Franco Steffanoni, de Bèrgam, assistit pels seus ajudants Arturo Dalmati i Arturo Cividini. Avui, aquestes operacions es fan als nostres laboratoris de restauració, el cap dels quals, senyor Manuel Grau, es formà al Nord d'Itàlia. Per a comprendre les dificultats del treball, cal tenir present que la pintura al fresc és aquella tècnica que pinta damunt un mur, amb colors a l'aiguada, quan l'arrebossat és encara «fresc». En aquest estat, el color és absorbit pel material que constitueix l'arrebossat, formant així un cos amb ell. El que s'arrenca, doncs, és l'arrebossat acolorit.

La forma d'arrencament és com segueix: Prèvia la neteja de la superfície pintada, es colloquen damunt seu, encolades, una sèrie de gruixos de teles (fot. n.º 3). Assegurada l'absoluta adhesió de tota la superfície al cos format per aquestes teles, es divideix a trossos, tallant l'arrebossat. Seguidament (fot. número 2), es procedeix a base d'una escarpra o per un altre procediment, a alçar l'arrebossat que està sostingut per les teles, el qual ha d'ésser enrotllat, si la superfície del tros que s'arrenca és molt extensa (fot. n.º 4). Així enrotllades, com sia que les operacions de traspàs, que en altre lloc es descriuen, han d'ésser fetes al Museu, les pintures són embalades curosament. Les fotografies 1 i 5 reprodueixen el treball d'embalatge fet pel personal del Museu en presència dels senyors rectors de les parròquies de Santa Maria de Taüll (fot. n.º 1) i Sant Joan de Boí (fot. n.º 5).

II

Aquest grup de fotografies mostra els dos monuments principals de la Vall de Boí, que estaven decorats amb les pintures murals transportades al Museu.

La fotografia n.º 1 reprodueix l'exterior de l'església de Sant Climent, situada als afores del poble de Taüll. Aquesta fàbrica ve datada per una inscripció pintada en una de les seves columnes i per l'acta de consagració: any 1123. Les fotografies del seu interior, números 2 i 4, donen idea de l'estructura de la planta, dividida en tres naus per columnes i arcades que sostenen una coberta de fusta a dues vessants. Cada nau té al fons un absis, el qual correspon, en les proporcions, a l'amplada i alçada respectives.

La coberta de fusta de Sant Climent de Taüll, i el seu sosteniment per columnes, indiquen, segons els estudis del senyor Puig i Cadafalch, la supervivència dins la primera meitat del segle XII, *d'un tipus primitiu d'església, que desaparegué des dels inicis del segle* XI, *en ésser substituïdes les cobertes de fusta per les voltes de pedra. La volta de pedra, per al seu sosteniment, exigia, en lloc de les columnes cilíndriques de Sant Climent, els grans pilars quadrats i les arcades. Es tracta, doncs, d'un cas d'arcaisme que a la Vall de Boí i en altres valls del Pireneu continuava a la data que la inscripció de Sant Climent de Taüll assenyala.*

La pintura, en aquesta església, es desenrotllava als absis; la resta dels murs de les naus estava decorada a base d'unes ratlles assenyalant un aparellament de pedra. D'aquestes decoracions absidials es conservaren la de l'absis major, en gran part, i la de l'absis del costat de l'Evangeli.

La fotografia n.º 5 reprodueix l'exterior de l'església de Santa Maria, situada al centre del llogarret de Taüll. La seva estructura originària era igual a la de Sant Climent de Taüll, abans descrita. Substituïda en el segle XVIII *la coberta de fusta per una volta amb cúpula en el creuer, calgué posar contraforts que vingueren a dividir les naus laterals en capelles. Aquest canvi d'estructura dificultà els treballs d'arrencament, car es tractava d'una església que havia tingut, en el segle* XII, *tots els seus murs decorats. i calia anar a cercar dar-*

rera els altars de les noves capelles i darrera els contraforts, les restes que hi pogués haver de decoració. La pintura més important, però, era al seu absis principal. Per ésser igual d'estructura i d'aparellament a la de Sant Climent, l'església de Santa Maria de Taüll pot considerar-se contemporània d'aquella.

La fotografia n.º 3 representa el moment en què la caravana formada pel personal del Museu i els operaris italians deixa la Vall de Boí. Les cavalleries davanteres duen les caixes contenint els frescos arrencats que han de transportar-se al Museu de Barcelona, per tal de procedir al traspàs i a la corresponent instal·lació.

ANEX B

I

La fotografia n.º 1 representa l'exterior de l'església de Sant Pere de la Seu d'Urgell (església esmentada pel comte Borrell, de Barcelona, en el seu testament del 993), la qual tenia una decoració important en el seu absis principal, que fou transportada al nostre Museu.

La fotografía n.º 2 dóna idea dels treballs d'exploració que calgué efectuar a totes les esglésies on hi havia pintures, a fi de descobrir les que poguessin restar amagades sota els emblanquinats de calç. En efecte, aquesta recerca donà resultats excel·lents, ja que grans trossos de pintures invisibles foren posats al descobert. La fotografia fou presa a l'església de Santa Maria de Taüll, obra del segle XII.

La fotografia n.º 3 representa l'operador italià senyor Dalmati a l'obrador del Museu, procedint al traspàs de les pintures murals de Ginestarre. Aquesta operació cal explicar-la ací com a continuació de les d'arrencament que hem exposat abans.

En arribar les pintures al Museu, enrotllades com hem dit i amb l'arrebossat sostingut per la gruixa de teles col·locades damunt d'elles abans d'arrencar-les, conserven, invisible i coberta, la part decorada. Cal aleshores estendre els arrebossats i suprimir tota la crosta de morter fins a restar sola la pel·lícula de pintura. En aquest estat, s'enganxa a la seva part dorsal una altra gruixa de teles que la fixen; un cop fixada, es treu la gruixa de teles primitives que hi ha a la part del davant. Aleshores, el fragment pictòric estès davant l'operador, passa a ésser enganxat a la superfície de l'absis reconstruït al Museu, per tal de deixar la decoració instal·lada.

La fotografia n.º 4 reprodueix l'exterior de l'absis de Santa Maria d'Esterri d'Àneu, església del segle XI, *amb pintures que poden considerar-se com del segle* XII. *Aquesta església fou el centre d'un monestir benedictí; avui és el santuari de la Vall d'Àneu, en el veïnatge del poble d'Esterri. La composició pictòrica que decorava el seu absis central és la que figura en el Museu.*

La fotografia n.º 5 reprodueix l'església de Sant Miquel d'Engolasters, vers el llac d'aquest nom, a Andorra, en el terme de Les Escaldes. El seu absis estava decorat exteriorment d'arcuacions lombardes, i en el seu interior amb les pintures que formen part del nostre Museu. Aquesta construcció, pel seu estil, pertany al segle XI.

II

La fotografia n.º 1 reprodueix l'exterior de l'església de Pedret, amb les dues absidioles cilíndriques i l'absis central rectangular, típicament mossàrab. L'església està situada a la rodalia de la ciutat de Berga.

La fotografia n.º 2 reprodueix un aspecte dels treballs d'arrencament de les pintures murals a l'església de Boí. Construc-

ció del segle XII, *de tipus igual a les de Taüll, transformada en el segle* XVIII, *calia cercar les velles pintures de la decoració romànica darrera els altars i els contraforts. Ací es veuen els operadors italians i el Cap dels Serveis de Conservació dels nostres Museus, senyor Emili Gandia, arrencant les restes de decoració que foren trobades.*

La fotografia n.º 3 figura el moment d'arrencar les pintures existents a la testera superior de l'església de Santa Maria de Taüll. El mur, on fou practicada en el segle XVIII *una finestra per a il·luminar el cor, estava decorat amb una composició que restà malmesa per aquella obertura. Els operadors treballen dalt el cor del temple recollint els fragments representatius del Judici Final.*

La fotografia n.º 4 dóna encara un altre aspecte dels treballs efectuats a Santa Maria de Taüll. Els operadors arrenquen de darrera un dels altars de les capelles construïdes en el segle XVIII *a base dels contraforts que sostenen la volta de pedra, els fragments d'un important conjunt que ocupava gairebé tota la llargada del mur lateral primitiu. Per a poder arrencar aquestes pintures fou necessari escapçar aquells contraforts divisoris en el punt d'unió amb el mur antic, exterior. Aquests treballs, que podien afectar la resistència de l'edifici, foren encomanats a l'Arquitecte Director del Servei de Conservació de Monuments, senyor Jeroni Martorell, el qual delegà l'arquitecte senyor Josep Danés.*

La fotografia n.º 5 representa l'exterior de l'església de Sant Joan de Boí, obra del segle XII, *també totalment decorada de pintures en el seu interior i en la part de fora, a l'entorn de la primitiva porta d'entrada, sota un rudimentari nàrtex o porxo desaparegut. L'església de Sant Joan de Boí, que era de tipus igual a les de Taüll, té enderrocat el seu absis principal i li manca la composició pictòrica, probablement la més important del temple, que solia haver-hi darrera l'altar major.*

SALA II

GEOGRAFIA DE LA PINTURA MURAL ROMÀNICA CATALANA. — Decora l'espai lateral superior dret d'aquesta sala la carta geogràfica de Catalunya, damunt la qual s'ha establert la situació de cada una de les esglésies del període romànic que tenen o tenien decoració mural pintada. Cal remarcar en primer lloc com la situació topogràfica dels edificis existents deixa despoblada la zona que correspon a la Catalunya nova centrada per Lleida, terra fronterera on en els temps del primer art romànic arribava l'onada musulmana invasora de la península. En segon lloc, s'assenyala també l'extensió per altres regions històricament catalanes, com el Rosselló, i per les d'una mateixa cultura pirenenca, com les aragoneses. Els tipus monumentals dels edificis decorats expressen, encara que llur cronologia en alguns casos excedeixi del primer període romànic, que la pintura mural es troba en edificis de composició típica corresponent a aquest període, ço és: que els decorats pictòrics no acompanyen mai les estructures sàvies ni els murs de pedra aparellada ornats de columnes i escultures, que són típics del segon període romànic, i que en el nostre país es cronologuen d'una manera general dintre la segona meitat del segle XII *o com del segle* XIII.

Dissortadament l'estat de conservació de la gran majoria d'aquestes decoracions murals no permet establir grups estilístics amb gaire precisió. Fora dels petits nuclis de la Vall de Boí i de la Vall d'Àneu no es troben repetides en els decorats unes característiques d'estil que permetin assenyalar l'existència d'obradors locals. L'observació d'aquest aspecte del problema més aviat fa pensar que els pintors de les nos-

tres esglésies romàniques foren artistes no establerts en el país, la petja dels quals era una o dues obres circumstancials que fixaven llur presència, i que desapareixien, una vegada llesta l'obra, fent camí vers altres indrets on llur art pogués ésser també aprofitat.

GEOGRAFIA DE LA PINTURA ROMÀNICA DAMUNT TAULA. — La disposició topogràfica de les esglésies on s'han trobat frontals o altars de fusta del període romànic, pintats o en relleu — encara que establerta d'una manera menys completa que la de les decoracions murals —, dóna també, damunt la carta geogràfica de Catalunya, que decora l'espai lateral superior de l'esquerra d'aquesta sala, una zona erma a la part del país corresponent a la que històricament s'anomena la Catalunya nova.

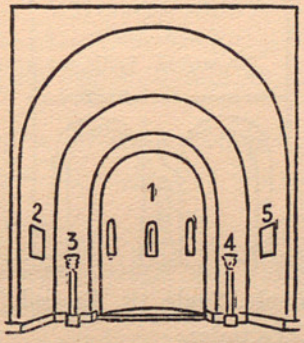
L'art dels frontals i dels altars pintats correspon, si es compara amb l'estil dels edificis d'on procedeixen, al primer i al segon període romànics, aquest darrer constituint l'època de major esplendor de la pintura damunt taula i també aquella en què els exemplars són més abundosos.

Una agrupació dels materials de la pintura damunt taula, feta tenint en compte llur estil, permet suposar l'existència d'obradors locals, els més primitius corresponent a la Seu d'Urgell i a Vic o a Ripoll, el primer d'ells estenent les seves produccions per tota la regió pirenenca de l'Urgell fins al Pallars i a la Cerdanya, i el segon pel Pireneu, la regió de les valls de Camprodon i Ribes, o per les Guilleries i la Plana de Vic. Un tercer nucli, posterior a la segona meitat del segle XII, *correspon a les valls pirenenques del Pallars, fins a la ribera del Run, a l'Aragó, i terres avall fins al Baix Aragó. Aquest centre, de situació imprecisa, tingué una gran activitat.*

Cal advertir també que els frontals del nucli que situem a la Seu d'Urgell són generalment pintats, que entre els procedents del que situem a Vic o a Ripoll hi ha exemplars d'alt

relleu de fusta, i que els de relleu d'estuc corresponen en llur majoria al nucli pirenenc catalano-aragonès, tenint en compte, però, que en tots tres centres foren més o menys practicats els tres procediments: el de la pintura, el del relleu de fusta i el de l'estuc.

L'església de Sant Pere de la Seu d'Urgell, les pintures de la qual s'exposen en aquesta sala, fou primerament dedicada a Sant Pere; més tard, en el segle XV, *prengué el nom de Sant Pere i Sant Miquel. La seva construcció és de dues èpoques diferents: l'absis pertany a la més antiga d'aquestes i pot ésser datat com de les darreries del segle* XI. *Documentalment se sap que el comte Borrell II de Barcelona féu, l'any 993, una disposició testamentària a favor de l'església urgellesa de Sant Pere.*

1. Decoració de l'absis de Sant Pere de la Seu. Es pot distingir la de la conca i la del mig canó. A la primera hi havia representat el Pantocràtor voltat dels símbols dels evangelistes, aquesta part, però, és la més malmenada del conjunt. A la zona intermèdia de l'absis, la pintura mural es conserva gairebé intacta. S'hi representa Sant Andreu, Sant Pere, la Verge i Sant Joan en grups de dos en dos entre finestra i finestra; hi ha restes de la figura de Sant Pau, d'un grup del costat de l'Epístola. Segle XII. N.º inv.: 15867

2 i 5. Fragments de la decoració mural de Sant Pere de la Seu. En aquests dos fragments de pintura mural es repeteix la part alta de les figures de la zona intermèdia de l'absis. Tenen un interès purament tècnic. En ésser arrencades les pintures de l'absis, hom veié que restava encara damunt el mur un rastre de la decoració arrencada, degut als colors primerament posats damunt l'arrebossat fresc, els quals havien penetrat més endins que els altres, cosa que féu possible extreure una segona capa. Segle XII. Núms. inv.: 15805 i 15838

3 i 4. Capitells romànics de pilastra, de tipus corinti. Procedeixen de l'església del castell de Camarasa (Lleida), datada com del segle XIII. Núms. inv.: 17603 i 17602

6. Capitell romànic. Segle XII. Procedeix del monestir de Sant Sadurní de Tavèrnoles. N.º inv.: 22994

7. Figura de Calvari. La Verge. Talla que fou recoberta de tela i revestida de guix com a preparació per a la policromia. Segle XII. Procedeix de l'església parroquial de Durro (Vall de Boí). N.º inv.: 15895

8. Capitell romànic de pilastra d'angle, amb el seu corresponent àbac, on hi ha representat el motiu bíblic del Pecat Original. Procedeix de l'església del castell de Camarasa (Lleida), datada com del segle XIII. N.º inv.: 17604

9. Capitell romànic de pilastra d'angle, amb el seu corresponent àbac, amb fulles d'acant de tipus corinti. Procedeix de l'església del castell de Camarasa (Lleida), datada com del segle XIII. N.º inv.: 17601

10. Sant Jaume. Escultura de pedra. Obra castellana del segle XIII. Dipòsit del senyor Damià Mateu. N.º inv.: 23202

11. Àngel. Relleu de pedra. Treball català pirenenc arcaïtzant, de darreries del segle XI o del començament del segle XII. N.º inv.: 25813

12. Capitell romànic. Segle XII. Procedeix del monestir de Sant Sadurní de Tavèrnoles. N.º inv.: 22995

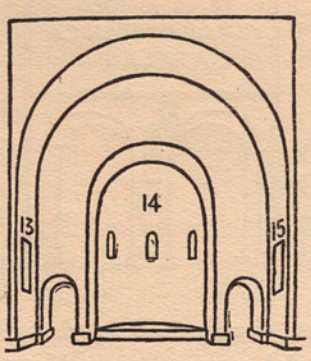
13. Dos fragments de pintura mural de l'església de Sant Pere del Burgal (Vall d'Àneu), de caràcter exornatiu. Segle XII. * (1) N.º inv.: 4527

L'església de Santa Maria d'Àneu, les pintures de la qual s'exposen en aquesta sala, en els seus primers temps sembla que fou el centre d'un monestir de benedictins i con-

(1) Els objectes la descripció dels quals va seguida d'asterisc procedeixen de la Col·lecció Plandiura, adquirida el 1932 per la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona per als museus de la ciutat.

serva encara avui els seus tres vells absis. Els més antics documents que hi fan referència daten dels anys 1085 i 1088.

14. Decoració de l'absis central de Santa Maria d'Àneu. A la conca hi ha representada l'escena de l'Epifania, centrada per la Verge asseguda en un tron, cada una de les figures portant escrit el seu nom al costat, i estant emmarcada per dos

arcàngels, un dels quals, Miquel, porta un rotlle i un estendard imperial. Al mig canó hi ha representada una composició de diferents motius: entre finestra i finestra es veuen dos querubins amb sis ales plenes d'ulls, i, entre aquestes figures, rodes flamejants que deuen referir-se al carro de la visió d'Ezequiel. Segle XIII. N.º inv.: 15874

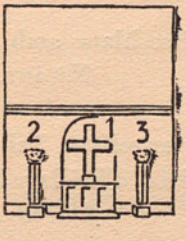
15. Fragment de pintura mural de l'església de Sant Pere d'Esterri d'Àneu, amb una figura de santa portant un ciri a la mà. Segle XII. * N.º inv.: 4530

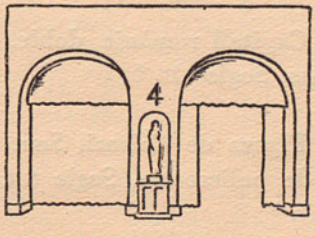

16. Imatge de Crist-Majestat. Talla policromada. Segle XII. * N.º inv.: 3937

SALA III

S'hi agrupa escultura romànica catalana: l'ornamental dels capitells i la representativa dels crucifixos i calvaris. En els crucifixos més arcaics, Jesucrist és figurat en majestat, amb quatre claus i vestit amb una túnica brillantment policromada. A Catalunya, a més a més dels calvaris pròpiament dits, formats per la imatge de Jesús en creu flanquejada de la Verge i Sant Joan, hi ha els davallaments: el complet de Sant Joan de les Abadesses i el que s'exposa en aquesta sala.

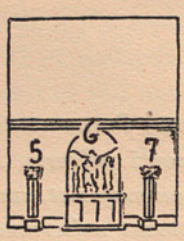

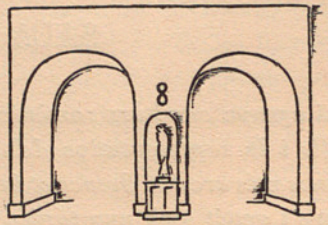

1. Crist-Majestat. Talla policromada. Segle XI. Donatiu del senyor Enric Batlló i Batlló. N.º inv.: 15937

2 i 3. Reproducció dels capitells núms. 5 i 7, mostrant les cares invisibles en els originals.

4. Figura de Calvari. La Verge Maria. Segle XII. Procedeix d'Erillavall (Vall de Boí). * N.º inv.: 3917

5. Capitell romànic doble, de marbre, amb l'historiament de la Fugida a Egipte, d'un bateig per immersió, de l'Anunciació i del Naixement de Jesús. Segle XII. * N.º inv.: 5289

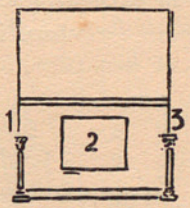

6. Figures d'un davallament de la Creu. El Bon Lladre, el Crist sostingut per Sant Josep d'Arimathea i la Verge. Talles amb restes de policromia. Segle XII o primeries del segle XIII. Procedeixen de Santa Maria de Taüll (Vall de Boí). * N.º inv.: 3915

7. Capitell romànic, doble, de marbre blanc amb figures humanes. Segle XII. * N.º inv.: 5300

8. Figura de Calvari. Sant Joan Evangelista. Talla amb restes de policromia. Segle XII. Procedeix d'Erillavall (Vall de Boí). * N.º inv.: 3918

SALA IV

De les pintures murals de l'església del poblat d'Argolell, parròquia ja el 839 (segons consta en l'acta de consagració de la Seu d'Urgell) i del castell d'Orcau, esmentat documentalment el 1045, ací se n'agrupen restes que corresponen a les franges mitjanes de la corrent disposició exornativa absidial. La installació es completa amb quatre capitells del segle XIII.

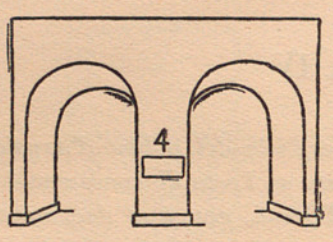

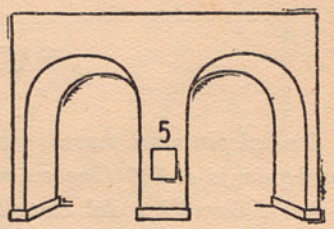

1. Capitell. Segle XIII. N.º inv.: 24026

2. Pintures murals de l'absis de la capella del castell baronial d'Orcau (Conca de Tremp). Els dos fragments pictòrics formen part del conjunt de figures que hi havia representat entre les finestres del mig canó de l'absis, de les quals figures es reconeixen les dels apòstols Sant Pere, Sant Tomàs, amb un llibre a la mà, i Sant Pau, amb un llibre obert. Segle XII. N.º inv.: 4532

3. Capitell. Segle XIII. Procedeix del castell de Camarasa. N.º inv.: 24020

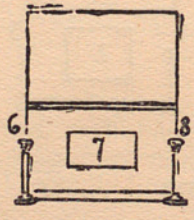
4, 5 i 7. Pintures murals de l'absis de l'església d'Argolell (Urgellet). Segle XII. Els diversos fragments pictòrics són part del conjunt de l'absis. En el número 4 es troben

restes de tres figures dretes: la de la Verge i dos dels apòstols; en el número 7, les dels apòstols Sant Pau, amb un llibre a la mà, Sant Joan, amb un rotlle, i, molt incomplet, Sant Felip. El número 5 és la decoració d'una finestra. *

Núms. inv.: 4536, 4537 i 4538

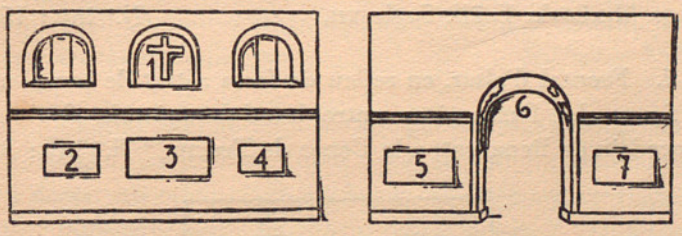

6. Capitell. Segle XIII. Procedeix del castell de Camarasa.
N.º inv.: 24010

8. Capitell. Segle XII. Procedeix del castell de Camarasa.
N.º inv.: 24117

SALA V

De frontals romànics catalans n'hi ha d'estofa o estuc decorat, de fusta tallada i de taula amb pintura polícroma. Un grup d'aquests frontals conserva la disposició dels de metall, amb un enquadrament central, quasi sempre en doble punta d'ametlla, de la figura del Pantocràtor o d'altres figures que s'honoren, i espais laterals amb agrupaments de sants o registres constituïts per arcuacions contornejant una figura cada una, o per escenes d'iconografia religiosa dins espais rectangulars. N'hi ha d'altres, de frontals catalans, que no tenen cap gran figura a l'eix i llur ordenació és estrictament narrativa.

1. Crucifix de talla que fou enguixada i policromada. Segle XII. Procedeix del Pireneu català. N.º inv.: 15950

2. Frontal d'altar centrat per la figura del Pantocràtor, amb un llibre al genoll esquerre i la mà dreta en actitud de beneir. En les distribucions laterals superiors, escenes de la llegenda de Sant Martí de Tours i, en les inferiors, figures d'apòstols. Segle XI. Procedeix dels encontorns de la Seu d'Urgell. N.º inv.: 15802

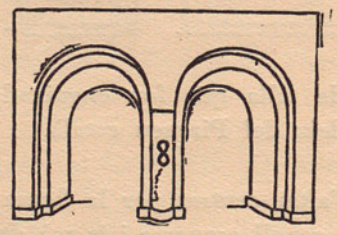
3. Retaule o taula sepulcral amb figuració de nou sants bisbes, dempeus, amb mitra i bàcul. Segle XII. Procedeix del monestir de Sant Sadurní de Tavèrnoles (Seu d'Urgell). N.º inv.: 15786

4. Frontal d'altar centrat per la figura del Pantocràtor en actitud de beneir. A cada costat, figuració dels dotze apòstols dempeus i en tres plans superposats. Segle XI. Procedeix dels encontorns de la Seu d'Urgell. N.º inv.: 15803

5. Frontal d'altar amb composició de quatre compartiments constituïts per dues faixes encreuades i decorades amb relleus d'estuc. En les comparticions, escenes de la vida de Jesús i Maria. Segle XII. Procedeix de Mossoll (Cerdanya). N.º inv.: 15788

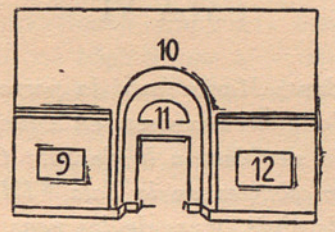
6. Fragment d'una pintura mural amb la representació d'un profeta; decorava l'intradós d'un arc de l'església de Santa Maria de Taüll. Segle XII. N.º inv.: 15857

7. Frontal d'altar, en relleu de fusta a tret de camp, amb la figura del Pantocràtor entre les dels apòstols. Segle XII. Procedeix de Benavent, a la Conca de Tremp. * N.º inv.: 3914

8. Fragment de pintura mural que decorava una de les columnes (invisibles després de la restauració en el segle XVIII) de l'església de Santa Maria de Taüll. Segle XII. N.º inv.: 15864

9. Frontal amb les figures de Santa Julita i Sant Quirze i amb escenes del martiri dels dos sants. Segle XII. Procedeix de l'ermita de Santa Julita de Durro (Vall de Boí).
N.º inv.: 15809

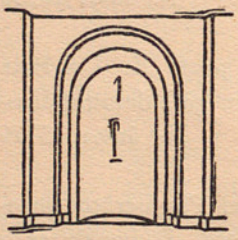

10. Fragment d'una pintura mural amb la representació d'un profeta; decorava l'intradós d'un arc de l'església de Santa Maria de Taüll. N.º inv.: 15958

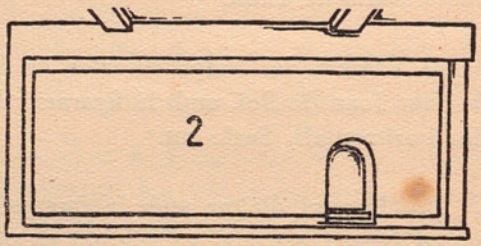
11. Exorn del timpà interior de la porta de l'església de Sant Joan de Boí, amb la figuració d'un gall damunt bandes horitzontals. Segle XII. N.º inv.: 15796

12. Frontal d'altar amb la imatge del Pantocràtor assegut al centre, portant un llibre i en actitud de beneir amb la mà dreta. Als costats i als angles de l'orla que contorneja la imatge, respectivament, les lletres alfa i omega i els símbols dels evangelistes. En les comparticions de l'entorn, les figures dels apòstols. Segle XII. Procedeix de l'església de Ferrera (Urgell). N.º inv.: 15808

SALA VI

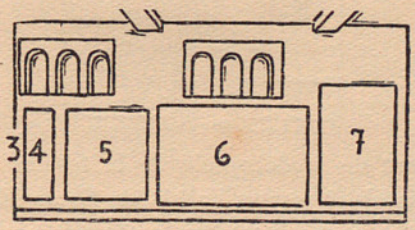
L'església de Santa Maria (avui la parroquial de Taüll), les pintures de la qual s'exposen en aquesta sala, fou de tipus i construcció semblant a la de Sant Climent (descrita encapçalant les referències de la Sala VIII), que hi ha al mateix vilatge. Els absis, murs de les naus, arcs i columnes estaven completament pintats. Fou consagrada, com Sant Climent, l'any 1123.

1. Pintures de l'absis de Santa Maria de Taüll. A la conca hi ha representada la Verge asseguda en un sòlid encoixinat, portant l'Infant a la falda i rebent l'adoració dels Sants Reis, cada un dels quals és identificable pel nom escrit al seu costat. Al mig canó, les figures dels sants apòstols Pere, Pau i Joan, cada un d'ells amb un llibre a la mà esquerra que cobreixen amb el mantell, són les que han restat més ben conservades. Sota el fris, grans medallons amb bèsties fantàstiques de tipus semblants a les ilꞏlustracions dels bestiaris de l'època, i, per últim, a la part baixa, restes de pintures imitant cortinatges. Segle XII. N.º inv.: 15863

2. Fragments de la decoració de Santa Maria de Taüll corresponents a la paret de la nau del costat de l'Epístola, en els quals hi ha variades escenes distribuïdes en dues zones. A la superior, d'esquerra a dreta, es veuen dues figures incompletes de sants o profetes, un d'ells enlairant les mans; una barca amb dos tripulants; una lluita entre un home i un brau; una escena no identificada amb dos sants o profetes, i un grup d'àngels armats. A la zona inferior, sota arcades, les figures dels tres Reis (un dels quals parla amb Herodes) en actitud de marxar, conduïts per l'estel, vers la Verge amb l'Infant, la qual té al seu costat Sant Josep i un personatge que pot ésser un escrivà, car porta a les mans una tauleta i un estilet. Ací s'interromp la decoració mural per haver-hi el portal que primitivament s'obria al costat de migjorn de l'església, el qual està ornamentat per una faixa de dibuix geomètric que contorneja el mig cercle, deixant una lluneta que resta ocupada per una mena de serpent. A l'altre costat continua la zona decorada amb una escena de defectuosa conservació, en la qual es veu un sacerdot davant un altar on hi ha un calze cobert pels corporals, encensat per un àngel que apareix de les altures. Segle XII. N.º inv.: 15961

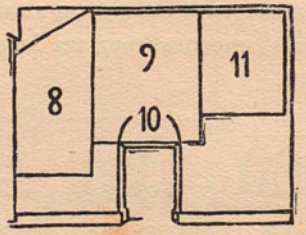

3. Fragment de la decoració d'un arc de portal de Santa Maria de Taüll, amb motius ornamentals geomètrics. Segle XII. N.º inv.: 15841

4. Fragment de decoració mural de Santa Maria de Taüll figurant una franja de motius geomètrics. Segle XII. N.º inv.: 15847

5. Fragment de la decoració de l'arc triomfal de Santa Maria de Taüll, amb representació dels símbols dels evangelistes en forma humana i la testa simbòlica corresponent, i la de l'arcàngel Gabriel alternant amb figures de querubins. Aquest fragment estava situat a continuació de la part alta del fragment n.º 7. Segle XII. N.º inv.: 15856

6. Fragment de la decoració de les parets laterals de Santa Maria de Taüll on hi ha representada una escena d'infern, amb les tortures infligides als condemnats. Segle XII. N.º inv.: 15859

7. Fragment de la decoració de l'arc triomfal de Santa Maria de Taüll, en el qual continua la decoració del fris de medallons, amb animals i draperies, de l'absis. La resta del fragment és massa malmenada per a poder precisar quines altres figures hi havia pintades. Aquest fragment estava situat a continuació de la part baixa del fragment n.º 5. Segle XII. N.º inv.: 15861

8. Fragment de la decoració de la testera de la nau del costat de l'Epístola, oposat a l'absis, de Santa Maria de Taüll, en el qual hi ha representats un motiu de caça amb un gos perseguint una daina i un falcó volant a l'entorn d'un ocell, per damunt la composició que s'ha considerat com l'escena bíblica del pastor David degollant el filisteu Goliat, i que també és possible que figuri una escena de tradició local, car la figura ajeguda d'un guerrer no sembla correspondre a l'episodi bíblic. Segle XII. N.º inv.: 15965

9. Fragment de la decoració de la testera oposada a l'absis major de Santa Maria de Taüll, representant l'escena del Judici Final. Distribuïda en dues zones, a la superior hi ha dos grups d'àngels portant els atributs del Crist Jutge, que era la figura que els centrava i que va desaparèixer en ésser oberta una finestra a l'indret corresponent, i a la banda baixa es veu, a un costat, un àngel pesant les ànimes en una balança, mentre que, a l'altre, els condemnats cremen en les flames de l'infern. Segle XII. N.º inv.: 15836

10. Fragment de la decoració mural del timpà interior de Santa Maria de Taüll, on possiblement hi ha representada l'oblació del pa i del vi en l'Eucaristia. Segle XII. N.º inv.: 15969

11. Fragment de la decoració de la testera per damunt l'absis, del costat de l'Epístola, de Santa Maria de Taüll. Representa dos paons abeurant-se en un gran vas en forma de calze; l'artista pintor escriví el mot PAVO per no deixar dubte sobre la identificació de les aus. Segle XII. N.º inv.: 15960

12. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XII. Procedeix de la diòcesi de la Seu d'Urgell. N.º inv.: 15936

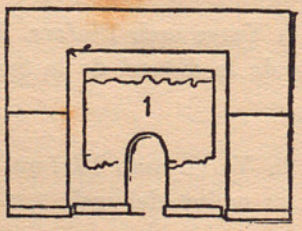
13. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla amb restes de policromia. Segona meitat del segle XIII. N.º inv.: 15894

14. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla amb restes de policromia. Segle XIII. * N.º inv.: 3924

SALA VII

La primitiva estructura de l'església de Sant Joan de Boí, a la Vall de Boí, les pintures de la qual s'exposen en aquesta sala, era exactament igual a la de les dues esglésies de Taüll, de la mateixa Vall. Sant Joan, com aquestes, conserva la forma basilical llatina amb els tres absis i les tres naus separades per columnes que sostenien els arcs damunt els quals reposava la coberta de fusta. Avui sols resten els murs exteriors, un dels absis laterals i part de l'altre, per haver desaparegut el central, modificació que fou operada en el segle XVIII. *No es coneixen documents antics d'aquesta església la qual està datada, per comparança amb les de Taüll, com del segle* XII.

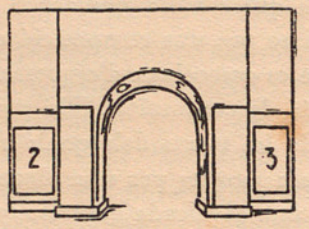
Les pintures murals cobrien primitivament els tres absis i tots els paraments interiors de l'església. La decoració resultava invisible en alguns indrets, especialment en els amagats per les voltes de les capelles, la qual cosa féu precís cercar la continuació d'una secció de les laterals més amunt de les voltes i darrera els contraforts de les capelles modernes.

1. Pintures de l'exterior de la porta de Sant Joan de Boí. Aquesta porta, avui tapiada, era al costat nord. La seva deco-

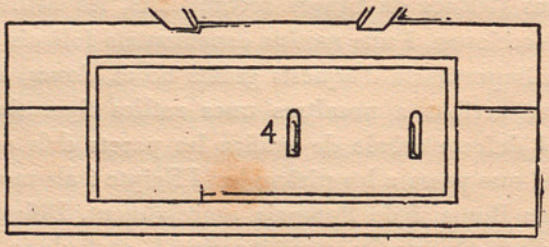
ració presenta l'anagrama del Crist dins un cercle que sostenen quatre àngels. Fora de l'orla inferior hi ha uns grafits de positiu valor documental, executats de manera decidida i espontània, probablement per unes mans infantils mogudes pel desig de reproduir visions guerreres ben sovint esdevingudes a l'època en què sembla que foren executats. Aquests grafits representen no pas una composició completa, sinó una sèrie d'imatges que es succeeixen d'esquerra a dreta, i de baix a dalt, sense solució de continuïtat. S'hi veuen quatre castells emmerletats, des de les torres dels quals els guaites sonen el corn o l'orifant, com moguts per una alarma o bé per cridar els cavallers per a una cavalcada guerrera; uns quants cavalls, tots de perfil vers l'esquerra, portant la pesada sella de fusta i alguns d'entre ells engualdrapats amb llarg serrell, es fan remarcar per llurs trets precisos i segurs, en especial el de la part alta esquerra, que atreu la mirada per l'elegant finor de la silueta de la gropa i dels rems posteriors. Al costat dret continuen els croquis amb siluetes de cavalls semblants, executats amb menys habilitat; per entre els cavalls es veuen unes creus llatines de braços rectangulars, les ratlles de les quals es seccionen, i uns motius ornamentals foliacis i de llaceria. La importància d'aquests grafits no és, doncs, altra que la d'haver arribat a nosaltres unes ratlles figuratives, producte del defecte crònic de grafiar les parets dels edificis, a l'igual del que passa a les piràmides d'Egipte i als monuments de l'antiga Roma, i de Pompeia especialment. Dificulta fixar l'època d'aquests grafits una inscripció grafiada a la part alta del croquis del costat dret de la porta, que és, de manera evident, d'un tipus de lletra del segle XIV, diferentment de les torres, els guerrers i les muntures dels cavalls que per la forma i detalls característics semblen correspondre a les primeries del segle XII, època en què fou pintada la porta de l'església de Boí. La inscripció seria un element de força i obligaria a basar-nos-hi per a datar els grafits, si els seus caràc-

ters no fossin tan allunyats de l'època que representen tenir les imatges grafiades, i les formes dels castells, selles dels cavalls i vestidures dels guerrers. Això fa creure en la possibilitat que aquesta inscripció hagués estat feta dos segles més tard que les siluetes figuratives. N.º inv.: 15954

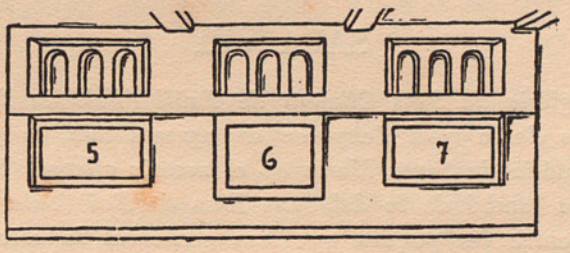

2. Fragment de pintura de paret lateral, de Sant Joan de Boí, amb la part inferior d'una figura i el mig cos d'un falconer. Segle XII. N.º inv.: 15862

3. Fragment de pintura de paret lateral, de Sant Joan de Boí, amb motius d'ornamentació i una figura d'animal fantàstic. Segle XII. N.º inv.: 15822

4. Pintures de la paret de la nau de l'Evangeli, de Sant Joan de Boí, de les quals resta la part baixa de dos personatges, damunt una franja amb dues distribucions separades per torres, on hi ha un drac i un dromedari. Al costat hi ha dos sants no identificables i una escena de joglaria, desenrotllada entre dues finestres, amb tres figures de joglar exercint llurs habilitats. Segle XII. Núms. inv.: 15956 i 15955

5. Fragment de pintura de mur lateral de Sant Joan de Boí, amb l'escena de la lapidació del protomàrtir Sant Esteve, diaca. Segle XII. N.º inv.: 15953

6. Fragment de pintura de mur lateral de Sant Joan de Boí, amb un motiu de fris d'ornament i una figura d'animal fantàstic amb una flor de lis a la boca. Segle XII.
N.º inv.: 15952

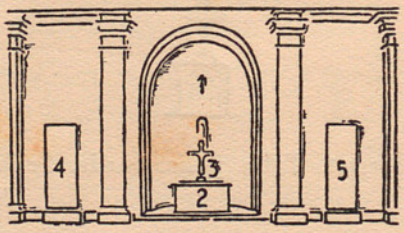
7. Dos fragments de pintura de mur lateral de Sant Joan de Boí, en un dels quals es representa una imprecisable escena de barca solcant la mar. N.º inv.: 15951

8. Crist-Majestat. Talla policromada. Segle XII-XIII.
N.º inv.: 15890

SALA VIII

L'església de Sant Climent de Taüll (Vall de Boí), les pintures de la qual s'exposen en aquesta sala, és germana de l'església de Santa Maria en el mateix vilatge (Sala V), germana també de la del Sant Joan de Boí (Sala VII), i figura entre les poques que han conservat la seva forma tradicional d'església llatina de tres naus, separades per columnes cilíndriques que aguanten la coberta de fusta, la qual cosa constitueix un cas de supervivència en el segle XII, *car, en aquella època, la coberta de fusta era ja substituïda, arreu del país, per la coberta de volta de pedra que determinà la necessitat de les arcades i els pilars quadrats sostenidors. L'absis principal i els dos laterals estaven decorats, i el que ha arribat fins a nosaltres és una de les manifestacions més imponents i magnífiques de l'art pictòric català del període.*

1. Pintures murals de l'absis major de Sant Climent de Taüll. A la conca hi ha el Pantocràtor, assegut dins de mandorla irisada i reposant els peus en un mig cercle decorat amb vegetació que representa la Terra. Beneeix amb noble gest de la seva mà dreta, amb l'altra mà sosté un llibre obert on es llegeixen les paraules EGO SVM LUX MVNDI; a banda i

banda de la testa figuren escrites les lletres alfa i omega — el començament i el final de les coses — i li fan costat quatre àngels i dos serafins, a l'ensems que els símbols dels evangelistes. Al mig canó, l'acostumat fris dels apòstols amb la Verge Maria, tots ells portant un llibre a la mà coberta pel mantell. Segle XII. N.º inv.: 15966

2. Frontal d'altar amb les figures en talla policromada del Pantocràtor entre els símbols dels evangelistes, els onze apòstols i Judes penjat. Conserva restes d'un repintat i una signatura corresponent a una restauració feta l'any 1579. Segle XII. Procedeix de l'església de Sant Climent de Taüll. *
N.º inv.: 3904

3. Crucifix. Talla policromada. Segle XII. *
N.º inv.: 3934

4. Fragment de pintura mural d'un intradós d'arc de l'església de Sant Pere de Sorpe (Vall d'Àneu), amb la figura asseguda de Sant Gervasi. Segle XII. Dipòsit del Bisbat d'Urgell. N.º inv.: 15815

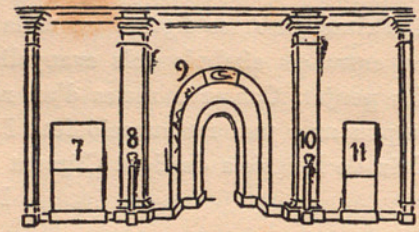
5. Fragment de pintura mural d'un intradós d'arc de l'església de Sant Pere de Sorpe, amb la figura asseguda de Sant Protasi. Segle XII. Dipòsit del Bisbat d'Urgell.
N.º inv.: 15813

6. Fragment de decoració mural procedent de Taüll, amb la representació de l'Anyell Místic segons la visió apocalíptica de Sant Joan. Segle XII. N.º inv.: 15806

7. Fragment de pintura mural de l'església de Sant Pere de Sorpe, amb una barca des de la qual els apòstols Pere, Andreu i Felip pesquen amb xarxa. Segle XII. Dipòsit del Bisbat d'Urgell. N.º inv.: 15811

8. Capitell. Segle XII. N.º inv.: 14228

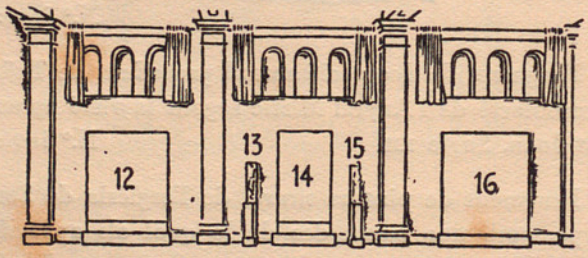
9. Fragments de la decoració d'un dels arcs de l'església de Sant Climent de Taüll, amb quatre representacions en les quals hi ha el pobre Llàtzer segons la paràbola de Jesucrist, una escena borrosa, la mà de Déu Omnipotent en actitud benedictòria i una figura sedent no identificada. Segle XII.
N.º inv.: 15968

10. Capitell historiat. Segle XII-XIII. N.º inv.: 14203

11. Fragment de pintura mural de l'església de Sant Pere de Sorpe, amb la figura asseguda de Sant Ambròs. Segle XII. Dipòsit del Bisbat d'Urgell. N.º inv.: 22990

12. Fragment de pintura mural de l'església de Sant Pere de Sorpe, amb la representació del moment en què el saig Longinus clava la seva llança al costat del Crucificat. Segle XII. Dipòsit del Bisbat d'Urgell. N.º inv.: 15854

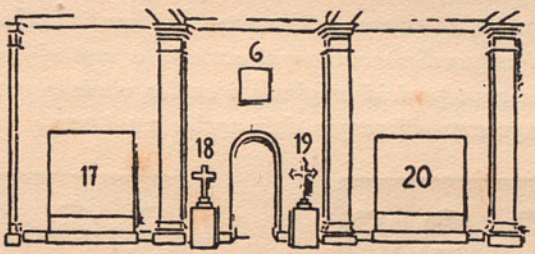

13. Imatge incompleta del Crucificat, de guix. Segle XIII. Procedeix de l'església de Sant Martí Sarroca (El Penedès).
N.º inv.: 15891

14. Fragment de pintura mural de l'església de Sant Pere de Sorpe, amb la figura asseguda de la Verge Maria portant l'Infant a la falda. Segle XII. Dipòsit del Bisbat d'Urgell.
N.º inv.: 15830

15. Imatge del Pantocràtor. Talla policromada. Segle XII. *
N.º inv.: 4503

16. Fragment de pintura mural de l'església de Sant Pere de Sorpe, amb la representació de l'escena evangèlica de l'Anunciació. Segle XII. Dipòsit del Bisbat d'Urgell.
N.º inv.: 15828

17. Fragment de pintura mural d'una de les absidioles de l'església de Sant Climent de Taüll, amb les figures de tres àngels. Igual que els àngels de l'altre fragment (núm. 20), estaven pintats com fent guàrdia a l'altar que centrava l'absidiola. Segle XII. N.º inv.: 22996

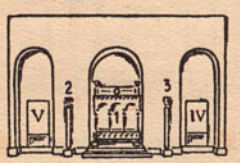
18. Crist-Majestat. Talla policromada. Segle XII.
N.º inv.: 15791

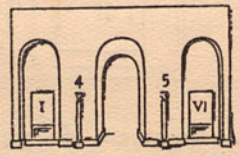
19. Crist-Majestat. Talla policromada. El Crist és del segle XII i la creu és del segle XIV. * N.º inv.: 3919

20. Fragment de pintura mural d'una de les absidioles de l'església de Sant Climent de Taüll, amb fragments de figures de tres àngels. Segle XII. N.º inv.: 15860

SALA IX

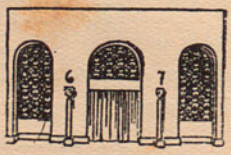
El banc de Taüll que s'exposa en aquesta sala és un dels poquíssims exemplars de mobles de fusta dels temps romànics; el seu estil s'avé amb el de l'església de Sant Climent d'on procedeix, i presenta algunes formes de tradició ja antiga en el segle XII, *com l'arc de ferradura i d'altres que després del període romànic han desaparegut. A la Sala, davant de les agulles d'entre cada dos arcs s'hi han instal·lat capitells d'interès primordialment arquitectònic, a una alçària parella a la de la seva posició original; i en les vitrines petites imatges o fragments d'imatges dels segles* XII *i* XIII.

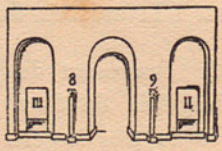

1. Banc romànic de fusta de pi tallada i calada, amb algunes restes de pintura. Segle XII. Procedeix de l'església de Sant Climent de Taüll. N.º inv.: 15898

2 a 9. Capitells romànics. Segle XII. Procedeixen del monestir de Sant Sadurní de Tavèrnoles.
Núms. inv.: 24001 a 24008

10. Inscripció pintada en una de les columnes de l'església de Sant Climent de Taüll, commemorativa de la data de consagració: el dia 10 de desembre del 1123, pel bisbe Raimond de Barbastre. N.º inv.: 15967

VITRINA I

1. Imatge incompleta del Crucificat. Talla policromada. Darreries del segle XII. * N.º inv.: 3926

2. Imatge d'un dels tres Reis. Talla per a frontal. Primera meitat del segle XIII. * N.º inv.: 5573

3. Imatge de Jesús, corresponent a una imatge de la Verge. Segle XII. N.º inv.: 3931

4 a 8. Imatge del Pantocràtor amb quatre apòstols. Talles. Segle XII. * N.º inv.: 3931

9. Imatge de l'apòstol Sant ~~Pere~~ Pablo. Talla policromada d'un frontal d'altar. Darreries del segle XII. Procedeix de Barroera (Osca). Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35718

10. Imatge de l'evangelista Sant Joan. Talla policromada, d'un Calvari. Segle XIII. Procedeix de Taüll. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35720 N: 60

VITRINA II

1. Imatge de Calvari. Sant Joan Evangelista. Segle XIII. * N.º inv.: 3938

2. Imatge de Calvari. La Verge. Segle XIII. * N.º inv.: 3939

3. Imatge de la Verge amb l'Infant; de marbre amb restes de policromia. Segle XIV. * N.º inv.: 4504

4. Imatge de la Verge. Talla policromada d'un frontal d'altar. Segle XIII. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35717

Nº 61

5. La crucifixió de Sant Pere. Relleu en talla policromada. Segle XIII. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35719

VITRINA III

1. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XII. * N.º inv.: 4392

2 i 3. Imatges d'apòstols. Talles per a frontal. Segle XII. Corresponen al mateix frontal que les imatges núms. 4 a 8 de la vitrina I. * N.º inv.: 3931

4. Imatge d'apòstol. Talla policromada per a retaule. Segle XIII. * N.º inv.: 3933

5. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Darreries del segle XII o començament del segle XIII. * N.º inv.: 4386

VITRINA IV

1. Imatges del Crucificat i de la Verge Dolorosa. Talles policromades de darreries del segle XII. Marc del començament del segle XVII. * N.º inv.: 3932

2. Imatge del Pantocràtor. Talla policromada. Obra del segle XII però amb les mans posades modernament. *
N.º inv.: 3927

3. Imatge de Sant Joan Evangelista. Talla policromada. Segona meitat del segle XIII. Procedeix de l'església parroquial de Valldemosa (Mallorca). N.º inv.: 9748

VITRINA V

1. Imatge del Crucificat. Talla amb restes de policromia. Primera meitat del segle XIII. Marc de darreries del segle XVI. *
N.º inv.: 3930

2 i 3. Àngels ceroferaris. Talles policromades aragoneses. Primera meitat del segle XIV. * Núms. inv.: 4399 i 4501

4. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segona meitat del segle XII. * N.º inv.: 4388

5. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XIII. N.º inv.: 9734

VITRINA VI

1. Imatge incompleta del Crucificat. Talla amb restes de policromia. Començament del segle XIII. * N.º inv.: 3928

2. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XIII. N.º inv.: 14963

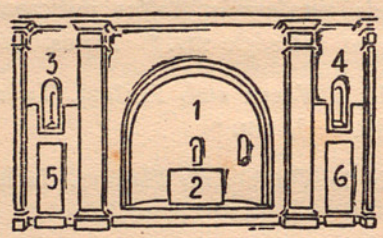
3. Imatge de la Verge, a la qual manca l'Infant. Talla policromada. Darreries del segle XII. * N.º inv.: 4400

4. Imatge de la Verge, a la qual manca l'Infant. Talla policromada. Segle XIII. * N.º inv.: 4502

5. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segona meitat del segle XII. * N.º inv.: 3921

SALA X

L'església de Santa Eulàlia d'Estaon (Alt Pallars), les pintures de la qual s'exposen en aquesta Sala, és una obra romànica del segle XII, *de construcció rústica i sense cap mena de decoració. De l'indret d'Estaon tenim documentalment notícia dels anys 839 i 1062. L'església i les pintures, sobre les quals no hi ha documentació, poden datar-se com del segle* XII.

1. Pintures murals de l'absis de Santa Eulàlia d'Estaon. A la volta hi ha l'apocalíptica visió de l'Omnipotent, més completa que en cap altra de les pintures romàniques de la colHecció del Museu, rodejat dels símbols evangelístics ensems que de dos arcàngels amb sengles rotlles. Aquesta volta és la que dóna un conjunt més complet de la figuració de la glòria eterna segons el sistema iconogràfic de l'època. Els querubins figurats corresponen a la visió d'Ezequiel: ales sembrades d'ulls entre les quals apareixen la testa i les extremitats. Els arcàngels Miquel i Gabriel porten l'estola de llur jerarquia i van armats. A nivell de finestra es desenrotlla el fris iconogràfic. En aquest absis es veuen, en lloc de la representació de l'apostolat tan comú en altres esglésies pintades,

una sèrie de santes, les quals, segons la inscripció que porta cada una d'elles són, d'esquerra a dreta: Santa Maria de Magdala, Santa Eulàlia, la Verge Maria, Santa Anna i Santa Llúcia, i, abans d'aquestes dues darreres, el Baptisme del Crist al qual un àngel sosté el mantell, motiu que indica que l'artista s'inspirà en un model oriental. Completa la decoració un sòcol imitant draperia en el qual, junt amb altres motius ornamentals, es distingeixen figures humanes i temes zoomòrfics. Segle XII. N.º inv.: 15969

2. Frontal d'altar centrat per la figura de la Verge amb l'Infant als braços, asseguda en un arc de Sant Martí, entre símbols evangelístics, i amb sants en les distribucions laterals. Primera meitat del segle XII. Prové de la Vall d'Àran. Damunt l'altar, una reproducció del revers de la creu romànica d'argent del segle XIII que, procedent de la parròquia de Riells del Fai (Alt Vallès), es guarda al Museu Diocesà de la nostra ciutat. Núms. inv.: 15834 i 17671 - II

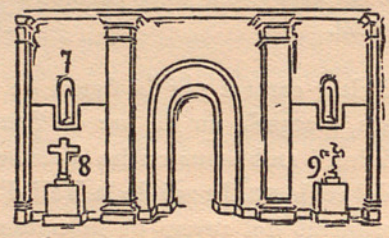
L'església de Sant Pere del Burgal, a Escaló, les pintures de la qual s'exposen en aquesta Sala, corresponia a un antic monestir benedictí de la Vall d'Àneu del qual es coneix l'existència ja en l'any 865. Avui es troba gairebé reduïda a runes. La seva planta era de tres absis i, com un cas excepcional, en tenia un altre al costat de ponent. El central dels tres absis és l'únic que ha guardat en part la seva decoració policromada, de la qual hi ha dades per a poder dir que omplia tots els paraments de l'església.

3 i 4. Fragments de la decoració mural de dues finestres de l'església de Sant Pere del Burgal. Segle XII. *
Núms. inv.: 15801 i 15799

5. Fragment de la pintura mural de l'absis de l'església de Sant Pere del Burgal, tenint al centre la figura de Sant Joan

Evangelista, nimbat, vestint mantell i túnica, i portant un llibre a la mà. Segle XII. * N.º inv.: 4533

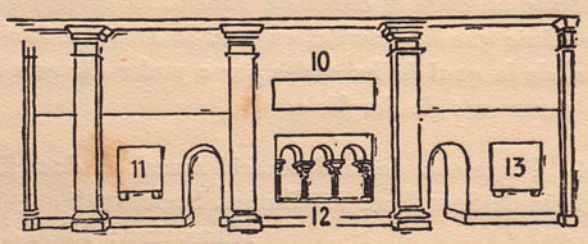
6. Fragment de pintura mural de l'absis de l'església de Sant Pere del Burgal, amb la figura asseguda d'un apòstol, nimbat, vestint mantell i túnica, i portant un llibre a la mà. Segle XII. * N.º inv.: 15865

7. Fragment de la decoració mural d'una finestra de l'església de Sant Pere del Burgal. Segle XII. * N.º inv.: 15798

8. Crist-Majestat. Talla policromada. Segle XII. N.º inv.: 15879

9. Crucifix. Talla policromada. Segle XIII. * N.º inv.: 3916

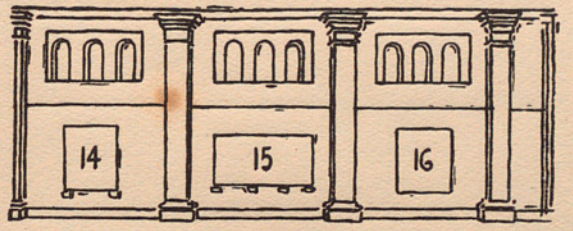

10. Fragment d'ornamentació mural de l'absis de l'església de Sant Pere del Burgal. Segle XII. * N.º inv.: 15884

11. Fragment de pintura mural de l'absis de l'església de Sant Pere del Burgal, amb les figures de dos apòstols. Segle XII. * N.º inv.: 4528

12. Reconstrucció d'un tram de tres arcades del claustre de Sant Pere de les Puelles, de Barcelona. Segle XII.
Núms. inv.: 14207, 14209 a 14211, 14272, 14388, 14399, 14496 a 14499, 14802 i 14803

13. Fragment de la pintura mural de l'absis de l'església de Sant Pere del Burgal, amb la figura d'una dama ofertora portant un ciri encès a la mà. Segle XII. * N.º inv.: 4534

14. Fragment de la pintura mural de l'absis de l'església de Sant Pere del Burgal, amb les figures assegudes de Sant Pau i Sant Joan Baptista. Segle XII. * N.º inv.: 4531

15. Fragment de la pintura mural de la part baixa de la conca de l'absis de l'església de Sant Pere del Burgal, amb la figura d'un profeta als peus del Pantocràtor, i la figura incompleta d'un arcàngel. Segle XII. * N.º inv.: 4535

16. Fragment de la pintura mural de l'absis de l'església de Sant Pere del Burgal, amb les figures assegudes de la Verge i Sant Pere. Segle XII. * N.º inv.: 4529

17. Creu d'altar, policromada. Darreries del segle XIII.
N.º inv.: 17625

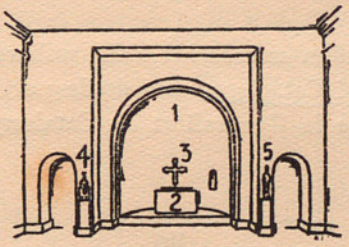

17

18

18. Creu d'altar, que fou policromada. Segle XIII. *
N.º inv.: 17670

SALA XI

L'església d'Esterri de Cardós (Alt Pallars), les pintures de la qual s'exposen en aquesta sala, és una de les més típiques construccions de la primera època romànica. Consta en documents del 1095 i 1122, i és a aquesta última data que deu correspondre la seva exornació pictòrica.

1. Fragments de les pintures murals de l'absis d'Esterri de Cardós. Aquest absis repeteix l'acostumat motiu del Pantocràtor, beneint i amb un llibre a la mà esquerra, rodejat dels símbols evangelístics i de tres esperits alats, identificables per la llegenda que cada un porta al costat. A la part baixa dreta de la conca, el pintor representà una sèrie dels objectes que antigament era costum ofrenar a les esglésies: orifants, calzes, encensers, llantions, etc. Al mig canó, per entre les tres finestres d'espitllera obertes a les parets, hi havia el fris dels apòstols del qual resta la meitat. Les inscripcions que corresponen a les figures identifiquen els sants apòstols: Pau, Joan, Bartomeu, Tomàs i Bernabeu, tots ells vestits amb túnica i riques draperies de caràcter marcadament oriental. Segle XII. N.º inv.: 15970

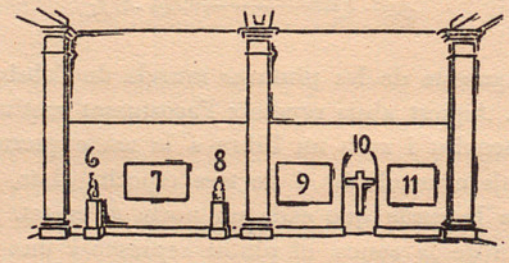
2. Frontal d'altar amb passatges de la vida dels sants màrtirs Cecília i Valerià, distribuïts en dos registres. Segle XII-XIII. Prové de l'església de Bolvir (Cerdanya).
N.º inv.: 15910

3. Crucifix. Talla policromada. Segle XII.
N.º inv.: 15790

4. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XIII. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya.
N.º inv.: 35743

N. 74

5. Imatge d'un sant bisbe. Talla policromada. Segle XIV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya.
N.º inv.: 35742

6. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XIII-XIV. Procedeix de l'església de Sant Pau, de Tremp.
N.º inv.: 9751

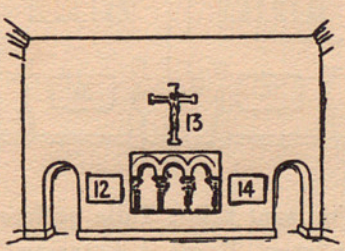
7. Frontal d'altar centrat pel Pantocràtor rodejat dels símbols dels evangelistes i l'apostolat. Segle XIII. Procedeix de Valltarga (Cerdanya). N.º inv.: 15804

8. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XIII. N.º inv.: 14295

9. Frontal d'altar dedicat a Sant Miquel, amb escenes alHusives a les principals atribucions i fets d'aquest arcàngel. Segle XIII. * N.º inv.: 3913

10. Crucifix. Talla policromada. Segle XII-XIII. Se suposa procedent del monestir de Sant Cugat del Vallès. N.º inv.: 9981

11. Frontal d'altar dedicat a la Verge. Escola de Lleida. Segle XIII. Procedeix de Betesa. CoHecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35701

12. Fragment de la pintura mural de l'absis de l'església de Santa Eulàlia d'Estaon (Vegeu: Sala X, n.º 1): Figura de sacerdot. Segle XII. N.º inv.: 15832

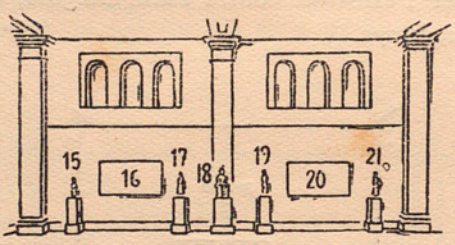
13. Crucifix. Talla castellana, amb restes de policromia. Segle XIII. Procedeix de Valladolid. CoHecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35713

14. Fragment de la pintura mural de l'absis de l'església de Santa Eulàlia d'Estaon (Vegeu: Sala X, n.º 1): Santa nimbada. Segle XII. N.º inv.: 15831

15. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XIII. N.º inv.: 9739

16. Frontal d'altar dedicat a la Verge Maria, amb escenes allusives a la seva vida. Segon terç del segle XIII. * N.º inv.: 3903

17. Imatge de Santa Margarida. Talla policromada. Segle XIII. N.º inv.: 15929

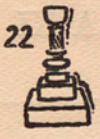

18. Imatge d'un sant bisbe. Talla policromada. Primeries del segle XIV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35734

19. Imatge de Sant Pau. Talla policromada. Segle XIII. N.º inv.: 15906

20. Frontal d'altar dedicat a Sant Martí de Tours, amb escenes allusives a la vida d'aquest sant. Signat: IOH[ANNE]S, PINTOR. Segon terç del segle XIII. * N.º inv.: 3902

21. Imatge de Sant Joan Evangelista. Figura de Calvari. Talla policromada. Segona meitat del segle XIII. Procedeix del Pireneu català. N.º inv.: 15928

22. Pica beneitera. Segle XIII. N.º inv.: 5298

23. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XII-XIII. N.º inv.: 15917

ANEX A LA SALA XI

1. Frontal d'altar dedicat a Sant Joan Baptista. Obra navarro-aragonesa. Segle XIII. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35702

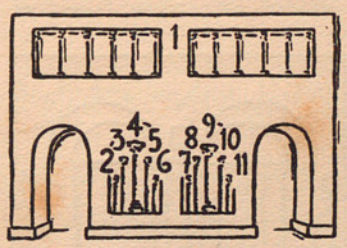
2. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XIII. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35740

3. Taula, que decorava la jàssera d'un baldaquí, amb escenes de la Passió de Jesucrist. Segle XIII. N.º inv.: 15883

4. Fragment d'un frontal d'altar centrat per la figura asseguda del Pantocràtor, i amb escenes del martiri de Sant Llorenç. Segle XII-XIII. Procedeix del Pireneu català. N.º inv.: 15795

SALA XII

A l'entorn del baldaquí reconstruït a base dels fragments que procedeixen d'una església cerdana (baldaquí que s'ha disposat cobricelant una mesa d'altar decorada no sols en el plafó frontal, ans també en les cares dels costats) s'exposen capitells i columnes dels segles XII *al* XIV, *interessants pel treball escultòric o per llur forma arquitectònica.*

1. Dotze capitells (a les finestres). Segles XII i XIII.
Núms. inv.: 14238 i 15975 a 15985

2. Capitell. Segle XIII. Procedeix de l'enderrocat convent de Sant Joan de Jerusalem, a Barcelona. N.º inv.: 14226

3. Capitell. Segle XIII. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14214

4. Columna de finestral. Segle XIII. Procedeix del castell de Camarasa. N.º inv.: 24021

5. Capitell. Segle XIII. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14213

6. Fragment de capitell. Segle XIII. N.º inv.: 14244

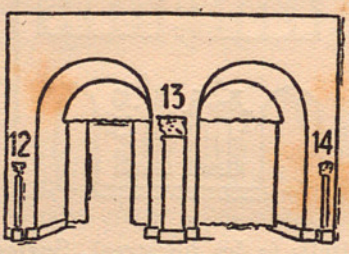
7. Capitell. Segle XIII-XIV. N.º inv.: 24022

8. Capitell. Segle XIII. N.º inv.: 14242

9. Columna de finestral. Segle XIII. Procedeix del castell de Camarasa. N.º inv.: 24024

10. Capitell. Segle XIII. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14099

11. Capitell. Segle XIII-XIV. N.º inv.: 24023

12. Capitell historiat amb una escena bíblica. Segona meitat del segle XII. N.º inv.: 24025

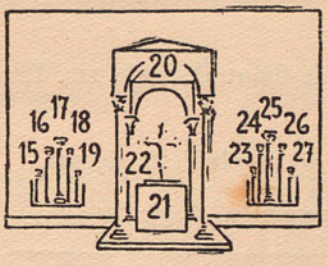
13. Capitell historiat amb l'escena bíblica del sacrifici d'Isaac. Segle XIII. Procedeix de l'església del castell de Camarasa. N.º inv.: 17605

14. Capitell historiat amb l'escena evangèlica «Noli me tangere». Segona meitat del segle XII. N.º inv.: 24012

15. Capitell. Segle XIII. N.º inv.: 14205

16. Capitell. Segle XIII. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14098

17. Columna de finestral. Segle XIII. Procedeix del castell de Camarasa. N.º inv.: 24011

18. Capitell historiat amb una escena de costums. Segle XII. * N.º inv.: 5290

19. Capitell. Segle XIII. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14215

20. Reconstrucció d'un baldaquí d'altar a base d'un capitell de talla i elements fragmentaris en fusta policromada, en dos dels quals hi ha les figures dels profetes Daniel i Jeremies. A les cares interiors del baldaquí hi ha una decoració de sembrat de medallons amb motius zodiacals i de bestiari. Els fragments del baldaquí són del començament del segle XIII i el capitell és de la fi del segle XII. Els primers procedeixen de l'església parroquial de Tosses (Cerdanya).*

Núms. inv.: 4523 a 4525

21. Mesa d'altar, amb frontal i taules laterals. El frontal té, al mig, la figura asseguda del Pantocràtor voltada dels símbols dels evangelistes i de vuit apòstols. A la taula del costat esquerre hi ha els altres tres apòstols. A la taula del costat dret hi ha l'Assumpció de la Verge. Fi del segle XII. Procedeix de l'ermita de La Vila d'Encamp (Andorra).

N.º inv.: 15875

22. Crucifix. Talla policromada. Segona meitat del segle XII. N.º inv.: 15922

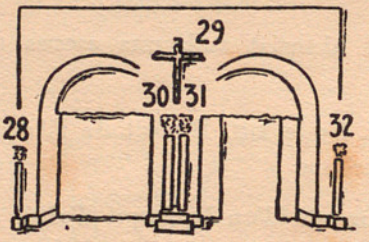
23. Capitell. Segle XIII. N.º inv.: 24015

24. Capitell amb restes de policromia. Segle XII-XIII. N.º inv.: 14235

25. Columna de finestral. Segle XIII. Procedeix del castell de Camarasa. N.º inv.: 24014

26. Fragment de capitell. Segle XII. N.º inv.: 24017

27. Capitell incomplet. Segle XII-XIII. N.º inv.: 24016

28. Capitell. Segle XII-XIII. N.º inv.: 24013

29. Crucifix. Talla catalana, amb restes de policromia. Segle XII. * N.º inv.: 3936

30 i 31. Capitells. Segle XII. Provenen del monestir de Sant Sadurní de Tavèrnoles. Núms. inv.: 24018 i 24019

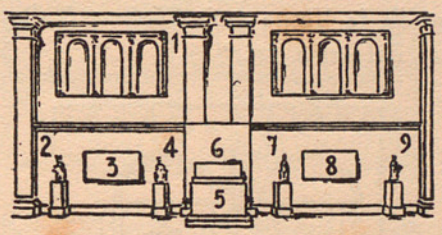
32. Capitell historiat amb les escenes bíbliques de la Creació d'Eva i del Pecat Original. Segona meitat del segle XII. N.º inv.: 14248

33. Capitell. Darreries del segle XII. N.º inv.: 24109

SALA XIII

Segueix en aquesta sala la sèrie de taules frontals i laterals d'altar i taules de cibori, en alternança amb imatges coetànies.

1. Vuit capitells romànics (a les finestres). Segle XIII. Núms. inv.: 15985 a 15992 i 14992

2. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla amb restes de policromia. Segona meitat del segle XII. * N.º inv.: 3923

3. Frontal d'altar dedicat a l'apòstol Sant Pere, amb escenes dels martiris del sant titular i de Sant Pau. Primera meitat del segle XIII. Procedeix de Boí. * N.º inv.: 3912

4. Imatge de la Verge a la qual manca l'Infant. Segle XII. Mans i filacteri posteriorment posats. N.º inv.: 15892

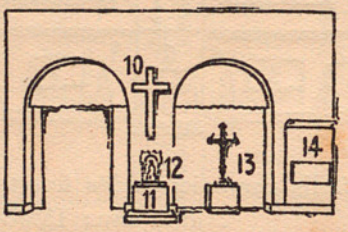
5. Frontal d'altar, centrat per la figura asseguda del Pantocràtor i amb els símbols dels evangelistes i els dotze apòstols a l'entorn. Primera meitat del segle XII. Prové de l'església parroquial de Ginestarre de Cardós (El Pallars). N.º inv.: 15889

6. Predella d'altar amb la imatge de talla de la Verge amb l'Infant. Segle XII. N.º inv.: 22997

7. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla amb restes de policromia. Primera meitat del segle XII. * N.º inv.: 4398

8. Frontal d'altar dedicat a Sant Vicenç, amb escenes de la vida i martiri del sant diaca. Segle XII. Procedeix de Taüll. * N.º inv.: 3908

9. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segona meitat del segle XII. * N.º inv.: 4397

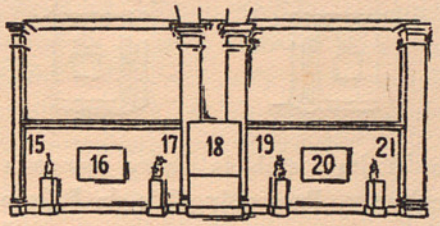

10. Crist-Majestat. Talla policromada. Segona meitat del segle XIII. * N.º inv.: 3935

11. Frontal d'altar en relleu d'estuc amb la figura del Pantocràtor envoltat dels símbols dels evangelistes i de vuit sants bisbes. Segle XIII. Procedeix de l'església parroquial de Planers (Vall de Ribes). N.º inv.: 15882

12. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Primera meitat del segle XII. Procedeix del Pireneu lleidatà. Aquesta imatge ha estat posada en un templet que en copia un d'existent a l'ermita de Sant Martí d'Angustrina, a la Cerdanya, per mostrar com anaven collocades les imatges escultòriques en els altars romànics. N.º inv.: 15926

13. Crucifix, acompanyat de les imatges de la Verge i Sant Joan Evangelista. Talla policromada navarresa. Segle XIII.
N.º inv.: 15887

14. Sis batents d'un políptic, amb la Verge i els Sants Reis en talla policromada. Mitjan segle XII. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35704

15. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XII. N.º inv.: 15935

16. Frontal d'altar amb la imatge asseguda del Pantocràtor tenint a l'entorn els símbols dels evangelistes i els dotze apòstols. Segona meitat del segle XII. Procedeix d'Estet (Pallars). * N.º inv.: 3911

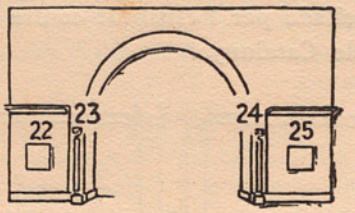
17. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segona meitat del segle XII. Procedeix de la diòcesi d'Urgell. Daurat d'època posterior. N.º inv.: 15939

18. Coberta d'altar, amb la figura asseguda del Pantocràtor i els símbols dels evangelistes a l'entorn. Segona meitat del segle XII. Procedeix de la diòcesi d'Urgell. *
N.º inv.: 3905

19. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XIII. Procedeix del Rosselló. N.º inv.: 15946

20. Frontal d'altar dedicat a Sant Vicenç, amb passatges de la vida i martiri del sant diaca. Segle XIII. *
N.º inv.: 3909

21. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XIII. N.º inv.: 9741

22. Costat d'altar, amb la figura asseguda de l'apòstol Sant Pau. Segle XIII. Procedeix d'Os de Balaguer. *
N.º inv.: 3906

23. Capitell. Segle XIII. N.º inv.: 24110

24. Capitell. Segle XIII. N.º inv.: 24111

25. Costat d'altar, amb la figura asseguda de l'apòstol Sant Pere. Segle XIII. Procedeix d'Os de Balaguer. *
N.º inv.: 3907

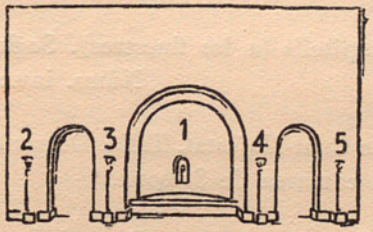

26. Batent de tríptic amb la imatge policromada d'un sant rei. Segle XIII. Procedeix de l'església parroquial de Sant Martí Sarroca (El Penedès). N.º inv.: 15925

27. Batent de tríptic amb la imatge policromada d'una santa. Segle XIII. Procedeix de l'església parroquial de Sant Martí Sarroca (El Penedès). N.º inv.: 15924

SALA XIV

L'església de Ginestarre de Cardós (El Pallars), les pintures de la qual s'exposen en aquesta sala, és d'una sola nau i del tipus comú al primer període romànic, amb l'aparell sense esquadrar i l'absis decorat exteriorment amb arcuacions lombardes. Per ésser molt semblant a l'església d'Esterri de Cardós (Sala XI) de la qual tenim documents, pot considerar-se-la pertanyent als inicis del segle XII.

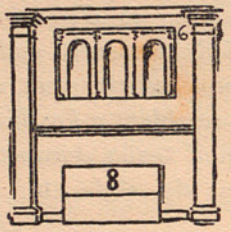

1. Decoració pictòrica de l'absis de Ginestarre de Cardós. A la conca hi ha la representació del Pantocràtor assegut, beneint i enlairant el llibre obert de la saviesa, acompanyat de la representació dels quatre símbols dels evangelistes en la forma ordinària. Una orla dentada separa la conca absidal del mig cilindre on hi ha representades les figures de set apòstols i la de la Verge, dempeus i separades en dos grups de quatre per una finestra. Totes les imatges són identificables pel nom escrit al costat de cada una. La finestra presenta un tany floral sinuós estilitzat. Una orla separa les figures del fris inferior on s'ha conservat quelcom de la folgada draperia que era de consuetud en les decoracions dels absis romànics. Segle XII. N.º inv.: 15971

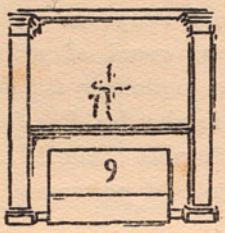
2. Capitell. Segle XIII-XIV. N.º inv.: 14097

3. Capitell. Segle XIII-XIV. N.º inv.: 24027

4. Capitell. Segle XIII-XIV. N.º inv.: 24028

5. Capitell. Segle XIII-XIV. N.º inv.: 24112

6. Quatre capitells (a les finestres). Segle XIII.
Núms. inv.: 15993 a 15996

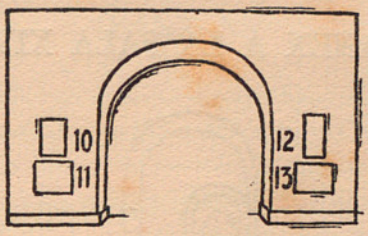
7. Imatge de Crist-Majestat. Talla. Darreries del segle XIII. Procedeix de la comarca de Solsona. * N.º inv.: 4381

L'ermita de Sant Romà de les Bons d'Encamp (Andorra), les pintures de la qual s'exposen en aquesta sala, fou consagrada l'any 1163 i té la rusticitat pròpia de la vall pirenenca on fou construïda.

8. Fragment de les pintures de la conca absidal de Sant Romà de les Bons d'Encamp, amb la part baixa de la figura del Pantocràtor. Segle XII. * N.º inv.: 15787

9. Fragment de les pintures murals de l'absis de Sant Romà de les Bons d'Encamp. Correspon al mig canó; hi ha, entre finestres, la representació iconogràfica de la Verge i els apòstols Sant Joan, Sant Pere, Sant Pau i Sant Jaume. Segle XII. * N.º inv.: 15783

10. Costat d'altar, amb la figura d'un àngel. Segle XII-XIII. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35698

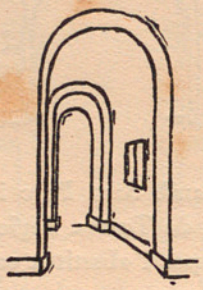

11. Costat d'altar, amb Sant Pere i Sant Pau. Procedeix de l'església parroquial de Tosses. Segle XIII. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35700

12. Taula de cibori d'altar amb la imatge asseguda del Pantocràtor tenint a l'entorn els símbols dels evangelistes. Primera meitat del segle XIII. Procedeix de Benavent (Conca de Tremp). * N.º inv.: 3910

13. Costat d'altar, amb Sant Miquel Arcàngel pesant les ànimes. Segle XIII. Procedeix de l'església parroquial de Tosses. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya.
N.º inv.: 35699

ANEX A LA SALA XIV

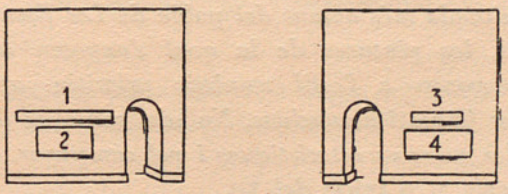

Dos fragments rectangulars de taula, amb quatre escenes del martiri de Santa Llúcia. Obra catalana del començament del segle XIV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35703

SALA XV

En aquesta sala i en la que segueix s'han recollit alguns fragments d'enteixinats d'influència mudèixar. N'hi ha que porten representats amb una característica elegància de dibuix fets d'armes i fets navals del període de l'expansió mediterrània de Catalunya; d'altres es decoren amb figures soltes, amb temes heràldics o amb temes purament decoratius.

L'absis de Sant Miquel d'Engolasters centra la sala XV, *on s'exposen també taules dels segles* XIII *i* XIV.

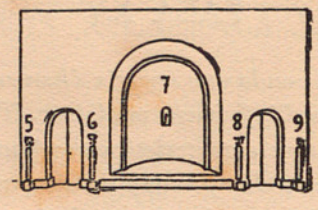

1. Post d'enteixinat on es representa part d'una escena cavalleresca que es continua a l'exemplar número 3 d'aquesta sala. Segle XIII-XIV. N.º inv.: 15839

2. Frontal d'altar dedicat a la Verge Maria, amb passatges de la seva vida i de la infància de Jesús. Segle XIII. Procedeix de l'església parroquial d'Avià (El Bergadà). N.º inv.: 15784

3. Fragment de post d'enteixinat on segueix l'escena cavalleresca representada a l'exemplar núm. 1 d'aquesta sala. Segle XIII-XIV. N.º inv.: 24116

4. Retaule amb passatges de la Passió del Crist. Escola aragonesa. Segle XIII-XIV. N.º inv.: 15819

5. Capitell. Segle XIII. N.º inv.: 14236

6. Capitell historiat. Segle XII. Procedeix de la Collegiata de Sant Pere de Besalú (La Garrotxa). N.º inv.: 14239

El tipus arquitectònic de l'esglesieta de Sant Miquel d'Engolasters, situada més amunt del poble de Les Escaldes (Vall d'Andorra), les pintures de la qual s'exposen en aquesta sala, corresponen a l'estil romànic primitiu, amb l'absis decorat per faixes i arcuacions. No se'n coneixen documents, però per les seves característiques i pel campanar, és datable com del segle XI *o inicis del* XII.

7. Pintures de l'absis de Sant Miquel d'Engolasters. A la conca hi ha la figura del Pantocràtor, assegut en un arc de Sant Martí, beneint i portant a la mà esquerra un llibre obert i amb caràcters alfabètics illegibles; els seus peus estan posats damunt un altre arc que pot ésser una figuració del Món. Els quatre símbols dels evangelistes li fan costat, dos d'ells inscrits en discos sostinguts per àngels.

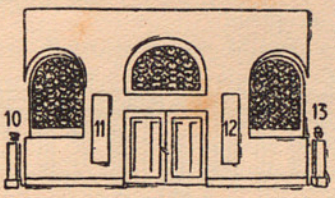
Sota el conjunt de la conca hi havia figuracions de sis dels apòstols, de les quals, quatre han estat bastant conservades, podent-se identificar Sant Pere i Sant Andreu.

L'avant-absis, que dóna un espai més eixamplat que la conca, té a més de les corresponents i ben senzilles orles orna-

mentals, la representació de l'Anyell Diví dins un disc sostingut per dos àngels als peus dels quals hi ha enquadracions amb bustos de sants. Segle XII. N.º inv.: 15972

8. Capitell historiat. Segle XIII. Procedeix del claustre del primitiu convent de Sant Francesc d'Assís, a Barcelona. N.º inv.: 14202

9. Capitell. Segle XIII. N.º inv.: 14206

10. Capitell. Segle XIII. Procedeix del monestir de Sant Pere de Roda (Empordà). Donatiu del senyor Macari Golferichs. N.º inv.: 24114

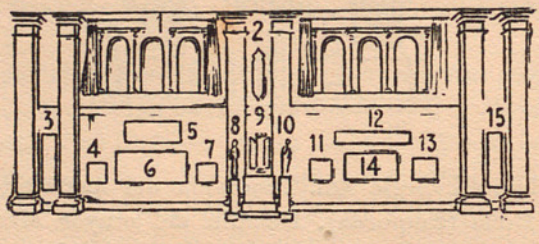
11. Post amb les armes dels Cruïlles i dels Folch de Cardona. Segona meitat del segle XIV. Procedeix del capçal de l'enteixinat del castell de Peratallada. Donatiu del senyor Baró de Cruïlles. N.º inv.: 24056

12. Post amb les armes dels Cruïlles i dels comtes d'Empúries. Segona meitat del segle XIV. Procedeix del capçal de l'enteixinat del castell de Peratallada. Donatiu del senyor Baró de Cruïlles. N.º inv.: 24061

13. Fragment de capitell. Segle XIII. Procedeix del castell de Camarasa. N.º inv.: 24115

SALA XVI

Presidint tres dels murs d'aquesta sala, es mostren altres tants notables exemplars: l'absis de la parroquial d'Andorra la Vella, el cibori d'Estimariu i el baldaquí del monestir de Tavèrnoles. Els retaules ací exposats assenyalen ja la transició de l'art romànic al gòtic.

1. Vuit capitells (a les finestres). Segle XIII.
Núms. inv.: 14227, 15997 a 15999 i 17606 a 17609

2. Imatge d'un sant bisbe. Talla amb restes de policromia. Començament del segle XIV. N.º inv.: 24062

3. Post d'enteixinat amb les figures d'un frare i d'un conill armat, personatges de faula. Segle XIV. Procedeix d'Aragó. N.º inv.: 24039

4. Vuit tauletes d'entrecaps de bigues, amb motius ornamentals. Segona meitat del segle XIV. Procedeixen de l'enteixinat del castell de Peratallada. Donatiu del senyor Baró de Cruïlles. N.º inv.: 24034

5. Fragment de decoració pictòrica mural d'absis, amb el símbol de l'evangelista Sant Lluc. Segle XIII. Procedeix de l'església parroquial d'Andorra la Vella. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35706

6. Retaule dedicat a l'arcàngel Sant Miquel, amb passatges de les aparicions del sant titular. Darreries del segle XIII. Procedeix de Suriguerola, a Urtx (Cerdanya). *
N.º inv.: 3901

7. Vuit tauletes d'entrecaps de bigues, amb motius ornamentals. Segona meitat del segle XIV. Procedeixen de l'enteixinat del castell de Peratallada. Donatiu del senyor Baró de Cruïlles. N.º inv.: 24031

8. Imatge de la Verge Dolorosa. Figura de Calvari en talla policromada. Primeries del segle XIV. Procedeix de l'església parroquial de Fanlo (Osca). Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35726

9. Imatge de Sant Nicolau. Talla policromada i daurada. Començaments del segle XIV. Procedeix de la província d'Osca. Dipòsit del senyor Damià Mateu. Està posada dins un templet que té els dos batents laterals decorats amb escenes de la vida del sant bisbe. N.º inv.: 24041

10. Imatge de Sant Joan Evangelista. Figura de Calvari en talla policromada. Primeries del segle XIV. Procedeix de l'església parroquial de Fanlo (Osca). Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 25725

11. Vuit tauletes d'entrecaps de bigues amb motius ornamentals. Segona meitat del segle XIV. Procedeixen de l'enteixinat del castell de Peratallada. Donatiu del senyor Baró de Cruïlles. N.º inv.: 24038

12. Fragment d'un fris de decoració pictòrica mural. Segle XIII. Procedeix de l'església parroquial d'Andorra la Vella. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya.
N.º inv.: 35710

13. Retaule amb vuit passatges de la vida de la Verge i la infància de Jesús. Primera meitat del segle XIV. *
N.º inv.: 24040

14. Vuit tauletes d'entrecaps de bigues, amb motius ornamentals. Segona meitat del segle XIV. Procedeixen de l'enteixinat del castell de Peratallada. Donatiu del senyor Baró de Cruïlles. N.º inv.: 24036

15. Post d'enteixinat, amb les figures de dos àngels. Segle XIV. Procedeix d'Aragó. N.º inv.: 24042

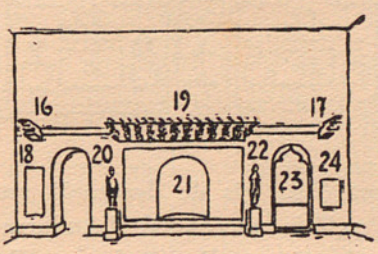
16 i 17. Dues mènsules per a bigues sostenidores d'enteixinat. Segle XIV. Procedeixen del monestir de Sant Cugat del Vallès. Núms. inv.: 24044 i 24055

18. Post d'enteixinat amb cinc medallons contenint animals fantàstics. Segona meitat del segle XIII. N.º inv.: 15911

19. Deu mènsules per a bigues sostenidores d'enteixinat. Segona meitat del segle XIV. Procedeixen del castell de Peratallada. Donatiu del senyor Baró de Cruïlles.
Núms. inv.: 24045 a 24054

20. Imatge d'un sant bisbe. Talla policromada. Començaments del segle XIV. * N.º inv.: 4515

21. Decoració pictòrica de l'absidiola esquerra (i del seu avant-absis) de l'església parroquial d'Andorra la Vella. A la part superior de l'absidiola, un àngel anunciant a Zacaries el naixement de Sant Joan; darrera el sant, un acòlit; al costat esquerre, altre sant duent una tovallola amb les dues mans. A l'avant-absis un criat buidant una àmfora en tres gerres. Segle XIII. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35711

22. Imatge de Sant Joan Evangelista. Figura de Calvari en talla policromada. Segle XIII-XIV. Procedeix d'Aragó. N.º inv.: 17653

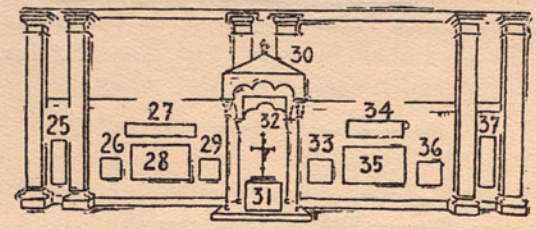
23. Retaule dedicat a Sant Pere Màrtir, amb passatges de la vida i martiri del sant titular. Primera meitat del segle XIV. Procedeix d'Aragó. N.º inv.: 15820

24. Fragment de decoració pictòrica mural amb Crist i altra figura. Segle XIII. Procedeix de l'església parroquial d'Andorra la Vella. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35707

25. Post d'enteixinat amb les figures del profeta Isaïes i un arquer. Segle XIV. Procedeix d'Aragó. N.º inv.: 15912

26. Vuit tauletes d'entrecaps de bigues, unes amb motius ornamentals i les altres amb inscripcions catalanes, fragments inconnexos de proverbis cavallerescos i morals. Segona meitat del segle XIV. Procedeixen de l'enteixinat del castell de Peratallada. Donatiu del senyor Baró de Cruïlles.

N.º inv.: 24035

27. Fragment d'un fris de decoració mural. Segle XIII. Procedeix de l'església parroquial d'Andorra la Vella. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya.

N.º inv.: 35709

28. Retaule dedicat a Sant Domènec, amb passatges de la vida del sant titular. Primera meitat del segle XIV.

N.º inv.: 15825

29. Vuit tauletes d'entrecaps de bigues, amb motius ornamentals. Segona meitat del segle XIV. Procedeixen de l'enteixinat del castell de Peratallada. Donatiu del senyor Baró de Cruïlles. N.º inv.: 24033

30. Cibori d'altar, sostingut amb columnes de capitells d'estil romànic i decorat amb la figura del Pantocràtor i orna-

mentació de motius foliacis. Segle XIII-XIV. Procedeix de l'església de Sant Vicenç d'Estimariu (Cerdanya).
N.º inv.: 24059

31. Frontal d'altar dedicat a l'apòstol Bartomeu, amb passatges de la vida i martiri del sant titular. Primera meitat del segle XIV. N.º inv.: 24057

32. Creu d'altar. Segle XII. Procedeix de l'església de Sant Vicenç d'Estimariu (Cerdanya). N.º inv.: 15881

33. Vuit tauletes d'enteixinat amb motius heràldics. Segle XIV. Procedeixen d'Aragó. N.º inv.: 24032

34. Fragment de decoració pictòrica mural, amb conjunt d'edificacions. Segle XIII. Procedeix de l'església parroquial d'Andorra la Vella. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 55708

35. Retaule dedicat a Santa Úrsula, amb passatges de la vida i martiri de la santa titular. Escola navarresa. Començaments del segle XIV. * N.º inv.: 4377

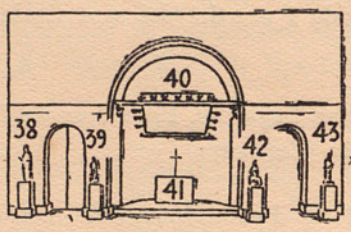
36. Vuit tauletes d'enteixinat, amb motius heràldics. Segle XIV. N.º inv.: 24030

37. Post d'enteixinat, amb les figures d'un àngel i d'un guerrer. Segle XIV. Procedeix d'Aragó. N.º inv.: 24058

38. Imatge. Talla policromada. Segle XIV. N.º inv.: 9747

39. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segona meitat del segle XIII. Procedeix de l'església de Covet. *
N.º inv.: 4395

40. Baldaquí, amb la imatge asseguda del Pantocràtor portada per quatre àngels, sostingut per dues jàsseres. Segle XIII. Procedeix del monestir de Sant Sadurní de Tavèrnoles. N.º inv.: 24060

41. Frontal d'altar dedicat a Sant Nicolau, amb passatges de la vida del sant bisbe. Escola aragonesa. Primera meitat del segle XIV. Procedeix de Güell, a Roda de Isábena. *
N.º inv.: 4373

Damunt l'altar hi ha una reproducció de l'anvers de la creu d'argent, del segle XIII, que, procedent de la parròquia de Riells del Fai, es guarda al Museu Diocesà de Barcelona. N.º inv.: 17671-I

42. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XIV. N.º inv.: 35727

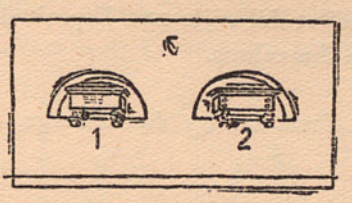
43. Imatge d'una santa. Talla policromada. Primera meitat del segle XIV. * N.º inv.: 4382

44. Imatge jacent. Talla que fou policromada. Segle XVI. N.º inv.: 9746

ANEX A LA SALA XVI

En arcosolis en els murs d'aquesta saleta-passadís, s'exposen quatre sarcòfags del segle XIII, *dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.*

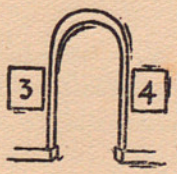

1. Sarcòfag-ossera de Ponç d'Alest, mort l'any 1275. Procedeix de l'església de l'enderrocat convent de Santa Caterina, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

N.º inv.: 14368

2. Sarcòfag-ossera. Segona meitat del segle XIII. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.

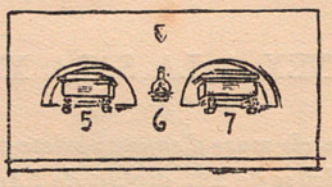
N.º inv.: 14022

3. Tres fragments d'enteixinat. Segle XIV. N'hi ha un que procedeix d'Aragó. Els altres dos, del castell de Peratallada.

N.º inv.: 24043

4. Vuit tauletes d'enteixinat amb motius heràldics. Segle XIV. Procedeixen d'Aragó. N.º inv.: 24037

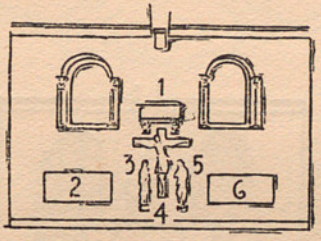

5. Sarcòfag-ossera de la família Area i de Fra Francesc Mateu. Segona meitat del segle XIII. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14035

6. Fragment d'una imatge de la Verge, de talla policromada. Segle XIII. N.º inv.: 15880

7. Sarcòfag-ossera de la família Burguet. Segona meitat del segle XIII. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14041

SALA XVII

En aquesta sala segueixen les pintures i escultures dels inicis del període gòtic. Les noves proporcions de la imatgeria es palesen especialment en un conjunt de Calvari de la primera meitat del segle XIV. *L'evolució compositiva coetània dels retaules d'altar, abans de contorn rectangular, es manifesta en el dedicat a Sant Tomàs, que prové de Lladó.*

1. Sarcòfag-ossera de Galceran i Simó de Rosanes, morts respectivament els anys 1300 i 1312. Procedeix del claustre de l'església de l'enderrocat convent de Santa Caterina, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14373

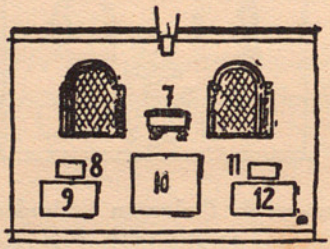
2. Frontal d'altar dedicat a la Verge, amb passatges de la Infància de Jesús. A la banda superior, la representació dels dotze mesos de l'any. Començaments del segle XIV. Escola navarresa. Procedeix d'Arteta (Navarra). * N.º inv.: 4368

3 a 5. Conjunt de Calvari: El Crucificat entre la Verge * i Sant Joan Evangelista. * Talles policromades i daurades. Primera meitat del segle XIV. Núms. inv.: 4390, 17663 i 4396

Les imatges de la Verge i Sant Joan estan posades damunt carteles coetànies. Núms. inv.: 17649 i 17650

6. Frontal d'altar centrat per la figura asseguda del Pantocràtor entre els símbols dels evangelistes i els dotze apòstols. Començaments del segle XIV. Escola navarresa. Procedeix de l'església de Góngora, prop d'Aranguren (Navarra). *
N.º inv.: 4371

7. Sarcòfag-ossera amb la figura esgrafiada de Fra Bernat de Mur, bisbe de Vic, mort l'any 1264. Procedeix de l'església de l'enderrocat convent de Santa Caterina, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.
N.º inv.: 14020

8. Fragment de plafó sepulcral amb escenes de la vida de la Verge. Darreries del segle XIV. Procedeix de l'església de Mahamud (Burgos). * N.º inv.: 4375

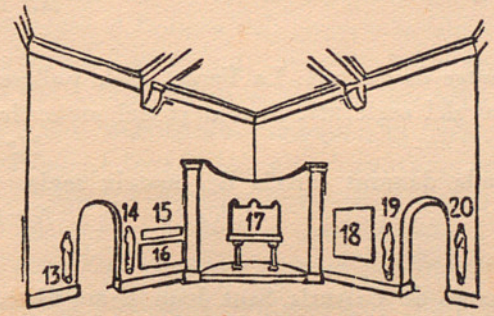
9. Frontal d'altar dedicat a Sant Cristòfol, amb passatges de la vida i martiri del sant titular. Mitjan segle XIV. Escola navarresa. * N.º inv.: 4370

10. Plafons laterals de l'arca sepulcral del cavaller Sancho Sáiz de Carrillo, amb representació de ploramorts d'ambdós

sexes. Darreries del segle XIII o començaments del segle XIV. Procedeix de l'església de Mahamud (Burgos). *
N.º inv.: 4372

11. Fragment de plafó sepulcral amb el Calvari i el Pantocràtor. Darreries del segle XIV. Procedeix de l'església de Mahamud (Burgos). * N.º inv.: 4374

12. Frontal d'altar dedicat a Sant Pere, amb passatges de la vida i martiri del sant titular. Començaments del segle XIV. Escola navarresa. * N.º inv.: 4369

13. Imatge de Calvari: La Verge. Talla policromada. Primera meitat del segle XIV. N.º inv.: 17659
Posada damunt cartela de la segona meitat del segle XIV.
N.º inv.: 14146

14. Imatge de Calvari: Sant Joan Evangelista. Talla policromada. Primera meitat del segle XIV. N.º inv.: 17658
Posada damunt cartela de la segona meitat del segle XIV.
N.º inv.: 14150

15. Post d'enteixinat. Segle XIV. Procedeix d'Aragó.
N.º inv.: 24113

16. Frontal d'altar o retaule, amb escenes relatives a la vida de Crist, a l'Eucaristia i a la persecució judaica. Procedeix de Queralps (Vall de Ribes). * N.º inv.: 4376

17. Retaule dedicat a Sant Tomàs, amb passatges de la vida i martiri del sant titular. Posat en una reconstrucció d'altar de la seva època. Començaments del segle XIV. Procedeix de Lladó (La Garrotxa). * N.º inv.: 4378

18. Retaule dedicat a Sant Antoni Abat, amb passatges de la vida del sant titular. Primera meitat del segle XIV. N.º inv.: 24080

19. Imatge de Calvari: La Verge. Talla policromada. Primera meitat del segle XIV. Procedeix del monestir de Santes Creus. * N.º inv.: 4387

Va posada damunt cartela del mateix segle. N.º inv.: 24082

20. Imatge de Calvari: Sant Joan Evangelista. Talla policromada. Primera meitat del segle XIV. Procedeix del monestir de Santes Creus. * N.º inv.: 4389

21. Imatge jacent de Sibilla de Fortià, quarta muller del rei Pere III, morta l'any 1406. Coberta de sarcòfag de marbre. Procedeix de la capella de Sant Nicolau de l'església de l'enderrocat convent de Sant Francesc, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9877

SALA XVIII

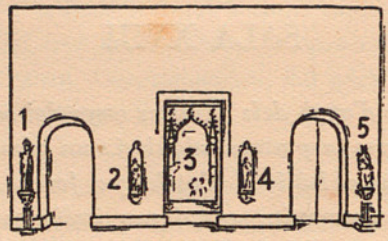
Per més que d'ençà dels primers anys del segle XIV *(quan a Florència i Siena la pintura adquireix un admirable impuls) les relacions entre Itàlia i Catalunya foren molt intenses, sembla que les correnties artístiques italianes arribaren ací mitjançant la cort d'Avinyó, on pintaven Simone Martini i els seus deixebles. A l'entorn dels papes avinyonesos hi hagué nombrosos catalans i valencians que sens dubte degueren importar a les terres llurs les noves característiques de l'art d'Itàlia. Un dels més matinejadors exemples es troba en el tríptic de Sant Vicenç i Sant Valeri que s'exposa en aquesta sala, amb el qual tenen germanatge, quant a la remota procedència del seu art, el retaule de Sant Joan Baptista i Sant Joan Evangelista procedent de Santa Coloma de Queralt i la taula de l'Anunciació i l'Epifania que prové de Cardona.*

L'evolució composicional tendint a una major complexitat es palesa, tant com en els retaules pictòrics, en els retaules d'escultura, abundosos a Catalunya, un exemplar dels quals es mostra ací, procedent de Gerps, ben notable dins del grup tres-centista.

1. Imatge d'un sant bisbe. Primera meitat del segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35729

2. Imatge d'un grup de l'Anunciació: L'Arcàngel Gabriel. De pedra amb restes de policromia. Segle XIV. Procedeix del Camp de Tarragona. N.º inv.: 22998

Posada damunt una cartela historiada, que provè de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14279

3. Taula lateral de retaule, amb escenes evangèliques de l'Anunciació i l'Epifania. Als muntants, figuracions de sants i santes. Primera meitat del segle XIV. Procedeix de la col·legiata de Cardona. N.º inv.: 15855

Posada damunt dos fragments d'una cartela del segle XIV, que provè de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14068

4. Imatge d'un grup de l'Anunciació: La Verge. Pedra amb restes de policromia. Segle XIV. Procedeix del Camp de Tarragona. N.º inv.: 22999

Posada damunt una cartela historiada, del mateix segle, que provè de l'enderrocat convent de l'Ensenyança, de Barcelona. N.º inv.: 14280

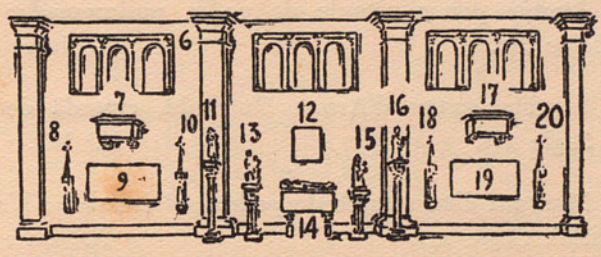
5. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla amb restes de policromia. Segle XIV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35736

6. Dotze capitells (a les finestres). Segle XIV. Núms. inv.: 17610 a 17619, 14233 i 14232

7. Sarcòfag-ossera de Romia Samuntada i de Constança Descoll. Segle XIV. Procedència barcelonina desconeguda. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.
N.º inv.: 14040

És sostingut per dues carteles en forma de lleó, del mateix segle. Núms. inv.: 14958 i 14959

8. Muntant d'un retaule de pedra policromada: Imatge de Santa Maria de Magdala. Segle XIV. * N.º inv.: 5316

9. Frontal d'altar o retaule dedicat a la Verge, amb escenes de miracles eucarístics. Segle XIV. Procedeix del monestir de Santa Maria de Vallbona de les Monges (El Pla d'Urgell).
N.º inv.: 9919

10. Muntant d'un retaule de pedra policromada. Imatge de santa. Segle XIV. * N.º inv.: 5315

11. Imatge de Sant Joan Baptista, en pedra. Segona meitat del segle XIV. N.º inv.: 17407

12. Baix relleu, part d'un retaule en pedra: L'Anunciació. Segle XIV. N.º inv.: 24029

13. Imatge de la Verge amb l'Infant, en pedra policromada i daurada. Segle XIV. Procedeix d'Ager. N.º inv.: 14526

14. Imatge jacent d'abadessa. Coberta de sarcòfag en pedra policromada. Segle XIV. Procedeix de Tarragona.
N.º inv.: 9889

La massa reconstruïda del sarcòfag és sostinguda per dues carteles policromades en forma de lleó, del mateix segle.
Núms. inv.: 14974 i 14376

15. Imatge de la Verge amb l'Infant, en pedra policromada i daurada. Segle XIV-XV. N.º inv.: 14524

16. Imatge per a retaule de pedra policromada: Sant bisbe. Segle XIV. N.º inv.: 24063

17. Sarcòfag-ossera d'Arnau Hombald, ciutadà de Barcelona. Segle XIV. N.º inv.: 14163

18. Muntant d'un retaule de pedra policromada: L'arcàngel Gabriel. Segle XIV. * N.º inv.: 5312

19. Frontal d'altar o retaule dedicat a Jesucrist, amb escenes de miracles eucarístics. Segle XIV. Procedeix del monestir de Santa Maria de Vallbona de les Monges (El Pla d'Urgell).
N.º inv.: 9920

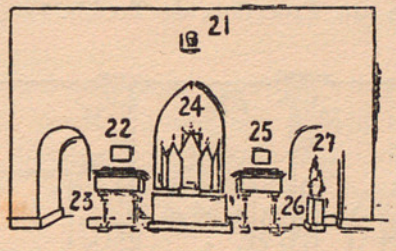
20. Muntant d'un retaule de pedra policromada: Jesucrist. Segle XIV. * N.º inv.: 5311

21. Caràtula. Segle XIV. Procedència barcelonina desconeguda. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.
N.º inv.: 14051

22. Baix relleu, part d'un retaule de pedra policromada, amb l'escena del guariment miraculós de la llevadora Salomé (llegenda explicada pels evangelis apòcrifs). Segona meitat del segle XIV. Procedeix d'Ager. Donatiu del senyor Enric Batlló i Batlló.
N.º inv.: 17342

23. Sarcòfag-ossera amb la figura esgrafiada de Fra Guillem de Barberà, bisbe de Lleida, mort l'any 1265. Procedeix de l'església de l'enderrocat convent de Santa Caterina, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14033

Posat damunt dues columnes del segle XIV una de les quals és dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. Núms. inv.: 14241, 14121, 14250 i 14115

24. Templet. Reconstrucció basada en un model del segle XIV, època a què pertanyien els quatre batents que el clouen, en els quals hi ha pintades les escenes evangèliques de la Visitació, la Nativitat, l'Anunciació als Pastors i la Presentació de l'Infant Jesús al temple i, tallades, les de l'Epifania i l'Anunciació. Núms. inv.: 9780 a 9783

Posada dintre el templet hi ha una imatge de la Verge amb l'Infant, de talla policromada, de començaments del segle XIV. * N.º inv.: 4394

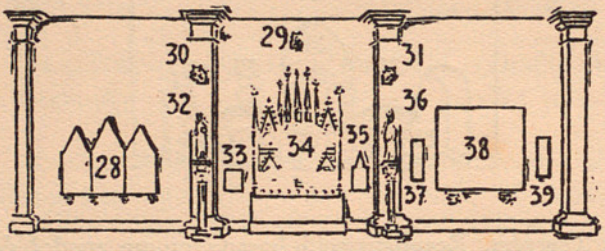
25. Baix relleu, part d'un retaule de pedra policromada, amb l'escena de la Presentació de l'Infant Jesús al temple. Segona meitat del segle XIV. Procedeix d'Ager. Donatiu del senyor Enric Batlló i Batlló. N.º inv.: 17343

26. Sarcòfag ossera amb la figura esgrafiada del bisbe Fra Berenguer de Castellbisbal (mort el 1253), confessor del

rei Jaume I al qual acompanyà en les conquestes de València i de Mallorca. El sarcòfag provè de l'església de l'enderrocat convent de Santa Caterina, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14036

Sostingut per dues columnes del segle XIV, el capitell d'una de les quals és un dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. Núms. inv.: 14243, 14212, 14117, 14249 i 14392

27. Imatge de sant diaca (potser Sant Vicenç). Talla catalana del segle XIV. Procedeix de Tredós. * N.º inv.: 3925

28. Retaule dedicat a Sant Vicenç, diaca; amb escenes de la vida i martiri del sant titular i del bisbe Sant Valeri. Mitjan segle XIV. Procedeix d'Estopiñán (Aragó). *

N.º inv.: 3940

Posat damunt carteles dels segles XIV i XV.

Núms. inv.: 14063, 14061, 14201 i 14172

29 a 31. Gàrgoles. Segle XIV. Procedeixen de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona.

Núms. inv.: 14047 a 14049

32. Imatge de Santa Llúcia, en pedra policromada. Segle XIV. N.º inv.: 24009

Posada damunt una columna del segle XIV.

Núms. inv.: 14262 a 14264 i 14500

33. Tríptic amb la Verge i l'Infant, els sants Pere, Joan Baptista, Antoni i una santa màrtir, i escenes de la vida de la Verge. Escola italiana del segle XIV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35683

34. Retaule de pedra policromada, dedicat a la Verge i a Sant Antoni Abat, amb escenes de la vida dels sants titulars. Segle XIV. Obra possible de Bartomeu Rubió. Procedeix de Gerps (La Noguera). N.º inv.: 25071

35. Taula de tríptic amb la Verge i l'Infant envoltats d'àngels músics. Escola mallorquina. Mitjan segle XIV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya.
N.º inv.: 35686

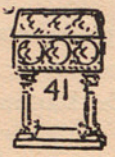
36. Imatge de Santa Úrsula, en pedra policromada. Segle XIV. N.º inv.: 23000
Posada damunt una columna del segle XIV.
Núms. inv.: 14260, 14261, 14265 i 14801

37. Fragment de taula amb La Nativitat i La Degollació dels Innocents. Darreries del segle XIII. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35705

38. Retaule dedicat a l'apòstol Sant Joan i al precursor Sant Joan Baptista, amb escenes de la vida y martiri dels dos sants titulars. Mitjan segle XIV. Procedeix de l'església del castell de Santa Coloma de Queralt (La Segarra). *
N.º inv.: 4351
Posat damunt carteles del segle XV.
Núms. inv.: 14253 i 9862

39. Fragment de taula amb la Visitació i l'Epifania. Darreries del segle XIII. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35705

40. Crist en creu. Talla policromada. Segona meitat del segle XIV. N.º inv.: 15957

41. Sarcòfag-ossera. Segle XIV. N.º inv.: 24064
Sostingut per quatre columnes del mateix segle.
Núms. inv.: 24065, 24066, 24067 i 24068

42. Creu policromada. Primera meitat del segle XV.
N.º inv.: 15899

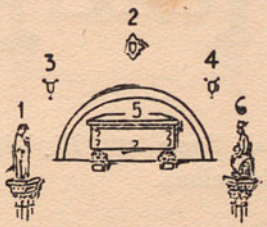
43. Àngel. Fragment de talla policromada i daurada. Segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya.
N.º inv.: 35721

44. Dos àngels coronant la Verge. Talla policromada i daurada. Segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35715

45. Quatre apòstols. Talla del segle XIV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35716

ANEX A LA SALA XVIII

En aquest departament i en el que segueix un cop travessat el vestíbul posterior, s'exposen imatges, sarcòfags i elements heràldics escultòrics del segle XIV.

1. Imatge d'un sant diaca. Talla policromada. Segle XIV. *
N.º inv.: 4391

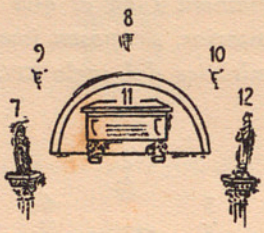
2 a 4. Escuts heràldics. Segle XIV. Procedeixen de l'altar de Santa Maria de Magdala, de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona.
Núms. inv.: 14101, 14108 i 14106

5. Sarcòfag-ossera de Geralda de Montclòs, morta l'any 1310. Procedeix dels claustres de l'enderrocat convent de Santa Caterina, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14042

6. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segona meitat del segle XIV. * N.º inv.: 4383

7. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada i daurada. Segle XIII-XIV. N.º inv.: 15920

8. Escut heràldic. Segle XIV. Procedeix de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14113

9. Escut gremial. Segle XIV. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14144

10. Escut gremial. Segle XIV. N.º inv.: 14153

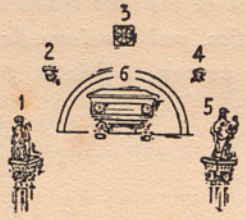
11. Sarcòfag-ossera de Guillem de la Torre, mort l'any 1298. Procedeix dels claustres de l'enderrocat convent de Sant Domènec, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14034

12. Imatge d'un sant màrtir. Talla. Segle XIV. N.º inv.: 9732

VESTÍBUL POSTERIOR

En aquest vestíbul el visitant trobarà instal·lats els serveis de venda de fotografies, publicacions de la Junta de Museus, postals i segells de correu, i bústia per a tirar la correspondència.

ANEX A LA SALA XIX

1. Imatge del Pantocràtor, en pedra policromada. Segona meitat del segle XIV.* N.º inv.: 4539

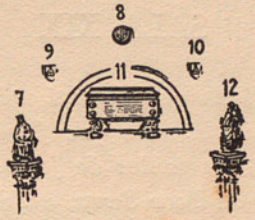
2. Imposta de pedra, en forma de testa humana. Segle XIV. N.º inv.: 9931

3. Lluerna. Segle XIV. N.º inv.: 24079

4. Imposta de pedra, en forma de testa humana. Segle XIV. Procedeix de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14064

5. Sarcòfag-ossera de Robustià Rusticonibo, metge bergamès, mort a Barcelona l'any 1340. Procedeix dels claustres de l'església de l'enderrocat convent de Santa Caterina, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14045

6. Imatge de la Verge amb l'Infant, en alabastre, amb restes de policromia. Segona meitat del segle XIV.*
N.º inv.: 5309

7. Imatge de la Verge amb l'Infant, en pedra, amb restes de policromia. Segona meitat del segle XIV.
N.º inv.: 9874

8. Clau de volta amb un escut heràldic. Segle XIV. Procedeix del Palau dels Comtes de Barcelona i Reis d'Aragó, de Barcelona. N.º inv.: 9887

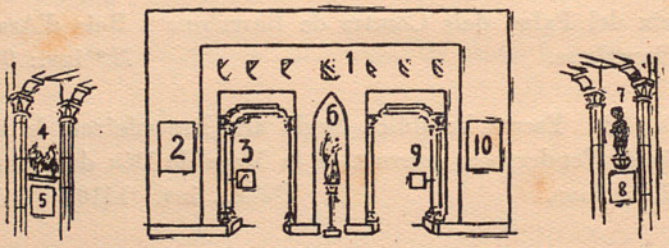
9 i 10. Escuts heràldics. Segle XIV. Procedeixen de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. Núms. inv.: 14105 i 14109

11. Sarcòfag-ossera de la família Laceria, datat de l'any 1322. Procedeix dels claustres de l'enderrocat convent de Santa Caterina, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14046

12. Imatge de Sant Antoni, abat, en pedra policromada. Segona meitat del segle XIV. * N.º inv.: 5288

SALA XIX

La influència italiana que persistí més d'un segle en l'art pictòric català, és més sienesa que florentina. Entre els innombrables pintors de retaules de factura sienesa, sobresurt el fort temperament de Pere Serra, un dels més grans narradors d'històries en els retaules. El seu germà Jaume és un pintor que collaborà amb ell en algunes obres i que produí, sol, abundosos retaules. En aquesta sala es mostren obres de Pere i de Jaume Serra, envoltades de pintura i escultura principalment del segle XIV.

1. Cinc escuts heràldics. Segona meitat del segle XIV. Procedeixen de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. Els dos que completen el fris, són reproduccions. Núms. inv.: 14151 i 14125 a 14128

2. Taula d'un retaule dedicat a Sant Pere, amb l'escena de Jesús i els apòstols Pere i Andreu, aquests dos en una barca. Obra de Pere Serra. Segona meitat del segle XIV. Procedeix de l'església parroquial de Cubells. Col·lecció Bosch i

Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35678

3. Frontispici de fornícula d'un retaule de pedra (amb restes de policromia i daurat) amb dos àngels turiferaris. Segona meitat del segle XIV. N.º inv.: 9938

4. La fugida a Egipte. Relleu d'un retaule de fusta. Talla castellana. Darreries del segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35722

5. Cara lateral d'un sarcòfag-ossera en marbre, amb escuts heràldics. Mitjan segle XIV. N.º inv.: 14026

6. Imatge de la Verge amb l'Infant, en alabastre. Darreries del segle XIV. Procedeix de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona, on estigué col·locada a la façana. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9878

Posada damunt una columna de capitell policromat, de la mateixa procedència. Segona meitat del segle XIV. N.º inv.: 9930

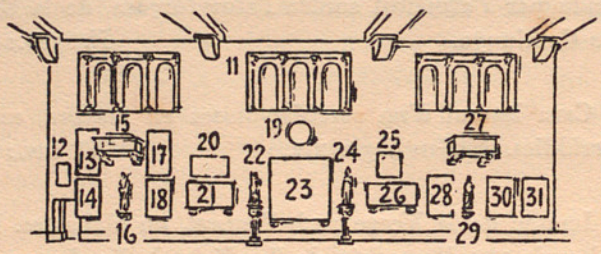
7. Imatge procedent d'un Sant Sepulcre. Talla policromada. Primera meitat del segle XV. * N.º inv.: 4363

8. Fragment d'un retaule de pedra, amb l'escena de la Presentació del Cos de Jesucrist. Mitjan segle XIV. N.º inv.: 14484

9. Fragment d'un relleu sepulcral, amb les figures de Sant Pau i d'un sant abat. Mitjan segle XIV. N.º inv.: 9885

10. Taula d'un retaule dedicat a Sant Pere, amb el Sant titular, de pontifical, tenint al seu volt un bisbe i clergues. Obra de Pere Serra. Segona meitat del segle XIV. Procedeix de l'església parroquial de Cubells. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35676

11. Dotze capitells (a les finestres). Segle XIV.
Núms. inv.: 17620 a 17628, 14082, 14224 i 14229

12. Taula, possible portella d'altar, amb Sant Jeroni portant indument cardenalici. Segle XIV. N.º inv.: 12222

13. Taula de retaule, amb l'escena de la Resurrecció de Jesús. Darreries del segle XIV. N.º inv.: 9912

14. Taula de retaule amb l'escena de l'Adoració dels Sants Reis. Darreries del segle XIV. N.º inv.: 9914

15. Sarcòfag-ossera de la família Palafoll. Datat de l'any 1326. Procedeix dels claustres de l'enderrocat convent de Santa Caterina, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14044

16. Imatge d'una santa, en pedra amb restes de policromia. Mitjan segle XIV. N.º inv.: 9858

Posada damunt una cartela de la primera meitat del segle XIV. N.º inv.: 14177

17. Fragment d'una taula de retaule, amb l'escena de l'oració del Crist a l'hort de Gethsemaní. Segle XIV-XV. N.º inv.: 9913

18. Taula de retaule amb l'escena de la Presentació de l'Infant Jesús al temple. Darreries del segle XIV. N.º inv.: 9911

19. Clau de volta amb les figures en relleu de Sant Pau i un abat. Segona meitat del segle XIV. Procedeix d'una de les capelles laterals de l'església de l'enderrocat convent de Santa Caterina, de Barcelona. N.º inv.: 9883

20. Fragments d'una taula de retaule dedicat a Sant Pere, amb l'escena de Crist donant a l'apòstol les claus de l'església. Obra de Pere Serra. Segona meitat del segle XIV. Procedeix de l'església parroquial de Cubells. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35675

21. Meitat d'una predella de retaule, amb les figures de Sant Pere, Santa Clara, Sant Jaume i Sant Joan Evangelista. Segona meitat del segle XIV. Obrador dels Serra. Procedeix del convent de Santa Clara, de Tortosa. * Es completa amb l'exemplar núm. 26 d'aquesta sala. N.º inv.: 3948

22. Imatge de Sant Llorenç, en pedra policromada. Mitjan segle XIV. * N.º inv.: 5291

23. Retaule dedicat al protomàrtir Sant Esteve, amb passatges de la vida i martiri del sant titular. Mitjan segle XIV. Obra del taller de Jaume Serra. Procedeix del monestir de Gualter. * N.º inv.: 3947

24. Imatge de Sant Eloi, en pedra. Mitjan segle XIV. Procedeix de la capella de l'antic Gremi de Serrallers de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14968

25. Fragment d'un retaule amb la Verge i dos àngels músics. Escola dels germans Serra. Segle XIV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35684

26. Meitat d'una predella de retaule, amb les figures de Sant Joan Baptista, Santa Maria de Magdala, un sant indeterminat i Sant Pau. Segona meitat del segle XIV. Obrador dels Serra. Procedeix del convent de Santa Clara, de Tortosa. * Es completa amb el núm. 21 d'aquesta sala. N.º inv.: 3949

27. Sarcòfag-ossera de Bonnat de Petra, ciutadà de Barcelona, mort l'any 1308. Procedeix dels claustres de l'església de l'enderrocat convent de Santa Caterina, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14369

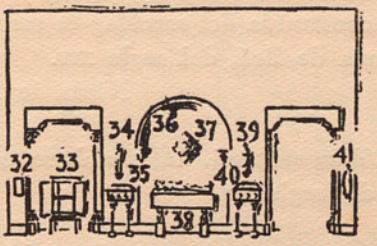
28. Fragment d'una taula de retaule amb l'arcàngel Sant Miquel, pesant les ànimes. Escola aragonesa. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 15897

29. Imatge d'un sant apòstol, en marbre, amb restes de policromia i daurat, damunt sòcol amb l'escut de la casa d'Urgell. Segona meitat del segle XIV. N.º inv.: 9859
Posada sobre cartela del mateix segle. N.º inv.: 14179

30. Fragment d'una taula de retaule amb l'escena de la processó de Sant Gregori per fora de les muralles de Roma, i l'aparició de l'arcàngel Sant Miquel al castell de Sant'Angelo. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 24069

31. Taula d'un retaule dedicat a Sant Pere, amb el sant empresonat i el seu deslliurament per un àngel. Obra de Pere Serra. Segona meitat del segle XIV. Procedeix de l'església parroquial de Cubells. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35674

32. Taula amb l'esquematització d'un edícul, trobada fent de tanca d'un reliquiari buidat en el tors d'una imatge de la Verge del segle XIV. N.º inv.: 15908

33. Armari amb l'escena de la Deposició del Cos de Jesucrist i la figura d'un sant bisbe. Als batents, Sant Joan Baptista i un sant bisbe. Segona meitat del segle XIV. Procedeix d'una església de Perpinyà. N.º inv.: 15835

34. Imatge de sant diaca. Talla amb restes de policromia. Segona meitat del segle XIV. N.º inv.: 15915

35. Sarcòfag-ossera de Maria Samarsa. Segle XIV. Procedeix de l'enderrocada església de Sant Miquel, de Barcelona. N.º inv.: 14028

Sostingut per dues columnes del segle XIV.
Núms. inv.: 24070 i 24071

36. Reconstrucció d'una arcada del segle XIV sostinguda per dues carteles amb escuts heràldics de la mateixa època.
Núms. inv.: 24074 i 24075

37. Escut de l'antic Gremi de Teixidors de Barcelona. Segle XIV. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14145

38. Imatge jacent d'un abat. Coberta de sarcòfag en marbre. Segona meitat del segle XIV. Es creu que prové del monestir de Sant Cugat del Vallès. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9923
La massa reconstruïda del sarcòfag és sostinguda per dues carteles en forma de lleó, del segle XIV.
Núms. inv.: 14962 i 14973

39. Imatge d'un sant rei. Talla amb restes de policromia. Segona meitat del segle XIV. N.º inv.: 15896

40. Sarcòfag-ossera. Segle XIV. Procedeix de l'enderrocada església de Sant Miquel, de Barcelona.
N.º inv.: 14025
Sostingut per dues columnes del segle XIV.
Núms. inv.: 24072 i 24073

41. Taula d'un tríptic amb la figura de Sant Macià. Segona meitat del segle XIV. Obrador dels Serra. Llegat de la senyora Rosa Lorenzale. N.º inv.: 15909

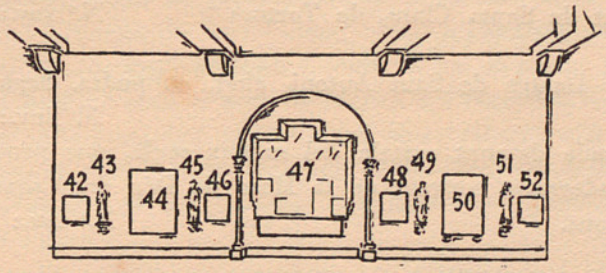
42. Taula cimal de retaule on hi ha representada la Verge de la Llet. Segona meitat del segle XIV.
N.º inv.: 15849

43. Imatge d'un sant, en alabastre, amb restes de policromia. Segona meitat del segle XIV.* N.º inv.: 3929

44. Taula central d'un retaule, dedicat a la Verge de la Llet. Mitjans del segle XIV. Obrador de Jaume Serra. Procedeix d'Albarracín (Terol). N.º inv.: 5080

45. Imatge de Sant Jaume, pelegrí, en pedra, amb restes de policromia. Primeries del segle XV. * N.º inv.: 5286

Posada damunt cartela del segle XIV, procedent d'una casa del carrer de Montcada, de Barcelona. N.º inv.: 14805

46. Taula cimal d'un costat de retaule, amb l'escena de la mort d'un sant màrtir (Sant Vicenç ?). Mitjan segle XV. Cicle de Jaume Cirera. N.º inv.: 15850

47. Retaule, amb guardapols i predella, dedicat a la Verge, a la qual prega Fra Fortaner de la Glera, comanador del monestir de Xixena. Mitjan segle XIV. Obra de Jaume Serra. Procedeix del monestir de Xixena (Osca). N.º inv.: 15916

Va posat damunt carteles reproduïdes (exceptuant la tercera que és autèntica), amb els escuts de Montcada i Aragó. N.º inv.: 9864

48. Fragment d'una taula de retaule amb passatges de la Vida de la Verge: L'Anunciació a Santa Anna. Segona meitat del segle XIV. Obrador dels Serra. N.º inv.: 24076

49. Imatge d'una santa, en pedra policromada, tenint un donant agenollat als seus peus. Segle XIV.* N.º inv.: 5293

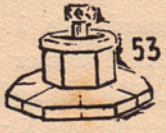
Posada damunt una cartela de la primera meitat del segle XV. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9863

50. Taula central d'un retaule dedicat a la Verge. Segona meitat del segle XIV. Obra de Pere Serra. Procedeix del convent de Santa Clara, de Tortosa.* N.º inv.: 3950

51. Imatge de Sant Antoni, abat, en pedra. Segle XIV. N.º inv.: 9800

Posada damunt cartela del mateix segle, que procedeix de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14092

52. Fragment d'una taula de retaule amb escenes de la Vida de la Verge: El Naixement de Maria i la seva presentació al temple. Segona meitat del segle XIV. Obrador dels Serra. N.º inv.: 15853

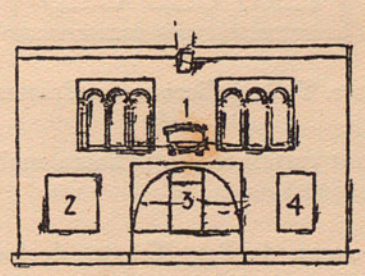

53. Conca d'una pica beneitera de capella senyorial. Segle XIV.* N.º inv.: 5297

SALA XX

En aquesta sala té una bona representació l'escola catalana dels inicis del segle XV. *El retaule procedent de Guardiola, obra documentada de Lluís Borrassà, la presideix. A dreta es troba el retaule de Sant Vicenç, obra de l'anònim conegut avui pel Mestre de Sant Jordi i, entre altres, el pintor també anònim conegut amb el nom de Mestre d'Albatàrrec, tots ells amb els seus seguidors, representant tipus diversos d'un mateix corrent artístic que correspon al de l'estil internacional preponderant amb més o menys intensitat arreu d'Europa en aquella època.*

Entre les escultures, destaquen en importància la imatge d'un sant rei procedent de La Figuera, obra catalana i la Verge amb l'Infant, del centre de la sala, obra francesa; ambdues quatre-centistes.

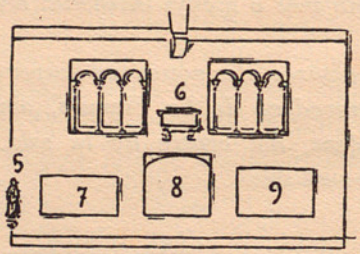

1. Sarcòfag-ossera de la família Laceria, amb dates del darrer quart del segle XIII. Procedeix de l'església de l'enderrocat convent de Santa Caterina, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14353

2. Retaule dedicat a Santa Bàrbara, amb escenes de la vida i martiri de la santa titular. A la predella, les figures de mig cos de Santa Margarida, la Verge, el Cos de Jesús i Santa Maria de Magdala. Primera meitat del segle XV. Escola valenciana. * N.º inv.: 4506

3. Retaule dedicat a Jesucrist, amb escenes de la seva Vida i Passió. Obra de Lluís Borrassà, datada el 1404. Procedeix de Guardiola. Col·lecció Bosch i Catarineu. Dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35665

4. Taula central de retaule dedicat a Jesucrist Salvador. Començaments del segle XV. Atribuïda al Mestre d'Albatàrrec. * N.º inv.: 4505

5. Pantocràtor. Talla policromada. Primeries del segle XIV. N.º inv.: 35735

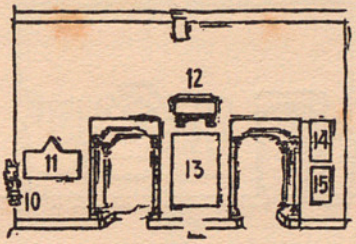
Posada damunt cartela de la primera meitat del segle XV. N.º inv.: 24087

6. Sarcòfag-ossera de Pere Comte, doctor en lleis i ciutadà de Barcelona, mort l'any 1324. N.º inv.: 14031

7. Retaule dedicat a Sant Felip i a Sant Jaume el Menor, amb escenes de la vida i martiri dels dos sants titulars. Segona meitat del segle XIV. Procedeix de la catedral d'Osca. * N.º inv.: 4526

8. Retaule dedicat a Sant Joan Baptista i a Sant Esteve, amb escenes de la vida i martiri dels dos sants titulars. Primera meitat del segle XV. Obra de l'escola de Borrassà.
N.º inv.: 15824

9. Retaule dedicat al diaca Sant Vicenç, amb escenes de la vida i martiris del sant titular. Segona meitat del segle XIV. Procedeix de l'església parroquial de Sant Vicenç d'Estimariu (Cerdanya). N.º inv.: 15919

10. Imatge de la Verge amb l'Infant, en marbre. Segle XIV. N.º inv.: 14529
Posada damunt una cartela del mateix segle.
N.º inv.: 24088

11. Retaule dedicat a Sant Vicenç, escola aragonesa. Segle XIV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya.
N.º inv.: 35668

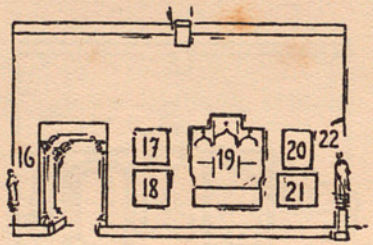
12. Sarcòfag-ossera de la família Berenguer Burget. Segle XIII. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.
N.º inv.: 14029

13. Taula central d'un retaule dedicat a la Verge de la Llet. Sants i santes als muntants laterals. Primera meitat

del segle XV. Escola de Lluís Borrassà. Procedeix del retaule de Santa Maria de Cervera. N.º inv.: 15818

14. Fragment de taula central de retaule, amb la figura de Santa Bàrbara. Segona meitat del segle XV. Procedeix de l'església parroquial d'Encamp (Andorra). N.º inv.: 15933

15. Fragment de taula de retaule, amb la Coronació de la Verge. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 15852

16. Imatge de la Verge, a la qual manca l'Infant, en marbre. Segona meitat del segle XIV. N.º inv.: 15873
Posada damunt cartela del mateix segle. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9869

17. Taula de retaule: La Transportació del Cos de la Verge pels apòstols. Començaments del segle XV. N.º inv.: 5087

18. Taula de retaule: La Dormició de la Verge. Començaments del segle XV. * N.º inv.: 5085

19. Retaule dedicat a Sant Vicenç, amb escenes del seu martiri. A la predella, escenes de la Passió del Crist; al guardapols, l'escut del monestir de Poblet. Mitjan segle XV. Escola valenciano-catalana del Mestre del retaule de Sant Jordi. Procedeix de Menàrguens (bisbat de Lleida). Llegat dels senyors Ignasi Girona i Anna Jover de Girona. N.º inv.: 15797

20. Taula de retaule: Escena de l'Anunciació. Escola valenciana. Primer quart del segle XV. Procedeix d'Úbeda. *
N.º inv.: 4511

21. Taula amb l'escena de la Dormició de la Verge. Obra aragonesa de la segona meitat del segle XIV. * N.º inv.: 5086

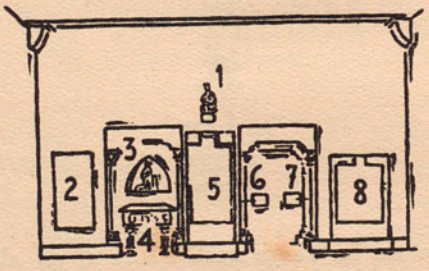
22. Imatge d'un sant rei, en pedra, amb restes de policromia i daurat. Segona meitat del segle XIV. Procedeix de l'església parroquial de La Figuera (Pla de Lleida).
N.º inv.: 24085
Posada damunt sòcol del segle XV. N.º inv.: 24086

23. Imatge de la Verge amb l'Infant, en alabastre policromat. Obra francesa. Darreries del segle XIV. Procedeix de Sallent de Sanaüja. * N.º inv.: 4359
Posada damunt capitell policromat del segle XV.
N.º inv.: 5295

SALA XXI

Ací s'exposen retaules de la primera meitat del segle XV, *catalans, valencians, castellans i navarresos. Part de les imatges, els sarcòfags i els relleus són també quatre-centistes, però la resta, ben nombrosa, és del tres-cents; junt amb la majoria d'escultures de producció peninsular, hi ha dues imatges de la Verge amb l'Infant obra de l'art gòtic francès.*

1. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada i daurada. Començaments del segle XV. N.º inv.: 9754

2. Taula de retaule, amb la Verge de la Llet. Escola navarresa de mitjan segle XV. * N.º inv.: 3942

3. Imatge de Santa Maria de Magdala. Alt relleu en marbre. Primera meitat del segle XV. Procedeix de la capella dels condemnats a mort que hi havia tocant a l'església de Sant Felip Neri, de Barcelona. N.º inv.: 9797

4. Sarcòfag-ossera de Moret Dàndol, mercader venecià mort a Barcelona l'any 1348. Procedeix del claustre de l'enderrocat convent de Santa Caterina, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14271

Sostingut per dues columnes del segle XIV.

Núms. inv.: 24095 i 24096

5. Retaule dedicat a Santa Bàrbara, amb escenes de la seva vida i martiri. Escola valenciana. Primeries del segle XV. Procedeix de l'església parroquial de Puerto Mingalgo. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya.

N.º inv.: 35672

6. Relleu de retaule, de pedra policromada: La Visitació. Segle XIV. N.º inv.: 9880

7. Relleu de retaule, de pedra policromada: L'Ascensió. Segle XIV. N.º inv.: 9886

8. Retaule de la Verge de la Llet, amb escenes de la seva vida. Escola valenciana. Primera meitat del segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35673

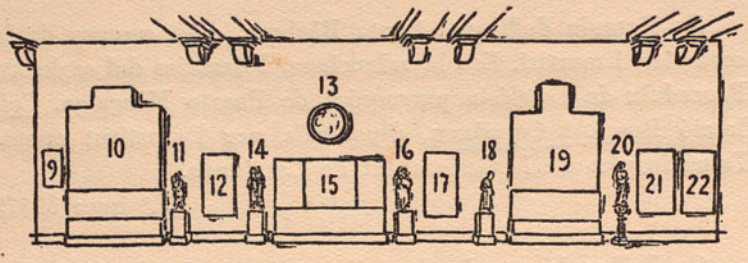
9. Fragment d'una taula de retaule amb l'escena de la crucifixió d'un apòstol. Obra atribuïda a Lluís Borrassà. Primeries del segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35679

N 55

10. Retaule, amb predella, mancant-li la taula central on hi havia la figura del sant titular. A les taules laterals, escenes de la vida i martiri de Sant Julià i Santa Basilisa. A la

predella, Sant Pere, Sant Llorenç, la Verge, Sant Joan Evangelista, Sant Esteve i Sant Pau. Primera meitat del segle XV.
N.º inv.: 15789

Ocupant el lloc de la taula central hi ha una imatge de la Verge amb l'Infant, en talla policromada, de la primera meitat del segle XIV. N.º inv.: 17660

11. Imatge d'un sant diaca, en pedra policromada i daurada. Segona meitat del segle XIV. * N.º inv.: 5099

12. Taula de retaule amb la Verge i l'Infant. Escola andalusa. Segona meitat del segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35671

13. Reconstrucció, a base d'escassos fragments originals, d'una clau de volta on es representa la Coronació de la Verge. Segona meitat del segle XIV. Procedeix de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 9996

14. Imatge de San Pau, apòstol, en pedra policromada i daurada. Segona meitat del segle XIV. Procedeix del Camp de Tarragona. N.º inv.: 15792

15. Tríptic dedicat a Sant Esteve, diaca. A les taules centrals, el sant titular i passatges de la infància de Jesús. A les

cares exteriors, els símbols dels evangelistes. Primera meitat del segle XV. * N.º inv.: 4509

16. Imatge de Sant Lluc Evangelista, en pedra, amb restes de policromia i daurat. Segona meitat del segle XIV. Procedeix del Camp de Tarragona. N.º inv.: 24090

17. Taula central de retaule: La Verge dels Desemparats. Mitjan segle XV. Escola valenciano-aragonesa. N.º inv.: 3945

18. Imatge d'un sant diaca, en pedra policromada i daurada. Començaments del segle XV. N.º inv.: 24091

19. Retaule dedicat a Sant Joan Baptista, Santa Eulàlia i Sant Sebastià. A la predella, tres escenes de martiri de cada un dels sants titulars. Primera meitat del segle XV. Procedeix de l'església de Marquet. N.º inv.: 15814

20. Imatge de l'arcàngel Gabriel, que formà part d'un grup en marbre de l'Anunciació. Segona meitat del segle XIV. N.º inv.: 9875

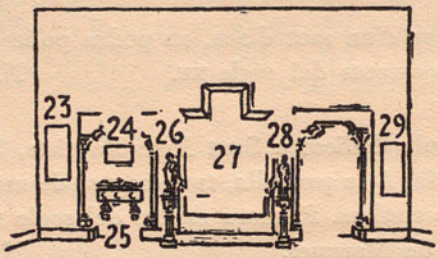
21. Taula central, signada per *Jacobus*, d'un retaule dedicat a Santa Úrsula. Als muntants, quatre apòstols. Començaments del segle XV. Escola navarresa. * N.º inv.: 3944

22. Taula amb les figures de Sant Abdon i Sant Senén. Primera meitat del segle XV. N.º inv.: 9918

23. Taula d'un retaule dedicat a Sant Miquel Arcàngel. Obra castellana de la primera meitat del segle XV. * N.º inv.: 3946

24. Alt relleu de marbre: Bisbe i dos diaques portant el gremial. Segona meitat del segle XIV. Procedeix d'Aragó.
N.º inv.: 9881

25. Sarcòfag-ossera. Segle XIV. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14024
Sostingut per dues carteles, en forma de lleó, del mateix segle, les quals estan posades damunt dues altres carteles de la segona meitat del segle XVI.
Núms. inv.: 14955, 14975, 14994 i 14996

26. Imatge de Sant Jaume, apòstol, en alabastre. Primera meitat del segle XV. Escola gallega. * N.º inv.: 4354

27. Retaule dedicat a Santa Úrsula. A les taules laterals, escenes de la vida i martiri de la santa titular i de les onze mil verges. Figures de santes als guardapols i predella. Obra del 1468. Escola catalano-valenciana. Signat: *Iohannes Rexach*. Procedeix de l'església parroquial de Cubells (El Pla d'Urgell). N.º inv.: 15927

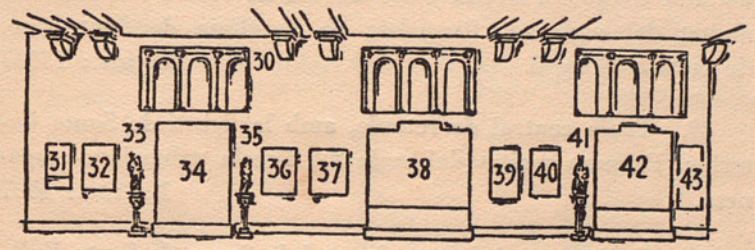
28. Imatge de Sant Joan Baptista, en pedra. Escola de Lleida. Segona meitat del segle XIV. * N.º inv.: 4379

299. Taula d'un retaule dedicat a Sant Miquel. Obra castellana de la primera meitat del segle XV. * N.º inv.: 3946

30. Dotze capitells (a les finestres). Segles XIII i XIV.
Núms. inv.: 17629 a 1738, 14074 i 14250

31. Fragment d'una taula central de retaule, amb la figura de Sant Jaume apòstol. Primera meitat del segle XV.
N.º inv.: 15902

32. Taula central de retaule, amb les figures de Sant Joan Baptista i Sant Bartomeu. Primera meitat del segle XV. *
N.º inv.: 5090

33. Imatge de la Verge amb l'Infant, en pedra, amb restes de policromia. Darreries del segle XIV. Tipus influït del gòtic francès. N.º inv.: 24097

34. Retaule dedicat a Santa Caterina. A les taules laterals, escenes de la vida i martiri de la santa titular. A la predella, passatges de la vida de Sant Eloi. Als muntants, figures de sants i santes. Primera meitat del segle XV. Procedeix de l'església parroquial de Castellbò (Urgellet). N.º inv.: 15923

35. Imatge de la Verge amb l'Infant, en pedra, amb restes de policromia. Primera meitat del segle XV.
N.º inv.: 24094

36. Taula lateral de retaule, amb l'escena del martiri de Sant Joan Evangelista. Segona meitat del segle XV. Procedeix de la capella de la Mare de Déu de la Gràcia, de Puigcerdà.
N.º inv.: 24077

37. Taula lateral de retaule, amb l'escena del somni de Sant Joan Evangelista. Segona meitat del segle XV. Procedeix de la capella de la Mare de Déu de la Gràcia, de Puigcerdà.
N.º inv.: 15794

38. Retaule dedicat a Sant Miquel i a Sant Pere. A les taules laterals, escenes d'un miracle eucarístic, de la processó de Sant Gregori a Roma, i del martiri de Sant Pere. Primera meitat del segle XV. Procedeix de l'església de Sant Pere, de la Seu d'Urgell. N.º inv.: 15837

39. Taula central de retaule, amb la figura de Santa Caterina. Primera meitat del segle XV. Escola valenciano-aragonesa. * N.º inv.: 4507

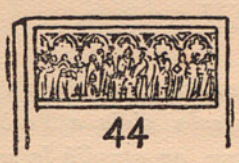
40. Taula central de retaule, amb la figura de Santa Eulàlia. Mitjan segle XV. * N.º inv.: 5089

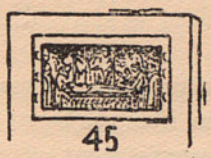
41. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada i daurada. Darreries del segle XIV. N.º inv.: 17652

42. Retaule dedicat als apòstols Sant Pere i Sant Andreu. A les taules laterals, escenes de la vida i martiri dels sants titulars. A la predella, Sant Nicolau, Santa Tecla, la Presentació del Cos de Jesús, Santa Caterina i Sant Joan Baptista. Primera meitat del segle XV. Procedeix de l'església parroquial de Castellfullit de Riubregós (La Segarra).
N.º inv.: 15810

43. Taula central d'un retaule dedicat a Sant Cristòfol, amb les representacions del sant titular passant el riu, i del

Calvari. Escola valenciana. Primeries del segle xv. Procedeix de l'església parroquial de Puerto Mingalbo. Col·lecció Bosch i Catarineu. Dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35652

44. Relleu de marbre: Cerimònia litúrgica. Segona meitat del segle xiv. N.º inv.: 9933

45. Relleu sepulcral en alabastre policromat: Enterrament de Na Maria de Cadell. Datat de l'any 1353. Procedeix de Puigcerdà. N.º inv.: 4366

47. Imatge de la Verge amb l'Infant, en pedra policromada i daurada. Darreries del segle xiv. Tipus influït del gòtic francès. Procedeix de l'església parroquial d'Areny (riba aragonesa del Noguera Ribagorçana). N.º inv.: 24092

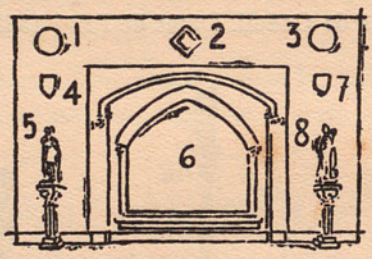
46. Imatge de la Verge amb l'Infant, en pedra. Primera meitat del segle xv. Procedeix de l'església parroquial de Marquet. N.º inv.: 24093

48. Imatge de la Verge amb l'Infant, en alabastre policromat i daurat. Tipus influït del gòtic francès. Primeries del segle xv. N.º inv.: 4356

BIBLIOTECA · UNIVERS · AUTÒN · BARCELONA

SALA XXII

El pintor Lluís Dalmau, del qual és obra la taula que es mostra en lloc preferent d'aquesta sala, vivia a València el 1420 i posteriorment estigué a Bruges, on amplià la seva formació artística al costat de Jan van Eyck. «La Verge dels Consellers», ací exposada, és la única obra certa que es coneix de Dalmau.

1. Rosetó gòtic, de pedra. Primera meitat del segle xv. N.º inv.: 14950

2. Escut de la ciutat de Barcelona. Primera meitat del segle xv. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14158

3. Rosetó gòtic, de pedra. Primera meitat del segle xv. N.º inv.: 14951

4. Escut del Gremi de Ferrers, de Barcelona. Primera meitat del segle xv. Procedeix d'una capella de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14157

5. Imatge de Sant Miquel Arcàngel. Terra cuita policromada. Primera meitat del segle XV. * N.º inv.: 4367

6. La Verge dels Consellers. Taula encomanada pel Consell Municipal de Barcelona al pintor Lluís Dalmau, amb destinació a la capella de Sant Miquel de la Casa de la Ciutat de Barcelona. Al centre hi ha la Verge asseguda en un tron de fusta amb dosser, dintre una mena d'edificació amb grans finestrals. Porta als braços l'Infant Jesús assegut damunt el genoll esquerre. A ambdues bandes, i a primer terme, hi ha figurats els cinc consellers que foren: Mossèn Joan Lull, conseller *en cap* o primer; Mossèn Francesc Llobet, tercer, i Mossèn Joan Junyent, cinquè, a la dreta de la Verge; i, a la seva esquerra, Mossèn Ramon Ça Vall, segon, i Mossèn Antoni de Vilatorta, quart; tots ells amb les mans juntes i esguardant la Verge. Al costat dels tres primers, hi ha Santa Eulàlia, amb indumentària sumptuosa, portant a la mà la palma del seu martiri; i al costat dels altres dos hi ha l'apòstol Sant Andreu, portant la creu. Al fons, grups de verges i àngels cantors i, a darrer terme, construccions monumentals. Fixa la data i l'autor de l'obra una inscripció que figura als costats del basament del tron: *Sub anno MCCCCXLV per Ludovicum Dalmau fui depictum.* N.º inv.: 15938

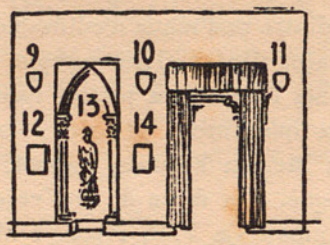
7. Escut gremial. Primera meitat del segle XV. Procedeix d'una capella de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14139

8. Imatge de Sant Nicolau. Talla policromada. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 24107

99. Escut gremial. Primera meitat del segle XV. Procedeix de la capella de la confraria dels pintors, a l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14140

10. Reproducció de l'escut núm. 2 d'aquesta sala.

11. Escut del Gremi de Carnissers de Barcelona. Primera meitat del segle XV. Procedeix d'una capella de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14159

12. Taula, fragment de retaule, on es representa la testa d'un rei català que hom vol identificar amb la de Pere III «el Cerimoniós». Segona meitat del segle XV. Procedeix d'un retaule de la capella del Consistori de la ciutat de València. N.º inv.: 9776

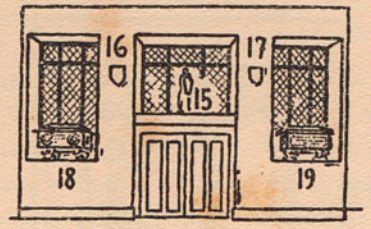
13. Imatge d'un sant bisbe. Talla policromada. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 5098

Posada damunt cartela, de la mateixa època, que prové de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14255

14. Taula, fragment de retaule, on es representa la testa d'un rei d'Aragó que hom vol identificar amb la del rei Alfons V «el Magnànim». Segona meitat del segle XV. Procedeix d'un retaule de la capella del Consistori de la ciutat de València. N.º inv.: 9777

15. Imatge de Sant Miquel Arcàngel. Talla amb restes de policromia. Començaments del segle XV. N.º inv.: 17650

16. Escut gremial. Primera meitat del segle xv. Procedeix d'una capella de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14103

17. Escut heràldic. Primera meitat del segle xv. Procedeix de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14138

18. Sarcòfag-ossera de Fra Francesc Botella, prior del convent de Montsió, mort l'any 1376. Procedeix del convent de Montsió, de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14037

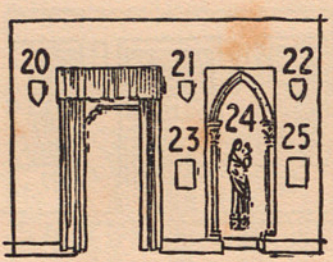
Sostingut per dues carteles en forma de lleó, de la mateixa època. Núms. inv.: 14964 i 14972

19. Sarcòfag-ossera de Gualcand de Rosanes, mort l'any 1323. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14043

Sostingut per dues carteles en forma de lleó, de la mateixa època. Núms. inv.: 14380 i 14381

20. Escut del Gremi de Sastres de Barcelona. Primera meitat del segle xv. Procedeix d'una capella de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14142

21. Escut del Gremi de Carnissers de Barcelona. Primera meitat del segle XV. Procedeix d'una capella de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14149

22. Escut del Gremi de Sastres de Barcelona. Primera meitat del segle XV. Procedeix d'una capella de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14155

23. Taula, fragment de retaule, on es representa la testa d'un rei d'Aragó que hom vol identificar amb la de Jaume I «el Conqueridor». Segona meitat del segle XV. Procedeix d'un retaule de la capella del Consistori de la ciutat de València. N.º inv.: 9774

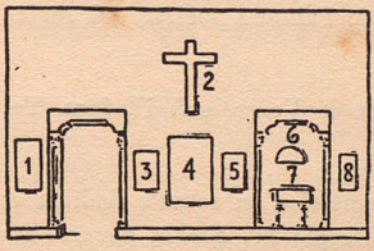
24. Imatge de la Verge amb l'Infant, en pedra policromada. Segona meitat del segle XV. * N.º inv.: 4358

Posada damunt cartela, de la mateixa època, que prové de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14278

25. Taula, fragment de retaule, on es representa la testa d'un rei d'Aragó que hom vol identificar amb la del rei Alfons III «el Liberal». Segona meitat del segle XV. Procedeix d'un retaule de la capella del Consistori de la ciutat de València. N.º inv.: 9775

SALA XXIII

La pintura que es mostra en aquesta sala està constituïda per un conjunt d'obres del ple goticisme, atribuïbles a diverses escoles peninsulars, la catalana i l'aragonesa principalment; hi ha també taules assignables al cicle que va desplegar-se a l'entorn de Bartolomé Bermejo. L'escultura pot datar-se quasi totalment com del segle XV.

1. Fragment d'una taula amb l'escena de la Deposició del Cos de Jesucrist. Primera meitat del segle XV. Obra de Bernat Martorell. Fragment del retaule de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 15921

2. Crucifix. Talla policromada. Primera meitat del segle XV. N.º inv.: 9992

3. Taula de retaule, amb la figura de Sant Miquel Arcàngel pesant ànimes. Segona meitat del segle XV. Escola aragonesa. * N.º inv.: 5082

4. Taula central d'un retaule dedicat a la Verge. Segona meitat del segle XV. Escola aragonesa. Signada per *Pere Garcia de Benabarre.* N.º inv.: 15817

5. Taula de retaule, amb la figura de Sant Miquel Arcàngel clavant la llança a un diable. Darreries del segle XV. Escola aragonesa. * N.º inv.: 5081

6. Fragment d'una clau de volta. Segona meitat del segle XIV. Procedeix de l'església del castell de Bernat de Cabrera, a Blanes. N.º inv.: 9884

7. Sarcòfag-ossera de Na Blanca de Llorach, morta l'any 1380. N.º inv.: 14032
Sostingut per quatre columnes del segle XIV.
Núms. inv.: 24098 a 24101

8. Taula de retaule amb l'escena d'un miracle de Sant Miquel Arcàngel. Primera meitat del segle XV. Escola aragonesa. N.º inv.: 15948

9. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segle XVI. N.º inv.: 17654

10. Taula central d'un retaule dedicat a Sant Martí. Segona meitat del segle XV. Escola navarro-aragonesa. *
N.º inv.: 4352

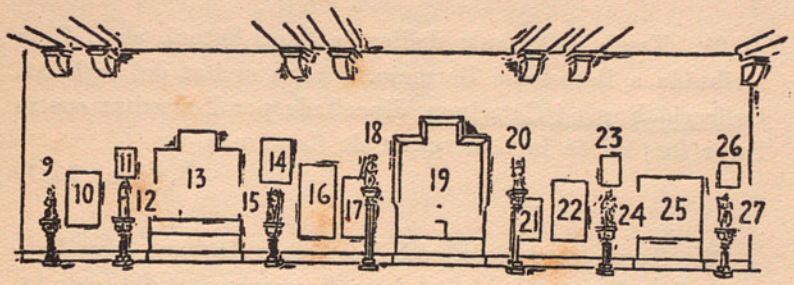
11. Taula de retaule amb la consagració d'un sant bisbe. Obra aragonesa de primeries del segle XVI. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35695

12. Imatge de Santa Anna ensenyant de llegir a la Verge, en alabastre policromat i daurat. Segona meitat del segle XV. Obra anglesa d'importació. * N.º inv.: 4353

13. Retaule dedicat a Sant Martí. A les taules laterals, passatges de la vida del sant titular. A la predella, figures de sants i santes. Primera meitat del segle XV. Escola catalano-valenciana. N.º inv.: 15800

14. Taula central d'un retaule dedicat a Santa Agnès, a una santa verge no identificada i a Santa Bàrbara. Procedeix d'Àvila. Mitjan segle xv. * N.º inv.: 4510

15. Imatge de Santa Bàrbara. Talla. Segona meitat del segle xv. N.º inv.: 24105

16. Taula lateral de retaule, amb l'escena de l'Anunciació. Segona meitat del segle xv. Escola castellana. Procedeix de l'església conventual de Sant Domènec, de Puigcerdà. N.º inv.: 24078

17. Taula lateral de retaule, amb l'escena de Sant Jeroni anacoreta pregant en el desert. Segona meitat del segle xv. Escola castellana. Procedeix de l'església conventual de Sant Domènec, de Puigcerdà. N.º inv.: 15821

18. Imatge de Sant Miquel Arcàngel. Talla amb restes de policromia. Obra castellana de la segona meitat del segle xv. * N.º inv.: 4518

19. Retaule dedicat als sants màrtirs Quirze i Julita. Hi manca la taula central; a les laterals, escenes dels martiris dels sants titulars. A la predella, les figures, a mig cos, de Sant Pau, Sant Jaume, Sant Bartomeu i els sants metges Cosme i Damià. Mitjan segle xv. N.º inv.: 15785

Ocupant el lloc de la taula central hi ha una imatge de santa, en talla policromada i daurada, obra castellana de començaments del segle XVI. * N.º inv.: 4519

20. Imatge d'àngel ceroferari. Talla policromada i daurada. Segona meitat del segle XV. * N.º inv.: 4364

21. Taula de retaule dedicat a Sant Antoni, abat. Obra atribuïda a Bartolomé Bermejo. Segona meitat del segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35670

22. Taula de retaule amb les figures de Sant Joan Baptista i Sant Esteve. Escola catalana. Segona meitat del segle XV. Prové de l'església parroquial de Puigcerdà. N.º inv.: 15845

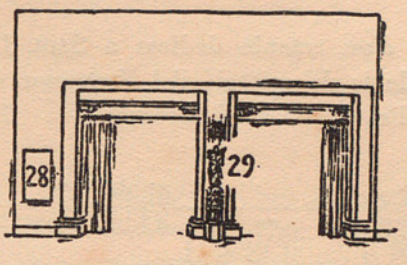
23. Taula de retaule amb les figures de Santa Anna, la Verge i l'Infant. Obra atribuïda a Jacomart. Segona meitat del segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35669

24. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla amb restes de policromia i daurat. Darreries del segle XV. Procedeix de l'església de Sant Pere de Terrassa. * N.º inv.: 4514

25. Retaule dedicat a la Verge, a un sant bisbe i a un sant monjo, amb escenes relatives a la vida de cada un dels sants titulars. Mitjan segle XV. N.º inv.: 5088

26. Taula d'un retaule: L'Epifania. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 15870

27. Imatge d'un arcàngel, en pedra amb restes de policromia. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 24081

28. Taula central d'un retaule dedicat a Sant Pere, primer pontífex. Segona meitat del segle XV. Obra de Bermejo i els seus ajudants. N.º inv.: 15816

29. Imatge de Santa Anna portant en braços la Verge i Jesús infants. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 17661
Posada sota un dosseret de darreries del segle XV i damunt un pedestal de la mateixa època. *
Núms. inv.: 15851 i 4542

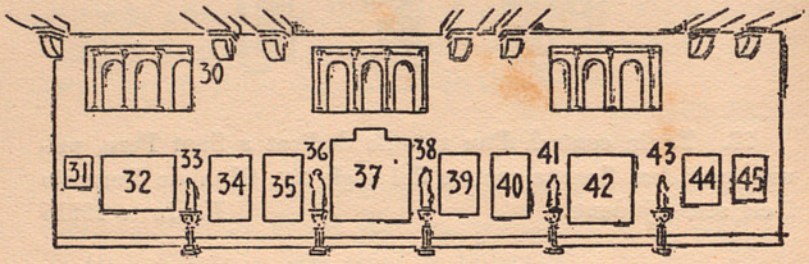
30. Dotze capitells (a les finestres). Segle XIV.
Núms. inv.: 17639 a 17648 i 14225

31. Taula-cimal de centre de retaule, amb l'escena del Calvari. Darreries del segle XV. Cicle de Bermejo.
N.º inv.: 15807

32. Tríptic amb les figures de Sant Fabià, Sant Joan Evangelista i Sant Sebastià. Segona meitat del segle XV. Escola aragonesa. Procedeix de l'església conventual del monestir de Xixena. N.º inv.: 15858

33. Imatge d'un grup de l'Anunciació. Pedra amb restes de policromia: L'Arcàngel Sant Gabriel. Primera meitat del segle XV. N.º inv.: 24084

34. Taula d'un retaule dedicat a Sant Joan Baptista, amb l'escena de la decapitació del Precursor. Segona meitat del segle XV. Procedeix de Benavent. N.º inv.: 15883

35. Taula d'un retaule dedicat a Sant Joan Baptista, amb l'escena del naixement del sant titular. Segona meitat del segle XV. Procedeix de Benavent. N.º inv.: 24102

36. Imatge de Sant Jaume, apòstol. Talla policromada i daurada. Darreries del segle XV. * N.º inv.: 4540

37. Retaule dedicat a la Verge, amb escenes de la seva Vida i de la infància de Jesús. Mitjan segle XV. N.º inv.: 9917

38. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Primera meitat del segle XV. N.º inv.: 4516

39. Taula d'un retaule dedicat a Sant Joan Baptista i Sant Gregori. Segona meitat del segle XV. Procedeix de Benavent. N.º inv.: 24104

40. Taula d'un retaule dedicat a Sant Joan Baptista, amb l'escena de la presentació de Joan infant al temple. Segona meitat del segle XV. Procedeix de Benavent.
N.º inv.: 24103

41. Imatge d'una santa, en marbre. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 9798

42. Retaule dedicat a Sant Joan Baptista, Sant Nicolau i Sant Sebastià, amb escenes relatives a la vida de cada un dels titulars. Primera meitat del segle XV. Escola aragonesa. *
N.º inv.: 15826

43. Imatge d'una santa. Talla amb restes de policromia i daurat. Començaments del segle XV. Tipus influït pel gòtic francès. N.º inv.: 17655

44. Taula central d'un retaule dedicat a Sant Pere, primer pontífex. Segona meitat del segle XV. Escola aragonesa. En les faccions del rostre del sant hom vol reconèixer les del papa Benet XIII (Pere de Luna). N.º inv.: 15843

45. Taula-cimal de centre de retaule, amb el conjunt del Calvari. Darreries del segle XV. Cicle de Bermejo. *
N.º inv.: 4508

46

46. Imatge jacent del cavaller Méndez. Coberta de sarcòfag. Obra castellana de darreries del segle XV.
N.º inv.: 24106

47. Imatge jacent de Jesucrist, en marbre policromat. Primera meitat del segle XVI. Procedeix d'un convent proper a Fraga (Aragó). N.º inv.: 9900

47

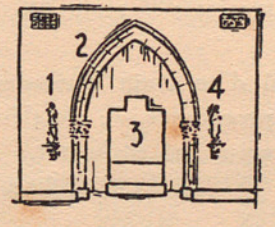
48

48. Lauda sepulcral del cavaller Miquel Ferrer. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 14001

SALA XXIV

Gairebé tots els exemplars que es mostren en aquesta sala de dos departaments, corresponen al segle XV*; hi ha pintura i escultura no sols peninsulars, sinó també d'escoles estrangeres. Obres especialment notables són la taula de Sant Miquel, creguda obra de Joan de Flandes, el tríptic del Baptisme de Jesucrist, dintre el cicle de Gerard David, i la capelleta de la Verge amb el Nen i quatre sants, obra certa de Rossello di Jacopo Franchi.*

1. Imatge de l'arcàngel Sant Miquel. Talla policromada i daurada. Mitjan segle XV. * N.º inv.: 4360

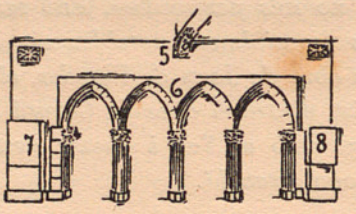
La imatge va posada damunt cartela renaixement, tallada, policromada i daurada. * N.º inv.: 5325

2. Reconstrucció d'una arcada en punta d'ametlla, amb capitells policromats procedents de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. Darreries del segle XIV. Núms. inv.: 9929 i 9924

3. Retaule dedicat a la Verge de la Pietat, Sant Cristòfol i Sant Sebastià. Obrador dels Vergós. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 15888

4. Imatge de Sant Joan Baptista. Talla policromada i daurada. Mitjan segle XV. * N.º inv.: 4361

La imatge està posada damunt una cartela renaixement, tallada, policromada i daurada. * N.º inv.: 5324

5. Mènsula. Darreries del segle XV. N.º inv.: 9987

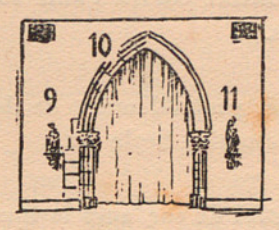
6. Reconstrucció d'un tram d'arcades de claustre, amb elements originals procedents de l'església de Sant Jaume, de Barcelona. Darreries del segle XIV.
Núms. inv.: 9897 i 14281

7. Taula central d'un retaule dedicat a la Verge de la Llet. Escola valenciana. Mitjan segle XV. * N.º inv.: 4512

8. Taula de retaule amb la figura de Sant Joan Evangelista. Escola castellana de darreries del segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35680

9. Imatge de Santa Anna amb la Verge. Talla policromada i daurada. Mitjan segle XV. N.º inv.: 5234

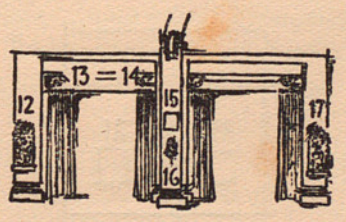
La imatge va posada damunt una cartela renaixement, tallada, policromada i daurada. * N.º inv.: 5601

10. Reconstrucció d'una arcada apuntada, amb capitells policromats que provenen de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. Darreries del segle XIV. Núms. inv.: 9898 i 9928

11. Imatge de Santa Margarida. Talla policromada. Mitjan segle XV. N.º inv.: 17669

Posada damunt una cartela renaixement, policromada i daurada. * N.º inv.: 5599

12. Dosser de setial de cor amb la imatge de Sant Francesc, tallada en relleu. Obra aragonesa. Mitjan segle XVI. N.º inv.: 15947

13 i 14. Carteles. Segona meitat del segle XV. Procedeixen d'un enteixinat de Sant Cugat del Vallès. Núms. inv.: 24184 i 24185

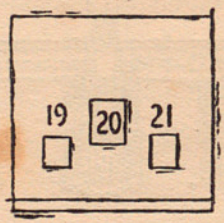
15. Taula amb la Verge de la Llet coronada per dos àngels. Escola castellana. Segle XVI. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35629

16. Bust femení, probablement de la Verge, en pedra amb restes de policromia. Segle XV. N.º inv.: 24281

17. Dosser de setial de cor, amb la imatge de Sant Jaume, apòstol, tallada en relleu. Obra aragonesa. Mitjan segle XVI. N.º inv.: 15944

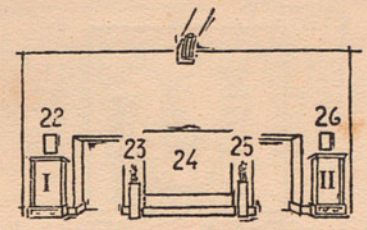

18. Pica aiguabeneitera procedent d'una capella senyorial. Segle XVI. * N.º inv.: 5310

19. L'Epifania. Pintura damunt taula. Escola flamenca. Començaments del segle XVI. * N.º inv.: 3943

20. Sant Miquel Arcàngel. Pintura damunt taula. Obra del Mestre Joan de Flandes. Darreries del segle XV o començaments del segle XVI. N.º inv.: 15941

21. El Davallament de la Creu. Pintura damunt taula. Escola castellana. Començaments del segle XVI. * N.º inv.: 3941

22. Relleu: Sant Joaquim i Santa Anna davant la Porta Daurada de Jerusalem. Talla policromada. Escola castellana. Segona meitat del segle XV. * N.º inv.: 4355

23. Imatge de la Verge amb l'Infant, en alabastre policromat. Segle XV. N.º inv.: 17674

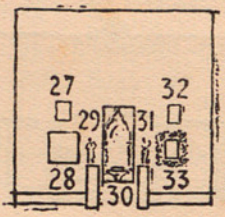
24. Tríptic amb l'escena del Baptisme del Crist. Als batents, l'arcàngel Sant Miquel i Sant Francesc; a les cares exteriors, l'escena de l'Anunciació. Escola flamenca. Darreries del segle XV. Donatiu del senyor Emili Cabot. N.º inv.: 15914

25. Imatge de la Verge amb l'Infant, en alabastre policromat. Primera meitat del segle XVI. * N.º inv.: 5723

26. Relleu: Sant Jaume, apòstol. Talla policromada. Escola castellana. Darreries del segle XV. * N.º inv.: 4357

27. Taula amb el bust de la Verge Dolorosa. Escola flamenca. Darreries del segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35623

28. Taula amb retrat d'un cavaller. Escola flamenca. Primera meitat del segle XVI. Dipòsit de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. N.º inv.: 24187

29. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla policromada. Segona meitat del segle XV. * N.º inv.: 5229

30. Verge amb l'Infant, sedent, i flanquejada per Sant Pau, Sant Jaume el Major, Sant Joan Baptista i Sant Agustí. Pintura damunt taula. Escola florentina. Obra de Rossello di Jacopo Franchi (1376-1457). Donatiu de la senyora Rosa Lorenzale. N.º inv.: 15932

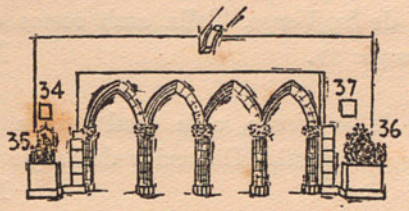
31. Imatge de la Verge amb l'Infant, en alabastre policromat. Segle XV. * N.º inv.: 4362

32. Taula amb la Verge i l'Infant. Escola hispano-flamenca. Darreries del segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35660

33. Taula amb retrat de dama. Escola flamenca. Primera meitat del segle XVI. Dipòsit de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. N.º inv.: 25188

34. Taula amb la testa de Jesucrist. Escola flamenca. Segle XV-XVI. Llegat del senyor Francesc Fàbregas. N.º inv.: 22901

35. Grup escultòric: La Coronació de la Verge. Talla hispano-germànica. Darreries del segle XV. * N.º inv.: 5270

36. Conjunt de Calvari: La Deposició del Cos de Jesús. Talles policromades i daurades. Escola germànica. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 17662

37. Testa de Jesús. Escola espanyola. Primera meitat del segle XVI. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35619

VITRINA I

1. Imatge de Calvari: La Verge Dolorosa. Talla. Primera meitat del segle XVI. * N.º inv.: 5226

2. Fragment d'una imatge: Testa del Crucificat. Talla. Primera meitat del segle XV. * N.º inv.: 4385

3. Imatge de Calvari: Sant Joan Evangelista. Talla. Primera meitat del segle XVI. * N.º inv.: 5221

4. Imatge de la Verge, en alabastre policromat. Segle XIV. N.º inv.: 25072

5. Grup de Calvari: La Verge de la Pietat. Talla policromada i daurada. Darreries del segle XV. * N.º inv.: 5228

6. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla d'influència gòtica borgonyesa. Darreries del segle XV. N.º inv.: 17676

7. Imatge de la Verge. Talla amb restes de policromia. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24195

8. Imatge de la Verge, a la qual manca l'Infant. Talla amb restes de policromia. Darreries del segle XV. N.º inv.: 17672

9. Imatge de la Verge. Talla amb restes de policromia. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24196

VITRINA II

1. Fragment escultòric d'un element arquitectònic. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 24192

2. Imatge de Santa Agnès. Talla policromada i daurada. Primeries del segle XVI. * N.º inv.: 5225

3. Fragment d'una imatge en pedra. Testa nimbada de Verge. Segle XV. N.º inv.: 24191

4. Imatge de la Verge portant en braços els infants Jesús i Joan. Talla policromada i daurada. Primeries del segle XVI. Les imatges dels infants semblen afegides modernament a la de la Verge. * N.º inv.: 5222

5. Fragment escultòric. Testa d'angelot. Segle XV. N.º inv.: 25073

6. Fragment escultòric d'un element arquitectònic. Segona meitat del segle XV. N.º inv.: 25074

7. Imatge de la Verge amb l'Infant. Talla. Darreries del segle XV. * N.º inv.: 5230

8. Fragment escultòric d'un element arquitectònic. Segle XV. N.º inv.: 25075

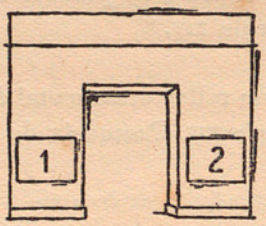
9. Fragment d'un relleu en marbre blanc: La Coronació de la Verge. Tipus gòtic anglès. Segle XV. N.º inv.: 24193

10. Imatge d'un apòstol, en pedra amb restes de policromia. Darreries del segle XIV. * N.º inv.: 4543

11. Fragment d'un relleu ornamental d'art àrabo-espanyol, en marbre blanc. Segle XIV. Procedeix de Granada. N.º inv.: 24194

SALA XXV

Conté exemplars de pintura catalana i aragonesa de la segona meitat del segle XV.

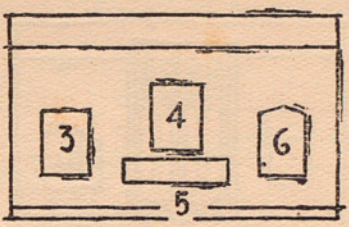

1. Taula de retaule, amb l'escena de la processó de Sant Gregori a l'entorn de les muralles de Roma, a fi que acabi la pesta que flagella la ciutat, i l'aparició de l'arcàngel Sant Miquel. Segona meitat del segle XV. Escola aragonesa.
N.º inv.: 24131

2. Taula de retaule, amb l'escena de Sant Gregori celebrant missa a l'església de Santa Maria la Major, de Roma, i l'Aparició de Jesucrist. Segona meitat del segle XV. Escola aragonesa. N.º inv.: 24130

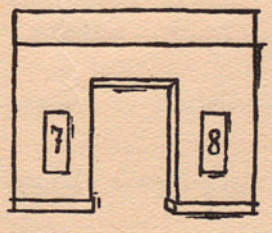
3. Taula de retaule, amb l'escena de la Dormició de la Verge. Segona meitat del segle XV. Escola catalana influïda de la germànica. Donatiu del senyor Enric Batlló i Batlló.
N.º inv.: 24133

4. Taula-cimal de centre de retaule, amb el conjunt del Calvari. Darreries del segle XV. N.º inv.: 15844

5. Predella de retaule, amb les figures de Sant Fabià, Santa Bàrbara, Sant Pere Màrtir, Santa Apol·lònia, el conjunt de la Presentació del Cos del Crucificat, Sant Nicolau, Santa Caterina, un sant franciscà i Santa Margarida. Darreries del segle XV. N.º inv.: 15823

6. Taula-cimal de centre de retaule, amb l'escena del Calvari. Segona meitat del segle XV. Escola catalana influïda de la germànica. Donatiu del senyor Enric Batlló i Batlló. N.º inv.: 24132

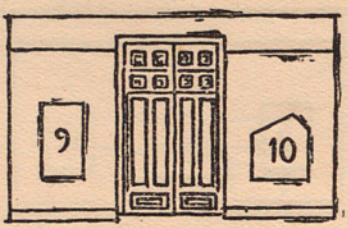

7. Taula de retaule, amb la figura de Sant Cosme. Segona meitat del segle XV. Estava posada al retaule dedicat a la Verge (Sala XIX, núm. 47), de l'església conventual de Xixena, on substituïa la taula lateral esquerra. N.º inv.: 15900

8. Taula de retaule amb la figura de Sant Damià. Segona meitat del segle XV. Estava posada al retaule dedicat a la

Verge (Sala XIX, núm. 47), de l'església conventual de Xixena, on substituïa la taula lateral dreta. N.º inv.: 15901

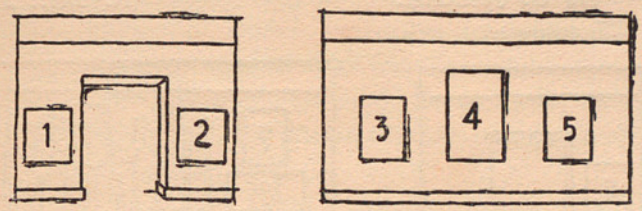
9. Taula central d'un retaule dedicat a Santa Anna, la qual acull la Verge i l'Infant. Segona meitat del segle XV. Escola aragonesa. N.º inv.: 15842

10. Fragment d'una taula lateral de retaule, amb l'escena de la Verge exaudint les oracions d'un cavaller presentat per un arcàngel. Segona meitat del segle XV. Escola aragonesa. N.º inv.: 15904

SALA XXVI

S'hi exposen taules d'escola valenciana de la segona meitat del segle XV.

1 a 6, 8, 12 i 13. Set taules i predella d'un retaule dedicat a la Verge, amb passatges de la seva vida i de la infància de Jesús. Segona meitat del segle XV. Escola valenciana. Atribuïbles a Mestre Falcó.

1. Taula lateral: El Pentecostès. N.º inv.: 24127

2. Taula lateral: L'Epifania. N.º inv.: 24124

3. Taula lateral: L'Anunciació. N.º inv.: 24122

4. Taula central: La Dormició de la Verge. N.º inv.: 24121

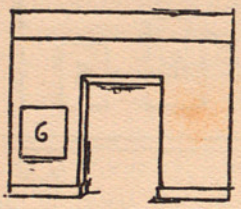
5. Taula lateral: La Resurrecció de Jesús. N.º inv.: 24125

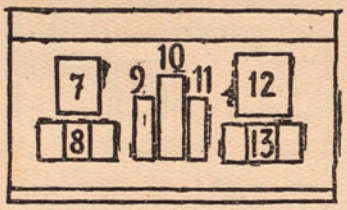
6. Taula lateral: L'Ascensió. N.º inv.: 24126

8. Meitat de la predella: Tres escenes de la Passió de Jesucrist. N.º inv.: 24128

12. Taula lateral: L'Adoració dels pastors. N.º inv.: 24123

13. Meitat de la predella: Tres escenes de la Passió de Jesucrist. N.º inv.: 24129

7. Taula, fragment de retaule, amb simbolització del Dubte de Sant Josep. Escola valenciana. Darreries del segle XV. N.º inv.: 15848

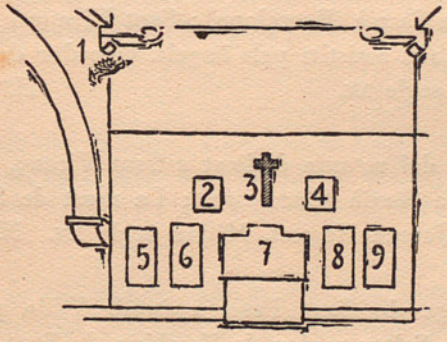
9 a 11. Tres taules d'un retaule dedicat a Santa Bàrbara. Obra catalana de primeries del segle XVI. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. Núms. inv.: 35690 a 35692

SALA XXVII

La plenitud en la pintura gòtica catalana és marcada per Jaume Huguet i pels Vergós.

La creació de Jaume Huguet (artista documentat de 1448 a 1483), és notable per la seva expressiva delicadesa. Ultra les seves taules ací exposades es destaquen en la seva obra el retaule del Conestable, a la capella de Santa Àgata, de Barcelona, i el retaule dels Sants Abdon i Senén a l'església de Sant Pere, de Terrassa.

En l'obrador familiar dels Vergós es destaca la labor de Pau, majestuós i vehement en les figures dels profetes del retaule de Granollers.

1. Gàrgola en forma de grifó. Darreries del segle XV. Procedeix del Pati dels Tarongers, de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 24189

2 i 4. Sant Pere i Sant Pau. Grisalles de l'orgue de la catedral de la Seu d'Urgell. Escola flamenca. Darreries del segle XV. Núms. inv.: 5715 i 5709

3. Creu d'improperis. Pintura a l'oli damunt taula. Escola castellana. Segle XVI. N.º inv.: 9784

5. Taula del retaule dedicat a Sant Vicenç, de l'església parroquial de Sarrià (Barcelona): Martiri de Sant Vicenç. Obrador de Jaume Huguet. Mitjan segle XV. N.º inv.: 24136

6. Taula del retaule dedicat a Sant Vicenç, de l'església parroquial de Sarrià (Barcelona): Flagel·lació de Sant Vicenç. Obrador Huguet-Vergós. Mitjan segle XV. N.º inv.: 24120

7. Tres fragments d'un retaule amb les escenes de la Crucifixió de Jesucrist, l'escorxament de Sant Bartomeu i la mort de Santa Maria de Magdala. Obra de Jaume Huguet. Segle XV. Donatiu de la senyora marquesa de Cornellà. N.º inv.: 24365

8. Taula del retaule dedicat a Sant Vicenç, de l'església parroquial de Sarrià (Barcelona): Sant Vicenç i Sant Valeri, empresonats, són assistits pels àngels. Obrador de Jaume Huguet. Mitjan segle XV. N.º inv.: 24119

9. Taula del retaule dedicat a Sant Vicenç, de l'església parroquial de Sarrià (Barcelona): La mort de Sant Vicenç. Obrador de Jaume Huguet. Mitjan segle XV. N.º inv.: 2413

10. Imatge de Sant Pere, apòstol. Talla policromada. Procedeix de l'altar major de l'església de Sant Pere de les Puel·les, de Barcelona. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24190

11. Taula central d'un retaule dedicat a Santa Àgata. Obra catalana influïda per Bermejo. Darreries del segle XV. * N.º inv.: 4513

12. Taula de retaule, amb l'escena del Davallament del Crist als inferns. Obra de Bartolomé Bermejo. Darreries del segle xv. N.º inv.: 15872

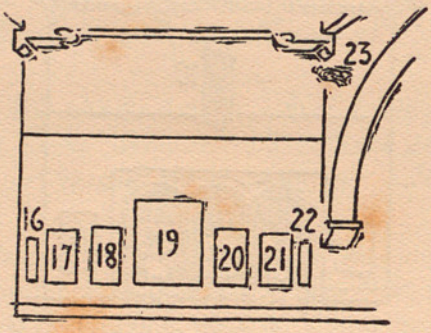

13. Taula de retaule, amb l'escena de la Degollació de Sant Cugat o Sant Medir. Obra de Mestre Alfonso. Segona meitat del segle xv. Procedeix del monestir de Sant Cugat del Vallès, on probablement formava part del retaule de l'altar major. N.º inv.: 15840

14. Taula de retaule, amb l'escena de la Resurrecció. Obra de Bartolomé Bermejo. Darreries del segle xv. N.º inv.: 15871

15. Taula del retaule dedicat a Sant Vicenç, de l'església parroquial de Sarrià (Barcelona): El Martiri. Obra de Jaume Huguet. Mitjan segle xv. N.º inv.: 24135

16. Taula de retaule amb la figura del profeta Jonàs. Segona meitat del segle xv. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35689

17. Taula del retaule dedicat a Sant Vicenç, de l'església parroquial de Sarrià (Barcelona): Deslliurament d'un endimoniat, davant el sepulcre del sant. Obra de Jaume Huguet. Mitjan segle XV. N.º inv.: 24138

18. Taula del retaule dedicat a Sant Vicenç, de l'església parroquial de Sarrià (Barcelona): L'ordenació de diaca. Obra de Jaume Huguet. Mitjan segle XV. N.º inv.: 15866

19. Taula del retaule dedicat a Sant Agustí, de l'antic Gremi de Blanquers i Assaonadors de Barcelona: Agustí, consagrat bisbe d'Hipona. Obra de Jaume Huguet. Mitjan segle XV. N.º inv.: 24140

20. Taula del retaule dedicat a Sant Vicenç, de l'església parroquial de Sarrià (Barcelona): Confessió de Vicenç. Obra de Jaume Huguet. Mitjan segle XV. N.º inv.: 24118

21. Taula del retaule dedicat a Sant Vicenç, de l'església parroquial de Sarrià (Barcelona): El Martiri. Obra de Jaume Huguet. Mitjan segle XV. N.º inv.: 24134

22. Taula d'un retaule amb la figura de Zacaries. Segona meitat del segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, di-

positada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35687

23. Gàrgola en forma de lleó. Darreries del segle xv. Procedeix del Pati dels Tarongers, de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 24180

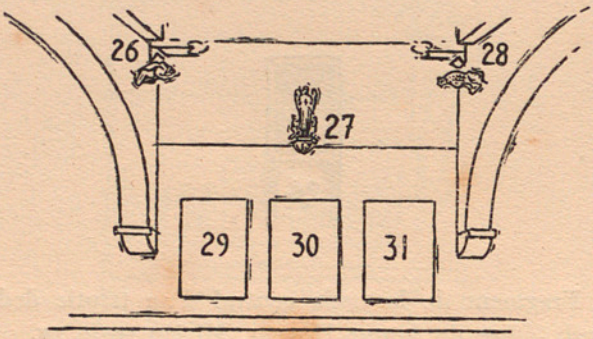

24. Fragment de la taula central d'un tríptic dedicat a Sant Jordi. Obra de Jaume Huguet. Mitjan segle xv. N.º inv.: 15868

25. La Presentació de l'Infant Jesús al temple (fragment). Grisalla de l'orgue de la catedral de la Seu d'Urgell. Escola flamenca. Darreries del segle xv. N.º inv.: 5711

26. Gàrgola en figura de dimoni. Segona meitat del segle xv. Procedeix de l'edifici que s'anomenava *Studi General* (i que després fou caserna), a la Rambla de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14849

27. Àngel al qual preguen dos esclaus. Escultura en pedra. Primera meitat del segle XVII. Procedeix de l'enderrocat convent de l'orde dels Trinitaris descalços, on estava collocat damunt la porta principal. (A l'indret on avui es troba el Teatre del Liceu, a Barcelona). N.º inv.: 14837

28. Gàrgola en forma de monstre lleoní amb cara humana. Segona meitat del segle XV. Procedeix de l'edifici que s'anomenava *Studi General* (i que després fou caserna), a la Rambla de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14952

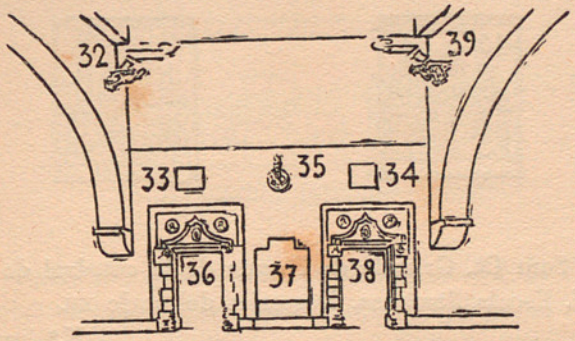
29. Taula de retaule dedicat a Sant Agustí, de l'antic Gremi de Blanquers i Assaonadors de Barcelona: El savi Agustí escoltant les prèdiques de Sant Ambròs, bisbe de Milà. Obra de Vergós. Mitjan segle XV. N.º inv.: 15827

30. Taula del retaule dedicat a Sant Agustí, de l'antic Gremi de Blanquers i Assaonadors de Barcelona: La conversió d'Agustí. Obra de Vergós. Mitjan segle XV. N.º inv.: 24139

31. Taula del retaule dedicat a Sant Agustí, de l'antic Gremi de Blanquers i Assaonadors de Barcelona: Agustí con-

fon els filòsofs de la secta dels maniqueus. Obra de Vergós. Mitjan segle XV. N.º inv.: 24141

32. Gàrgola en forma d'esfinx. Segona meitat del segle XV. Procedeix de l'edifici que s'anomenava *Studi General* (i que després fou caserna) a la Rambla de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14846

33 i 34. Sant Joan Baptista i la Verge. Grisalles de l'orgue de la catedral de la Seu d'Urgell. Escola flamenca. Darreries del segle XV. Núms. inv.: 5716 i 5710

35. El Pare Etern. Escultura en marbre. Obra de Pere Johan. Mitjan segle XV. Es suposa procedent de l'altar major de la Seu de Saragossa. Donatiu del senyor Enric Batlló i Batlló. N.º inv.: 24186

36. Porta del començament del segle XVI. N.º inv.: 16507

37. Retaule dedicat a Sant Sebastià. Escola catalana. Segle XV. N.º inv.: 15905

38. Reconstrucció d'una porta del començament del segle XVI. N.º inv.: 16508

39. Gàrgola en forma d'àguila. Segona meitat del segle XV. Procedeix de l'edifici que s'anomenava *Studi General* (i que després fou caserna) a la Rambla de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14898

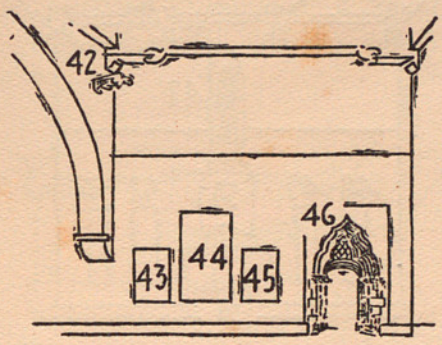
41. Sant Ot. Grisalla de l'orgue de la catedral de la Seu d'Urgell. Escola flamenca. Darreries del segle XV. N.º inv.: 5713

40. Sant Ermengol. Grisalla de l'orgue de la catedral de la Seu d'Urgell. Escola flamenca. Darreries del segle XV. N.º inv.: 5712

42. Gàrgola en forma d'esfinx. Segona meitat del segle XV. Procedeix de l'edifici que s'anomenava *Studi General* (i que després fou caserna) a la Rambla de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14953

43. Taula del retaule dedicat a Sant Esteve, de l'església parroquial de Granollers: L'ordenació de Sant Esteve; l'albat Esteve, que fou substituït per un dimoniet, és retornat a la llar pairal per un ase. Obrador dels Vergós. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24144

44. Taula del retaule dedicat a Sant Agustí, de l'antic Gremi de Blanquers i Assaonadors de Barcelona: Agustí rebent una lliçó de modèstia per part de l'Infant Jesús. Obra de Vergós. Mitjan segle XV. N.º inv.: 24142

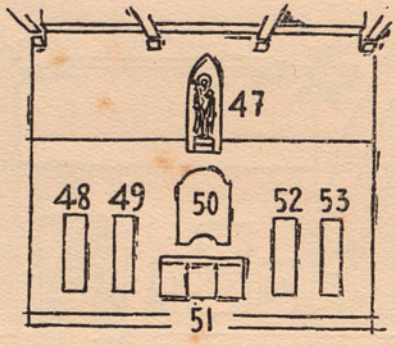

45. Taula del retaule dedicat a Sant Esteve, de l'església parroquial de Granollers: Sant Esteve deslliura de la presó l'almirall Galceran de Pinós i el cavaller de Sant Sadurní. Obrador dels Vergós. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24147

46. Porta del començament del segle XVI. N.º inv.: 16506

47. Imatge de Sant Jaume, apòstol, en pedra. Mitjan segle XVI. Obra de l'escultor Costa. Procedeix de l'enderrocat convent de Jonqueres, de Barcelona, on estava posada damunt el portal. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 14827

48. Taula del retaule dedicat a Sant Esteve, de l'església parroquial de Granollers. El rei-profeta David. Obrador dels Vergós. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24150

49. Taula del retaule dedicat a Sant Esteve, de l'església parroquial de Granollers. El profeta Moisès. Obrador dels Vergós. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24149

50. Taula-cimal del retaule dedicat a Sant Esteve, de l'església parroquial de Granollers: El Calvari. Obrador dels Vergós. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24153

51. Fragment de la predella del retaule dedicat a Sant Esteve, de l'església parroquial de Granollers. Tres escenes de la Passió del Crist. Obrador dels Vergós. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24154

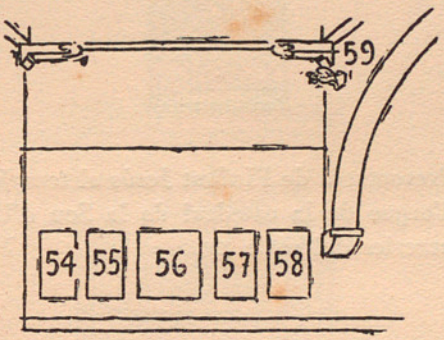
52. Taula del retaule dedicat a Sant Esteve, de l'església parroquial de Granollers. El profeta Isaïes. Obrador dels Vergós. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24151

53. Taula del retaule dedicat a Sant Esteve, de l'església parroquial de Granollers. El patriarca Abraham. Obrador dels Vergós. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24152

54. Taula del retaule dedicat a Sant Esteve, de l'església parroquial de Granollers. La troballa del cos incorrupte

del protomàrtir. Obrador dels Vergós. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24145

55. Taula del retaule dedicat a Sant Esteve, de l'església parroquial de Granollers: El naixement de Sant Esteve; l'albat és substituït per un dimoniet. Obrador dels Vergós. Darreries del segle XV. N.º inv.: 15876

56. Taula del retaule, dedicat a Sant Agustí, de l'antic Gremi de Blanquers i Assaonadors de Barcelona: Sant Agustí rentant els peus al Crist. Obra de Vergós. Mitjan segle XV. N.º inv.: 24143

57. Taula del retaule, dedicat a Sant Esteve, de l'església parroquial de Granollers: La glorificació de Sant Esteve. Obrador dels Vergós. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24148

58. Taula del retaule dedicat a Sant Esteve, de l'església parroquial de Granollers: La princesa Eudòxia, filla de l'emperador Teodosi, resta deslliurada del dimoni davant el sepulcre de Sant Esteve. Obrador dels Vergós. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24146

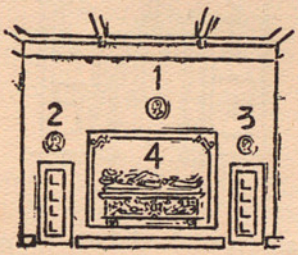
59. Gàrgola en forma de monstre alat. Segona meitat del segle XV. Procedeix de l'edifici que s'anomenava *Studi General* (i que després fou caserna) a la Rambla de Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona.
N.º inv.: 15009

60. La Presentació de l'Infant Jesús al temple (fragment). Grisalla de l'orgue de la catedral de la Seu d'Urgell. Escola flamenca. Darreries del segle XV. N.º inv.: 5714

SALA XXVIII

Conté composicions murals d'un temple, per Annibale Carracci, i obres escultòriques i pictòriques dels segles XV *i* XVI.

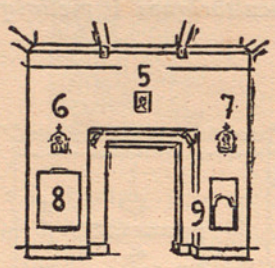

1. Medalló de marbre, amb el bust en relleu de l'emperador romà Balbinus. Mitjan segle XVI. Procedeix del pati de l'antiga casa dels marquesos de Barberà, que estava situada a l'actual plaça de la Cucurulla, a Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9943

2. Medalló de marbre, amb la testa de l'emperador romà Valerià. Mitjan segle XVI. Procedeix del pati de l'antiga casa dels marquesos de Barberà, que estava situada a l'actual plaça de la Cucurulla, a Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9942

3. Medalló de marbre, amb la testa d'un emperador romà. Mitjan segle XVI. Procedeix del pati de l'antiga casa dels marquesos de Barberà, que estava situada a l'actual plaça de la

Cucurulla, a Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9941

4. Sarcòfag amb la imatge jacent d'un cavaller. Mitjan segle XVI. Procedeix de l'enrunada església conventual de la Mare de Déu del Roser, a Ciutadilla (La Segarra). N.º inv.: 24197

5. Placa de marbre, amb el bust en relleu d'un emperador romà. Mitjan segle XVI. Procedeix de l'antiga casa dels marquesos de Barberà que estava situada a l'actual plaça de la Cucurulla, a Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9947

6. Placa de marbre, amb el bust en relleu d'un emperador romà. Mitjan segle XVI. Procedeix del pati de l'antiga casa dels marquesos de Barberà, que estava situada a l'actual plaça de la Cucurulla, a Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9950

7. Placa de marbre, amb el bust en relleu d'un emperador romà. Mitjan segle XVI. Procedeix del pati de l'antiga casa dels marquesos de Barberà, que estava situada a l'actual plaça de la Cucurulla, a Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9949

8. Taula de retaule, amb l'escena de la Resurrecció. Escola valenciana. Darreries del segle XV. N.º inv.: 15869

9. Taula-cimal de retaule, amb l'escena de La Pietat. Escola valenciana. Darreries del segle XV. N.º inv.: 15918

10. Placa de marbre amb la testa en relleu d'una emperadriu romana cofada com Cibeles. Mitjan segle XVI. N.º inv.: 9952

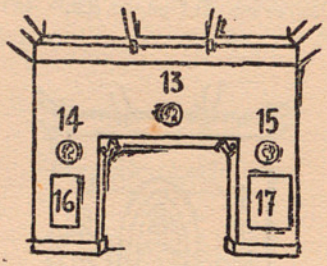
11. Placa de marbre amb la testa en relleu d'una emperadriu romana. Mitjan segle XVI. N.º inv.: 9948

12. Taula de retaule, amb l'escena de l'Anunciació. Escola castellana. Primera meitat del segle XVI. * N.º inv.: 5095

13. Medalló de marbre, amb el bust en relleu de la reina Cleopatra. Mitjan segle XVI. Procedeix del pati de l'antiga casa dels marquesos de Barberà, que estava situada a l'actual plaça de la Cucurulla, a Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9944

14. Medalló de marbre, amb la testa en relleu de l'emperador romà Domicià. Mitjan segle XVI. Procedeix del pati

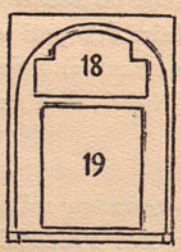
de l'antiga casa dels marquesos de Barberà, que estava situada a l'actual plaça de la Cucurulla, a Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9945

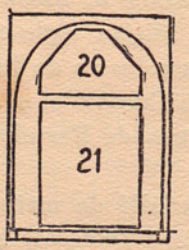

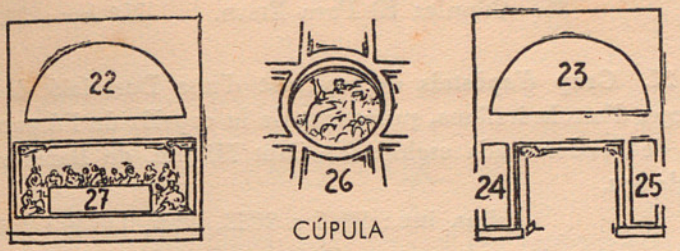

15. Medalló de marbre, amb la testa en relleu de l'emperador romà August. Mitjan segle XVI. Procedeix del pati de l'antiga casa dels marquesos de Barberà, que estava situada a l'actual plaça de la Cucurulla, a Barcelona. Dipòsit de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. N.º inv.: 9946

16. Taula de retaule, amb la figura de Sant Jaume pelegrí. Primeries del segle XVI. N.º inv.: 15846

17. Taula de retaule, amb la figura de Sant Martí partint-se el mantell amb un pidolaire. Primera meitat del segle XVI. N.º inv.: 24174

18 a 26. Pintures murals d'escola italiana, obra d'Annibale Carracci (1560-1609), procedents d'una església romana. Dipòsit de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona.

18. L'Assumpció de la Verge (fragment).
N.º inv.: 24284

19. Sant Didac d'Alcalà torna la vista a una cega.
N.º inv.: 5675

20. L'Assumpció de la Verge (fragment).
N.º inv.: 5676

21. Sant Didac d'Alcalà fa caritat als pobres.
N.º inv.: 5677

22. Aparició de la Verge en una església romana.
N.º inv.: 24285

23. Sant Didac d'Alcalà predicant al poble.
N.º inv.: 24283

24. Sant Pere, apòstol. N.º inv.: 5678

25. Sant Pau, apòstol. N.º inv.: 5674

26. Cúpula: El Pare Etern. N.º inv.: 24282

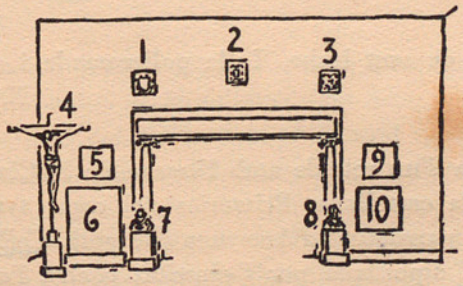
27. Grup d'apòstols del conjunt d'una Dormició de la Verge, d'escola italiana, procedent de la capella de l'Assumpció de l'enderrocada església de Sant Miquel, de Barcelona. Segle XVI.

Núms. inv.: 9845 a 9853, 9876, 14374 i 14384

SALA XXIX

La pintura catalana del segle XVI *està ben representada pel retaule dedicat a Sant Eloi, procedent de la capella del Gremi d'Argenters de Barcelona. Les mogudes escenes que s'hi representen corresponen a l'esperit de l'art plateresc, i en el sentiment i les formes del paisatge es recorda el naturalisme de Patinier.*

Altres obres coetànies o de darreries del segle XV, *tant de pintura com d'escultura, s'agrupen amb el retaule de Sant Eloi.*

1 a 3. Escuts heràldics. Segle XVI.
Núms. inv.: 14131, 14114 i 14132

4. Crucifix. Talla policromada. Segle XVI. Procedeix de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 9990

5. Taula d'un retaule amb l'escena de la troballa de Jesús al temple. Escola castellana. Primeries del segle XVI. Procedeix de l'església parroquial d'Ameyugo (Burgos). Col·lecció

Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35682

6. Retaule en relleu, de talla policromada, amb escenes de les vides de Jesucrist i de la Verge. Segle XVI.
N.º inv.: 24251

7. Bust-reliquiari. Talla policromada i daurada. Segona meitat del segle XV. * N.º inv.: 5224

8. Bust de sant bisbe. Talla policromada i daurada. Segle XVI. N.º inv.: 9750

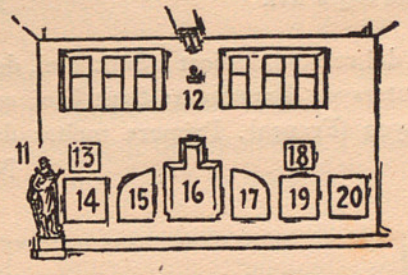
9. Taula d'un retaule amb l'escena de la Circumcisió de Jesús. Escola castellana. Primeries del segle XVI. Procedeix de l'església parroquial d'Ameyugo (Burgos). Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35681

10. Taula del retaule dedicat a Sant Eloi, de la capella del Gremi d'Argenters de Barcelona: Sant Eloi és consagrat bisbe de Noyon (França). Primera meitat del segle XVI.
N.º inv.: 24250

11. Sant Joan Baptista. Talla policromada i daurada. Escola castellana. Darreries del segle XVI. Dipòsit del senyor Miquel Massot. N.º inv.: 24258

12. Mènsula tallada en mascaró. Primera meitat del segle XVI. N.º inv.: 24275

13. Taula de retaule, amb l'escena de la consagració d'un bisbe. Primera meitat del segle XVI. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35741

14. Taula del retaule dedicat a Sant Eloi, de la capella del Gremi d'Argenters de Barcelona: Sant Eloi, argenter, compleix les comandes del rei de França lliurant dues selles amb pedreries. Primera meitat del segle XVI. N.º inv.: 24252

15. Taula-cimal del retaule dedicat a Sant Eloi, de la capella del Gremi d'Argenters de Barcelona: Sant Eloi converteix els seus enemics. Primera meitat del segle XVI. N.º inv.: 24253

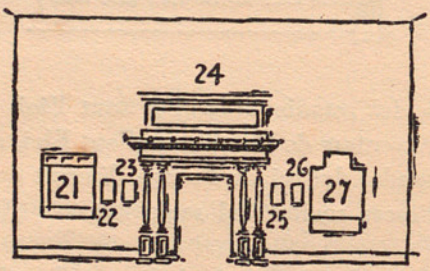
16. Taula amb guardapols, allegòrica del Sacrifici de la Missa celebrada per Sant Gregori. Escola valenciana. Darreries del segle XV. N.º inv.: 9922

17. Taula-cimal del retaule dedicat a Sant Eloi, de la capella del Gremi d'Argenters de Barcelona: Naixement de Sant Eloi. Primera meitat del segle XVI. N.º inv.: 24254

18. Taula de retaule amb la Presentació de la Verge al temple. Escola castellana. Primeries del segle XVI. Procedeix de l'església parroquial d'Ameyugo (Burgos). Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35685

19. Taula del retaule dedicat a Sant Eloi, de la capella del Gremi d'Argenters de Barcelona. Mort de Sant Eloi. Primera meitat del segle XVI. N.º inv.: 24255

20. Taula del retaule dedicat a Sant Eloi, de la capella del Gremi d'Argenters de Barcelona: Sant Eloi entra a la seva diòcesi de Noyon (França). Primera meitat del segle XVI. N.º inv.: 15893

21. Taula d'un retaule amb l'escena de l'Epifania. Escola castellana. Primeries del segle XVI. Procedeix de l'església parroquial de Cubells. Darreries del segle XV. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35688

22. Fragment d'un retaule amb la figura de Santa Llúcia. Obra atribuïda a Mestre Gascó. Primeries del segle XVI. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35696

23. Fragment d'un retaule amb la figura de Santa Bàrbara. Obra atribuïda a Mestre Gascó. Primeries del segle xvi. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya.
N.º inv.: 35693

24. Emmarcament de porta projectat per l'arquitecte Joan Rubió i Bellver. Segle xvi. Procedeix del Palau de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 17390

25. Fragment d'un retaule amb la figura d'una santa. Obra atribuïda a Mestre Gascó. Primeries del segle xvi. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35694

26. Fragment d'un retaule amb la figura d'una santa. Obra atribuïda a Mestre Gascó. Primeries del segle xvi. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35697

27. Retaule, amb guardapols i predella dedicat a Sant Pere, primer papa. Obrador dels Gascó. Darreries del segle xv. Procedeix de l'església parroquial de Palautordera (La Selva).
N.º inv.: 15934

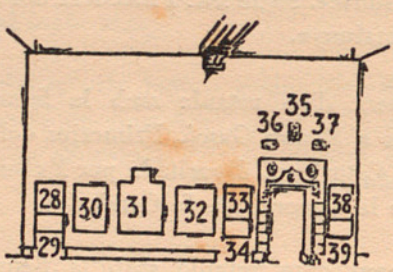
28. Taula de retaule, amb l'escena de la Visitació. Escola castellana. Primera meitat del segle xvi. * N.º inv.: 5092

29. Fragment de predella amb quatre santes verges màrtirs. Escola castellana. Primera meitat del segle xvi.
N.º inv.: 5091

30. Taula d'un retaule dedicat a la Verge, amb passatges de la seva vida. Escola milanesa. Primera meitat del segle xvi. N.º inv.: 5690

31. Taula amb escenes del Judici Final. Primera meitat del segle XVI. Procedeix del monestir de Montearagón (Osca).
N.º inv.: 9916

32. Taula d'un retaule, amb l'escena de l'Epifania. Primera meitat del segle XVI. N.º inv.: 5688

33. Taula d'un retaule, amb l'escena de l'Adoració dels pastors. Escola castellana. Primera meitat del segle XVI. *
N.º inv.: 5093

34. Fragment de predella amb quatre santes verges màrtirs. Escola castellana. Primera meitat del segle XVI. *
N.º inv.: 5097

35. Escut nobiliari. Segle XVI. N.º inv.: 14110

36 i 37. Plaques amb l'escut de la ciutat de Barcelona. Segle XVI. Núms. inv.: 24256 i 24257

38. Taula d'un retaule, amb l'escena de l'Epifania. Escola castellana. Primera meitat del segle XVI. *
N.º inv.: 5096

39. Fragment de predella, amb Sant Joaquim, Santa Anna i la Verge amb Jesús i Joan, infants. Escola castellana. Primera meitat del segle XVI. * N.º inv.: 5094

40. Imatge de Sant Sebastià. Talla policromada castellana. Començaments del segle XVI. * N.º inv.: 4541

Posada damunt un pedestal barroc, de talla daurada, obra catalana del segle XVII. * N.º inv.: 5313

41. Bust-reliquiari. Talla castellana. Primeries del segle XVI. * N.º inv.: 5220

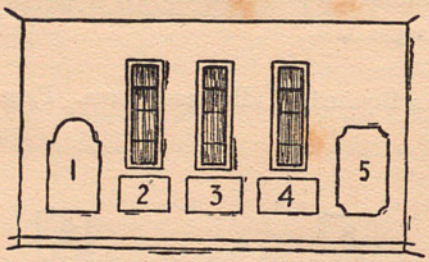

42. Bust-reliquiari. Talla policromada i daurada. Segona meitat del segle XV. * N.º inv.: 5250

SALA XXX

S'exposa en aquesta sala pintura posterior al segle XV *que no forma part del cicle català. Moltes de les teles exhibides són dipòsit de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona; algunes altres han ingressat amb les col·leccions marquesa de Cornellà i Bosch-Catarineu. Els dibuixos, presentats en faristols, gairebé tots provenen de l'antiga col·lecció Alexandre de Riquer.*

1. La Nativitat. Obra de Josep Cantallops (mort l'any 1785) dirigit per Anton Raphaël Mengs. Dipòsit de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. N.º inv.: 5704

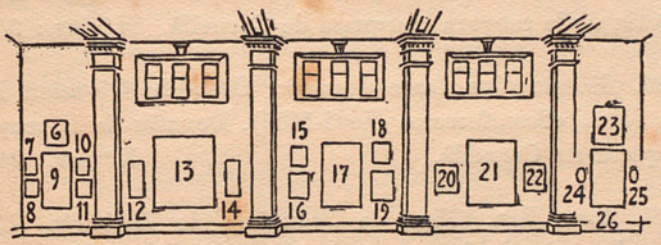
2. Escena bíblica: Els fills de Jacob presentant a llur pare els vestits sangonosos de llur germà Josep. Obra d'escola italiana. Segle XVII. Dipòsit de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. N.º inv.: 5703

3. Venus i Adonis. Obra de Francesco Albani (1578-1660). Dipòsit de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. N.º inv.: 5689

4. Escena bíblica: Moisès, infant, entretenint-se amb la corona del faraó. Obra d'escola italiana. Segle XVII. Dipòsit de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. N.º inv.: 5706

5. La Glorificació de la Verge. Obra d'escola espanyola. Segle XVII. N.º inv.: 24160

6. Sant Tomàs d'Aquino. Obra d'escola espanyola. Segle XVII. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35523

7. El Natzarè. Obra de Luis de Morales (1509-1586). Dipòsit de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. N.º inv.: 11549

8. Retrat del comte de Nasau. Obra anònima d'escola holandesa. Segona meitat del segle XVI. N.º inv.: 11548

9. Sant Francesc d'Assís. Obra de Francisco de Zurbarán (1598-1665). N.º inv.: 11528

10. Sant Joan Baptista. Obra anònima d'escola espanyola. segona meitat del segle XVI. Dipòsit de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. N.º inv.: 5720

11. El martiri de Sant Jordi. Obra atribuïda a Paolo Cagliari, «il Veronese» (1528-1588). N.º inv.: 24262

12. Sant Bru. Obra anònima d'escola castellana. Mitjan segle XVI. N.º inv.: 15943

13. La Nativitat. Obra anònima d'escola castellana. Segona meitat del segle XVI. N.º inv.: 24611

14. Sant Vicenç Ferrer. Obra anònima d'escola castellana. Mitjan segle XVI. N.º inv.: 15942

15. «Ecce-Homo». Obra de Luis de Morales (1509-1586). Donatiu de la senyora marquesa de Cornellà. N.º inv.: 24373

16. Retrat d'un frare dominic. Obra de Giovanni Battista Salvi, «Sassoferrato» (1605-1685). Donatiu de la senyora marquesa de Cornellà. N.º inv.: 24370

17. Sant Bru. Obra de Francisco de Zurbarán (1598-1665). Donatiu de la senyora marquesa de Cornellà. N.º inv.: 24369

18. Retrat d'un almirall espanyol. Obra de Vicente López (1772-1850). Donatiu de la senyora marquesa de Cornellà. N.º inv.: 24371

19. Retrat de cavaller. Obra anònima d'escola francesa. Segle XVIII. Donatiu de la senyora marquesa de Cornellà. N.º inv.: 24372

20. Sant Joan Baptista. Obra anònima d'escola espanyola. Segona meitat del segle XVI. N.º inv.: 5682

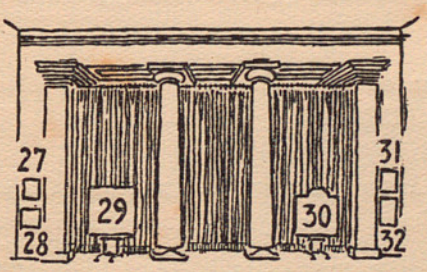
21. L'Epifania. Obra atribuïda a Alonso del Castillo y Saavedra (1603-1667). N.º inv.: 24164

22. Jesucrist orant, a Gethsemaní. Obra anònima d'escola espanyola. Segona meitat del segle XVI. N.º inv.: 24165

23. Sant Joan Baptista. Obra atribuïda a Josep de Ribera «il Spagnoletto» (1591-1652). Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós», de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35589

24 i 25. Querubins. Obres anònimes d'escola espanyola. Segle XVII. Dipòsit de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. Núms. inv.: 24166 i 24168

26. Sant Domènec de Guzmán. Obra anònima d'escola espanyola. Primeries del segle XVII. Dipòsit de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. N.º inv.: 24167

27. Retrat. Obra anònima d'escola holandesa. Primera meitat del segle XVII. N.º inv.: 5694

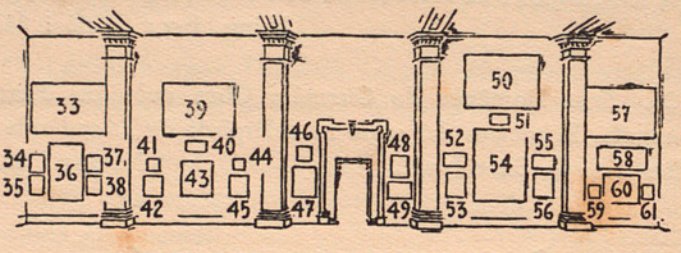
28. Fruites. Obra anònima d'escola flamenca. Primera meitat del segle XVII. N.º inv.: 5671

29. Escena de la vida d'un sant. Obra anònima d'escola espanyola. Segona meitat del segle XVI. Dipòsit de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. N.º inv.: 24169

30. La Trinitat. Centre d'un tríptic de l'escola de Vicenç-Joan Masip, «Juan de Juanes» (1523?-1579). Dipòsit de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. N.º inv.: 5687

31. Retrat. Obra anònima d'escola francesa. Primera meitat del segle XVIII. N.º inv.: 24170

32. Retrat. Obra anònima d'escola francesa. Segona meitat del segle XVIII. N.º inv.: 5725

33. Escena de la història bíblica de Tobies. Obra d'Andrea Vaccaro (1598-1670). N.º inv.: 24177

34. Sant Antoni assistint una malalta. Obra anònima del segle XVIII. Llegat del senyor Francesc Fàbregas. N.º inv.: 22929

35. Un miracle de Sant Antoni: El Sant enganxa el peu al paleta caigut de la bastida. Obra anònima del segle XVIII. Llegat del senyor Francesc Fàbregas. N.º inv.: 22938

36. Retrat del cardenal Pascual de Aragón, arquebisbe de Toledo. Obra de Juan Carreño de Miranda (1614-1685). Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya N.º inv.: 35579

37. Un miracle de Sant Antoni: El Sant multiplicant el forment. Obra anònima del segle XVII. Llegat del senyor Francesc Fàbregas. N.º inv.: 22939

38. Un miracle de Sant Antoni: El cofre del cor. Obra anònima del segle XVII. Llegat del senyor Francesc Fàbregas. N.º inv.: 22984

39. Escena de la història bíblica de Tobies. Obra d'Andrea Vaccaro (1598-1670). N.º inv.: 11522

40. Natura morta. Obra anònima del segle XVIII. Llegat del senyor Francesc Fàbregas. N.º inv.: 22943

41. Retrat de dama. Obra d'Alonso Sánchez Coello (1531 ò 1532-1588). Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35576

42. La Verge amb l'Infant. Taula anònima d'escola italiana. Primera meitat del segle XVI. N.º inv.: 24173

43. L'Anunciació. Obra de Domenicos Theotocopoulos, «el Greco» (1541-1614). N.º inv.: 5083

44. Retrat de cavaller. Obra atribuïda a Justus Susterman (1597-1681). Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35587

45. Sant Josep. Obra anònima. Primera meitat del segle XVIII. N.º inv.: 24179

46. La Deposició del Cos de Jesús. Taula anònima de la primera meitat del segle XVI. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35600

47. L'Epifania. Taula holandesa de Jan Swart (1469-1535). Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35591

48. La Sagrada Família camí d'Egipte. Pintura damunt taula. Primera meitat del segle XVI. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35638

49. Sant Jeroni. Taula atribuïda a Marinus Reymerswael (darreries del segle XV-1567). Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35520

50. Escena de la història bíblica de Tobies. Obra d'Andrea Vaccaro (1598-1670). N.º inv.: 11541

51. Natura morta. Obra anònima del segle XVIII. Llegat del senyor Francesc Fàbregas. N.º inv.: 22955

52. Fruites i ocells. Obra anònima d'escola flamenca. Segle XVII. Llegat del senyor Francesc Fàbregas. N.º inv.: 22972

53. «Ecce-Homo». Obra de Luis de Morales (1509-1586). N.º inv.: 11547

54. Sant Pere i Sant Pau. Obra de Domenicos Theotocopoulos, «el Greco» (1541-1614). * N.º inv.: 5083

55. Natura morta. Obra anònima del segle XVII. Llegat del senyor Francesc Fàbregas. N.º inv.: 22975

56. Retrat del Pare Lagasca. Obra espanyola de la primera meitat del segle XVII. N.º inv.: 24163

57. Escena de la història bíblica de Tobies. Obra d'Andrea Vaccaro (1598-1670). N.º inv.: 11523

58. Cavalcada de vuit cavallers. Obra d'escola flamenca. Segle XVII. Dipòsit de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. N.º inv.: 5721

59. La Verge. Obra atribuïda a Giovanni Battista Salvi, «Sassoferrato» (1605-1685). N.º inv.: 24178

60. Jardí. Pintura signada per Juan Bautista del Mazo (1612-1667). Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Institut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya. N.º inv.: 35588

61. La Verge. Obra anònima d'escola italiana. Darreries del segle XVI. N.º inv.: 24176

62. Sant Jeroni, eremita. Taula d'escola flamenca. Segle XVI. Col·lecció Bosch i Catarineu, dipositada per l'«Ins-

titut contra l'atur forçós» de la Generalitat de Catalunya.
N.º inv.: 35509

63. L'Epifania. Obra anònima d'escola flamenca. Primera meitat del segle XVI. Dipòsit de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona. N.º inv.: 5718

64. Martiri de Sant Bartomeu. Obra de Josep de Ribera, «il Spagnoletto» (1591-1652). N.º inv.: 24162

DIBUIXOS ORDENATS PER AUTORS I ESCOLES

Escola sevillana. Núms. inv.: 27217 a 27222

Juan-Antonio de Escalante (Còrdova, 1630 - Madrid, 1670).
N.º inv.: 27225

José del Castillo (Madrid, 1737 - Madrid, 1793).
Núms. inv.: 27223 i 27224

Atribuït a Raffaello Sanzio (Urbino, 1483 - Roma, 1520).
N.º inv.: 27228

Guido Reni (Calverzano, 1575 - Bolonya, 1642).
Núms. inv.: 27227 i 27226

Francesco Mazzuola, «il Parmigianino» (Parma, 1503 - Casalmaggiore, 1540). N.º inv.: 27229

Guglielmo da Leoni (Parma, 1664 - ....., vers 1740). N.º inv.: 27230

Giovanni-Benedetto Castiglione (Gènova, 1616 - Màntua, 1670). N.º inv.: 27231

Salvator Rosa (Renella, 1615 - Roma, 1673). N.º inv.: 27232

Escola italiana. N.º inv.: 27234

Annibale Carracci (Bolonya, 1560 - Roma, 1609). N.º inv.: 27235

Giovanni Battista Salvi, «Sassoferrato» (1605 - Roma, 1685). N.º inv.: 27233

Escola romana al temps de Camuccini. Primera meitat del segle XIX. N.º inv.: 27236

François Lemoine (París, 1688 - París, 1737). N.º inv.: 27238

Anton Van Dyck (Anvers, 1599 - Londres, 1641). Núms. inv.: 27245 i 27242

Jan Fyt (Anvers, 1611 - Anvers, 1661). Núms. inv.: 27241 i 27240

Nicolas Van der Bergh (Anvers, 1725 - Anvers, 1774). N.º inv.: 27239

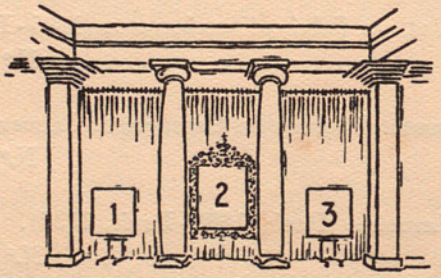
Escola germànica. N.º inv.: 27350

SALA XXXI

COL·LECCIÓ GIL. SALA A

Pere Gil i Babot va iniciar el 1837 aquesta col·lecció que anà enriquint-se pel gust i l'entusiasme així d'ell com del seu fill i del seu nét. A la mort d'aquest últim, Leopold Gil i Llopart, els seus familiars dipositaren la col·lecció al Museu.

(De les atribucions de les obres exposades en aquesta sala, en són només responsables els senyors dipositants.)

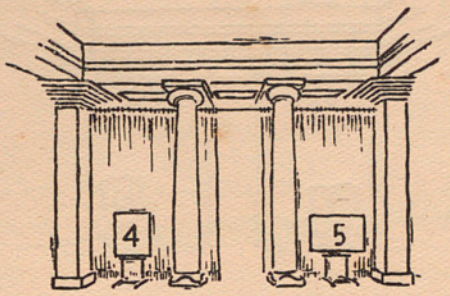

1. Sant Pau. Obra de Diego de Silva Velázquez (1599-1660). N.º inv.: 24242

2. Retrat del rei espanyol Carles II, infant. Obra de Claudio Coello (1642-1693). N. inv.: 24243

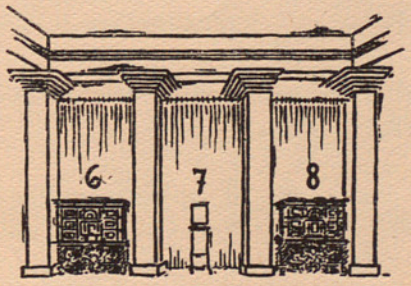
3. Retrat de Ramon Llull. Obra anònima. Segle XVII. N.º inv.: 24244

4. Els infants pidolaires. Obra de Harmensz van Ryn Rembrandt (1606-1669). N.º inv.: 24245

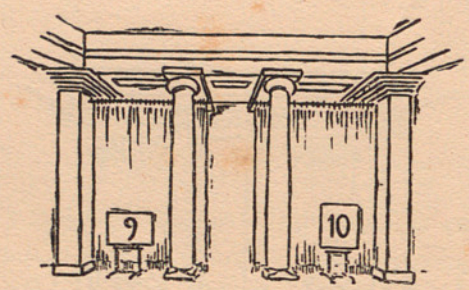

5. Bodegó. Obra signada per Luis Meléndez (1716-1780). N.º inv.: 24246

6 i 8. Arquimeses italianes, amb escenes d'episodis bíblics pintats al tremp damunt vidre. Segle XVII.
Núms. inv.: 24247 i 24249

7. Retrat del senyor Pere Gil i Babot, iniciador de la col·lecció exposada. Obra al pastel de Vicenç Rodes (1791-1858). N.º inv.: 24248

9. Bodegó. Obra de Diego de Silva Velázquez (1599-1660). N.º inv.: 24259

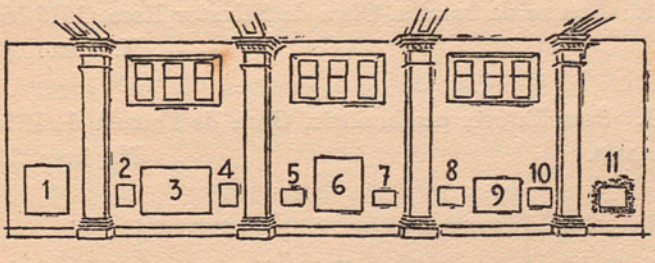

10. La vella del fanal. Obra de Harmensz van Ryn Rembrandt (1606-1669). N.º inv.: 24260

SALA XXXII

COL·LECCIÓ GIL. SALA B

(Com en la sala anterior, de les atribucions de les obres exposades en aquesta sala, en són només responsables els senyors dipositants.)

1. Simó, el Cirineu, ajudant el Crist. Obra de Sebastiano Luciani «del Piombo» (1485?-1547). N.º inv.: 24200

2. Testa d'estudi. Obra de Diego de Silva Velázquez (1599-1660). N.º inv.: 24201

3. Pastoral. Obra, signada, de Bartolomé Esteban Murillo (1617-1682). N.º inv.: 24202

4. Sant Joan Evangelista. Obra de Diego de Silva Velázquez (1599-1660). N.º inv.: 24203

5. Flors. Obra de Jan Philips van Thielen (1618-1667). N.º inv.: 24204

6. Retrat de l'Almirall Álvaro de Bazán. Obra de Jacopo Robusti, «Tintoretto» (1518?-1594). N.º inv.: 24206

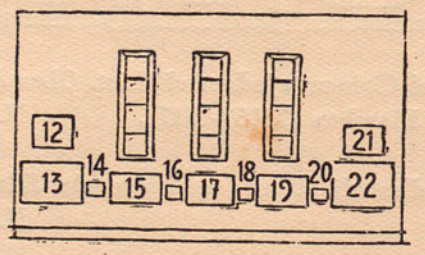
7. Paisatge. Obra anònima de l'escola flamenca del segle XVI. N.º inv.: 24207

8. Escena de batalla. Obra de Salvator Rosa (1615-1673). N.º inv.: 24209

9. Els nens dels raïms. Obra de Diego de Silva Velázquez (1599-1660). N.º inv.: 24210

10. Escena de batalla. Obra de Salvator Rosa (1615-1673). N.º inv.: 24211

11. Sant Esteve, protomàrtir. Obra de l'escola de Ribera. Segle XVII. N.º inv.: 24212

12. Paisatge. Obra anònima. Segle XVIII. N.º inv.: 24241

13. El somni de Jacob. Obra de Francesco da Ponte, «il Bassano» (1549-1592). N.º inv.: 24213

14. Santa Magdalena, penitent. Obra d'escola flamenca del segle XVI. N.º inv.: 24214

15. La fugida a Egipte. Obra de José Antolínez (1635-1675). N.º inv.: 24215

16. Assalt a una fortalesa. Obra anònima. Segle XVII. N.º inv.: 24216

17. La Nativitat. Obra de José Antolínez (1635-1675). N.º inv.: 24217

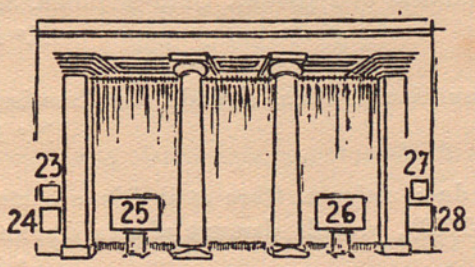
18. Setge. Obra anònima. Segle XVII. N.º inv.: 24218

19. L'Anunciació. Obra de José Antolínez (1635-1675). N.º inv.: 24219

20. Sant Roc. Obra anònima d'escola flamenca. Segle XVI. N.º inv.: 24220

21. El Judici de Paris. Obra de Salvador Mayol (1775-1834). N.º inv.: 24241

22. Tancant el ramat. Obra de Francesco da Ponte, «il Bassano» (1549-1592). N.º inv.: 24236

23. Bodegó. Obra anònima d'escola flamenca. Segle XVIII. N.º inv.: 24237

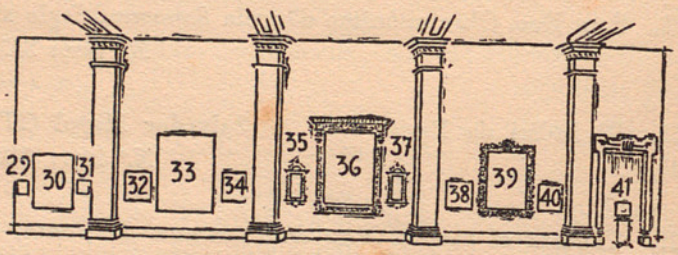
24. La donzella de les flors. Obra anònima d'escola flamenca. Segle XVIII. N.º inv.: 24238

25. Ramat de cavalls. Obra anònima. Segle XVIII. N.º inv.: 24239

26. Ramat de cavalls. Obra anònima. Segle XVIII. N.º inv.: 24240

27. Sant Tomàs. Obra anònima. Segle XVII. N.º inv.: 24198

28. Escena de taverna. Obra de Jan Steen (1626-1679). N.º inv.: 24199

29. L'Adoració dels pastors. Obra anònima. Segle XVII. N.º inv.: 24222

30. L'Anunciació. Obra, signada, de Francisco de Solís (1629-1684). N.º inv.: 24223

31. Les dues amigues. Obra atribuïda a Pieter Van der Werff (1665-1722), pintada damunt planxa d'aram. N.º inv.: 24224

32. Retrat del rei d'Espanya Carles II. Obra de Juan Carreño de Miranda (1614-1685). N.º inv.: 24227

33. L'Ascensió. Obra, signada, de Francisco Camilo (mort l'any 1673). N.º inv.: 24228

34. Retrat. Obra de Philippe de Champagne (1602-1674). N.º inv.: 24229

35 i 37. Àngels. Obres de Francisco Rizi (1608-1685). Núms. inv.: 24205 i 24208

36. La Sagrada Família. Obra d'escola italiana. Primeries del segle XVI. N.º inv.: 24231

38. Retrat. Obra de Hyacinthe Rigaud (1659-1743). N.º inv.: 24233

39. La Immaculada Concepció. Obra, signada, de José Antolínez (1635-1675). N.º inv.: 24234

40. Retrat del pintor Bartolomé Esteban Murillo. Obra anònima. Segle XVII-XVIII. N.º inv.: 24235

41. Testa femenina. Obra anònima d'escola flamenca. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24232

42. L'Anunciació. Obra anònima d'escola flamenca. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24266

43. El Crist-Salvador. Obra atribuïda a Van Eyck. N.º inv.: 24230

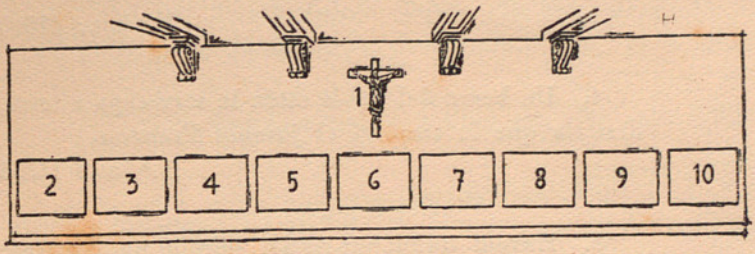
44. La Visitació. Obra anònima d'escola flamenca. Darreries del segle XV. N.º inv.: 24225

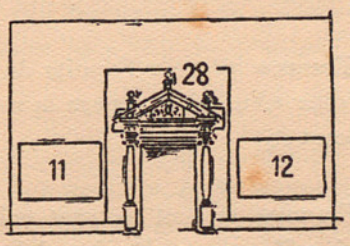
SALA XXXIII

Està dedicada a l'obra pictòrica d'Antoni Viladomat i Manalt, batejat a Barcelona el 12 d'abril del 1678 i mort a la mateixa ciutat el 22 de gener del 1755. Fill d'un pintor daurador, vers el 1693 entrà en el taller de Joan Baptista Perramon, on va romandre treballant nou anys. La seva primera important obra, la decoració de la barcelonina capella de la Convalescència, data del 1703. Amb la vinguda a Barcelona, el 1708, de Ferdinando Galli dit «Bibiena», en ocasió del casament de l'arxiduc Carles d'Austria amb Isabel-Cristina de Brunswick, rebé d'aquell artista ensenyaments d'escenografia, composició i arquitectura; i, junts, ambdós decoraren l'església de Sant Miquel, ara derruïda. El 31 de juliol del 1721, ja casat, Viladomat obtingué el títol de «llicenciat pintor», i des d'aleshores exercí públicament el seu bell ofici. Vers 1730 féu la seva obra cabdal exornativa, a l'església de Santa Maria de Mataró. Les pintures de Viladomat són generalment de tema religiós, però també conreà les floreres, les natures mortes, les escenes de costums i el paisatge.

Al centre de la sala hi ha una imatge obra de Ramon Amadeu i Grau, nat el 1745 a Barcelona, on morí el 1821. Amadeu fou successivament deixeble dels escultors-arquitectes Pere Costa, de Vic, i Lluís Bonifàs, de Valls. La seva obra és d'imatger i pessebrista, d'escultor en talla i en terra cuita. El 1809 es traslladà de Barcelona a Olot, a causa de l'ocupació francesa, i va reinstal·lar-se a Barcelona quan aquesta ocupació finí.

1. Santa Lliberata. Talla policromada i daurada. Segle XVIII. Procedeix de l'església de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 9991

2 a 21. Sèrie de teles pintades entre els anys 1730 i 1739 per Antoni Viladomat (1678-1755), destinades al convent de Fra Menors de Barcelona, en la qual es representen passatges de la Vida de Sant Francesc d'Assís. Dipòsit de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona.

2. Naixement de Francesc Bernardone, a Assís el 26 de setembre del 1182. N.º inv.: 11546

3. El seu bateig a l'església de Sant Rufí. N.º inv.: 11540

4. Un home del poble estén la seva capa a terra, desitjós que la trepitgi el jovenet Francesc. N.º inv.: 11534

5. Havent trobat un soldat gairebé nu, Francesc li dóna el seu ric vestit. N.º inv.: 11539

6. Francesc prega a l'ermita de Sant Damià, i el Crist li diu: «Ves-te'n i repara la meva casa que està enderrocant-se.» N.º inv.: 11538

7. Francesc es sent torturat pels diables mentre fa oració, a Roma, en el palau del cardenal del títol de la Santa Creu. N.º inv.: 11533

8. Pere Bernardone i el seu fill Francesc, davant el bisbe d'Assís. Francesc, responent a la voluntat paterna, renuncia a la seva herència i es despulla dels seus vestits. N.º inv.: 11545

9. A Gubbio, Francesc pot satisfer el seu desig de tenir cura dels leprosos. N.º inv.: 11551

10. Fra Francesc escriu la nova Regla per als seus religiosos. Jesucrist els en recomana l'observança. N.º inv.: 11525

11. El papa Innocenci III veu en un somni que l'església de Letran està a punt de caure i que un religiós neulit ho impedeix. N.º inv.: 11526

12. Fra Francesc llegeix als seus companys la Regla de la comunitat franciscana. N.º inv.: 11529

13. Temptació de Fra Francesc. N.º inv.: 11532

14. Impressió de les divines llagues a Fra Francesc. N.º inv.: 11524

15. Fra Francesc dóna a Jesucrist tres monedes simbòliques dels vots de pobresa, obediència i castedat. N.º inv.: 11542

16. En un repàs al convent de Santa Maria dels Àngels, Fra Francesc parla en forma tan sublim que els oients resten extasiats. N.º inv.: 11530

17. Fra Francesc meditant sobre els divins misteris, sent unes melodies angèliques. N.º inv.: 11527

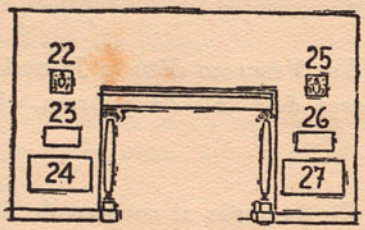
18. Estant Fra Francesc indecís d'ordenar-se sacerdot, se li apareix un àngel i li presenta un vas de cristall transparent ple d'aigua cristal·lina tot dient-li: «Així han d'ésser de netedat i puresa els sacerdots de Déu.» De resultes de la visió el sant volgué restar diaca per sempre més. N.º inv.: 11543

19. Havent muntat Fra Francesc, a Gubbio, un pessebre recordatori del Nadal, Jesús Infant apareix bo i ajaçant-se a la palla. N.º inv.: 11537

20. Jesucrist concedeix a Fra Francesc la indulgència de la Porciúncula. N.º inv.: 11550

21. Mort de Fra Francesc, voltat dels seus germans en religió i de Santa Clara, a Assís, el 3 d'octubre del 1226. N.º inv.: 11531

22. Escut de l'orde carmelitana. Segle XVI. Procedeix de l'enderrocat convent de la Mare de Déu del Carme, de Barcelona. N.º inv.: 14111

23. Bodegó. Obra d'Antoni Viladomat (1678-1755). N.º inv.: 24276

24. L'Estiu. Obra d'Antoni Viladomat (1678-1755). Llegat de la senyora Rosa Lorenzale. N.º inv.: 24277

25. Escut nobiliari. Segle XVI. Procedeix de l'actual casa número 32 del carrer de Montcada, de Barcelona. N.º inv.: 14136

26. Bodegó. Obra d'Antoni Viladomat (1678-1755). N.º inv.: 24278

27. La Tardor. Obra d'Antoni Viladomat (1678-1755). Llegat de la senyora Rosa Lorenzale. N.º inv.: 24279

28. Portalada de l'enderrocada capella dedicada a Sant Cristòfol, que estava situada al carrer Alt de Sant Pere, de Barcelona. N.º inv.: 24274

29. Imatge d'un sant màrtir. Talla policromada i daurada. Obra de Ramon Amadeu (1745-1821). Donatiu del senyor Lluís Masriera. N.º inv.: 24280

Dibuixos d'Antoni Viladomat (Barcelona, 1678 - Barcelona, 1755). Núms. inv.: 27097 a 27133

SALA XXXIV

Per no haver-se encara recercat metòdicament la pintura catalana de l'època barroca, com s'ha fet amb les taules de l'Edat Mitjana, són escassíssimes les obres que en posseeix el Museu d'Art de Catalunya. Amb teles d'Antoni Viladomat, ací se n'hi agrupen de Pere Cuquet, Fra Joaquim Juncosa, Pere Crusells i Pau Montanya.

Pere Cuquet va néixer a Barcelona a darreries del segle XVI; *morí el 1666. Pintà una gran composició representant el Consell d'Efès, que estigué collocada a la sagristia del convent del Carme, de Barcelona. La majoria de les pintures (ara mal restaurades) de la barcelonina església de San Francesc de Paula són obra de Cuquet, collaborant amb Francesc Gassen. A la també barcelonina i desapareguda església del Carme eren obra de Cuquet el retaule major, les pintures de l'orgue i, en el claustre anex, vint quadres de la Vida de Sant Elies i set efígies d'illustres carmelitans.*

Fra Joaquim Juncosa nasqué a Cornudella el 1631 i morí a Scala-Dei el 1708. Essent molt jove rebé del marquès de la Guàrdia comandes d'obres per a Cagliari. El 1660 professà com a llec a la cartoixa de Scala-Dei, des d'on passà a Roma per perfeccionar-se artísticament. De tornada, amb el pare i amb el seu cosí Josep, decorà l'ermita de la Misericòrdia, de Reus. A causa que un nou prior no el dispensava dels actes de comunitat interrompent-li els seus treballs, fugí a Roma on després de moltes gestions, aconseguí dispensa del papa. El 1678 era a la mallorquina cartoixa de Valldemosa, hom diu si castigat per la Inquisició; i degué romandre-hi, pintant, alguns

mesos. El 1680 havia tornat a Catalunya; aconseguí molta anomenada a Tarragona. Pintà quadres per a la cartoixa de Montalegre, on també realitzà la decoració de la volta de la capella, i per al saragossà monestir d'Aula-Dei.

El nom de Pere Crusells figura per primer cop en una llista de mestres pintors collegiats de Barcelona, de l'any 1725, i consta també en una altra del 1734 on es declara que té seixanta-dos anys i que viu al carrer Alt de Sant Pere.

Pau Montanya, fill de Pere-Pau Montanya (també pintor) va néixer el 1775 i va morir el 1800. Deixeble de l'Escola de Belles Arts, sostinguda per la Junta de Comerç de Barcelona, el 1797 fou pensionat per a ampliar els seus estudis a Madrid.

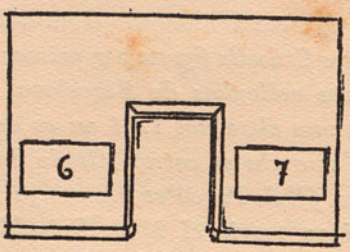

1. Medalló en marbre, amb el relleu de l'escena bíblica de Lot rebent els àngels visitants. Segle XVIII. N.º inv.: 24263

2. Imatge de Sant Joan Baptista. Talla policromada. Segle XVIII. N.º inv.: 11654

3. Pila baptismal procedent de l'església basílica de la Mare de Déu de la Mercè, de Barcelona. N.º inv.: 24265

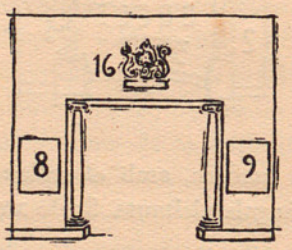
4. Medalló en marbre, amb el relleu de l'escena bíblica de Lot sortint de Sodoma amb els seus familiars. Segle XVIII. N.º inv.: 24266

5. Imatge de Sant Joan Evangelista. Talla policromada i daurada. Segle XVII. N.º inv.: 9576

6. L'Hivern. Obra d'Antoni Viladomat (1678-1755). Llegat de la senyora Rosa Lorenzale. N.º inv.: 24267

7. La Primavera. Obra d'Antoni Viladomat (1678-1755). Llegat de la senyora Rosa Lorenzale. N.º inv.: 24268

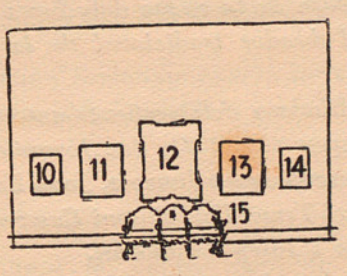

8. Retrat femení en figuració de Diana. Obra de Pere Crusells (1725). N.º inv.: 24269

9. Sant Pau. Obra signada per Pau Montanya (1775-1800) i datada el 1795. Dipòsit de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. N.º inv.: 24270

10. Autoretrat de Fra Joaquim Juncosa (1631-1708). N.º inv.: 24271

11. Crist-Rei. Obra d'Antoni Viladomat (1678-1755). Llegat del senyor Francesc Fàbregas. N.º inv.: 22931

12. Retrat del pintor Antoni Viladomat. Obra d'Antoni Caba, realitzada al cap de més d'un segle després de la mort del retratat, prenent com a model la figura que es troba a primer terme i a la dreta del quadre núm. 2 de la Sala XXXIII, que es suposa un autoretrat. N.º inv.: 24272

13. Mater Dolorosa. Obra d'Antoni Viladomat (1678-1755). Llegat del senyor Francesc Fàbregas. N.º inv.: 22932

14. Angelet. Obra de Pere Cuquet (mort l'any 1666). N.º inv.: 24273

15. Banc de la Casa de la Ciutat de Barcelona. Primera meitat del segle XVIII. N.º inv.: 16514

16. Sant Jaume. Alt relleu en talla policromada. Segle XVIII. N.º inv.: 16515

SALA XXXV

La imatge de l'arcàngel Sant Miquel, exposada en un dels angles d'aquesta sala, és obra del manresà Miquel Padró, autor també de l'escultura de la cripta dels Sants Màrtirs, de Manresa, i cap de l'obrador tradicional de la seva família des del 1751.

Es mostren dibuixos dels següents autors: Esteve March, Pere Cuquet (vegeu pàg. 202), Fra Joaquim Juncosa (vegeu pàgina 202), reverend Josep Juncosa, Joan Baptista Perramon, Francesc i Manuel Tramullas, Antoni Casanovas, Francesc Vidal, Francesc Pla i Josep Viladomat.

D'Esteve March, a la capella del Sagrament de Sant Joan del Mercat, a València, hi ha un «Sant Sopar»; també els museus de Madrid i de València posseeixen teles d'aquest pintor.

El reverend Josep Juncosa, deixeble en pintura del seu cosí Fra Joaquim Juncosa, estudià Teologia i predicà en la catedral de Tarragona, on va decorar al fresc, el 1682, la capella de la Concepció. Per encàrrec de l'arquebisbe Josep Sanchis, pintà, en la mateixa ciutat, el retaule de la capella de Santa Tecla «la vella» i alguns quadres del convent de la Mercè.

Joan Baptista Perramon en maig del 1729 era clavari del Collegi de Pintors de Barcelona. El 1734 pintà, a Barcelona, cinc obres per a l'església parroquial de Sant Pere de Castellet, al Penedès.

Francesc i Manuel Tramullas, fills de l'escultor català Llàtzer, foren deixebles de Viladomat, a Barcelona, i establiren una acadèmia de dibuix. Francesc havia ampliat la seva formació a París i a Madrid. Ambdós germans freqüentment collaboraren en pintura religiosa i en escenografia.

Antoni Casanovas, deixeble de Manuel Tramullas, és conegut pels seus dibuixos de costums i per una composició, gravada el 1787, representant la Verge de la Mercè.

Francesc Vidal formà part del primer professorat de l'Escola de Belles Arts de Barcelona, fundada el 1775.

Francesc Pla, dit «el Vigatà», tenia vers el 1780, a Barcelona, molta anomenada, i va conservar-la fins entrat el segle XIX, *com a pintor de façanes i habitacions de cases senyorials. Fou el successor dels Tramullas i el competidor de Pere-Pau Montanya.*

Josep Viladomat i Esmandia conreà la pintura de temes i d'estil emparentats amb la del seu pare Antoni Viladomat i Manalt.

ESCULTURES ALS QUATRE ANGLES DE LA SALA

1. Santa Anna i la Verge. Obra de Ramon Amadeu (1745-1821). Donatiu del senyor Enric Batlló i Batlló. N.º inv.: 10426

2. Pastor i nen. Obra de Ramon Amadeu (1745-1821). Llegat del senyor Josep Gelabert. N.º inv.: 10484

3. La Verge amb Jesús i Joan, infants. Imatge de Ramon Amadeu (1745-1821). N.º inv.: 10666

4. L'arcàngel Sant Miquel. Imatge de Miquel Padró, escultor mort l'any 1802. Donatiu del senyor Enric Batlló i Batlló. N.º inv.: 10663

DIBUIXOS ORDENATS PER AUTORS

Esteve March (València, vers 1590-València, 1660). Núms. inv.: 27096, 27095 i 27091

Fra Joaquim Juncosa (Cornudella, 1631-Scala Dei, 1708). N.º inv.: 27094

Pere Cuquet (Barcelona, darreries del segle XVI-..... 1666).
N.º inv.: 27092

Rev. Josep Juncosa (Cornudella, ...-..... principis del XVIII).
N.º inv.: 27093

Antoni Casanovas, dibuixant català del segle XVIII.
Núms. inv.: 27134 a 27160

Benet Vinyals? (Dibuix datat a Olot el 1680).
N.º inv.: 27200

Francesc Vidal, pintor català del segle XVIII.
N.º inv.: 27216

Joan Baptista Perramon, mestre de Viladomat vers 1693.
Núms. inv.: 27205, 27207 i 2708.

Francesc Pla, «El Vigatà» (Vic, vers 1743 - ..... primeries del XIX).
Núms. inv.: 27210 a 27215

Francesc Tramullas (Perpinyà, primeries del XVIII - Barcelona, als 57 anys). Núms. inv.: 27174 a 27180 i 27182 a 27184

Manuel Tramullas (Barcelona, 1715 - Barcelona, 1791).
Núms. inv.: 27185, 27186 i 27181

Obrador de Francesc i Manuel Tramullas (Barcelona, segle XVIII).
Núms. inv.: 27168 a 27173 i 27187 a 27193

Josep Viladomat i Esmandia (Barcelona, 1722 - .....).
N.º inv.: 27209

SALA XXXVI

A l'entorn de la imatge de Sant Gaietà, per Miquel Sala, s'agrupen dibuixos dels Tramullas (vegeu pàg. 204), els Montanya, pare i fill (vegeu pàg. 204), Francesc Agustín i Nicolau Travé.

L'escultor barceloní Miquel Sala, després de la mort el 1658 del seu mestre Santa Creu, obtingué alt prestigi en la nostra ciutat.

Pere-Pau Montanya, deixeble de Francesc Tramullas, fou nomenat tinent-director de l'Escola de Belles Arts de Barcelona el 1797, i ocupà aquest càrrec vint-i-cinc anys. Fou director artístic de les festes celebrades per la visita de Carles III i la seva esposa Maria-Lluïsa el 1803 a la nostra ciutat, on decorà la Casa-Llotja, el Palau Reial (ja no existent), la Duana i les cases Palmarola, Gazó, Pau Ramon i Alabau.

Francesc Agustín i Grande, pensionat per Carles III i deixeble d'Anton Raphaël Mengs, a Roma fou protegit per l'auditor de la Rota, el mallorquí Antoni Despuig i Dameto. De tornada a Espanya, rebé, del bisbe de Còrdova don Antonio Caballero y Góngora, la comanda de dirigir l'escola que aquest fundà a la capital de la seva diòcesi.

De Nicolau Travé, a Barcelona hi ha imatges a les esglésies de Sant Francesc, Sant Felip Neri, Santa Anna, la Mercè, Sant Jaume i Santa Mònica, i un «Neptú» al pati de Llotja.

Es mostren també dibuixos del valencià Vicente López i de l'aragonès Francisco Bayeu.

1. Imatge de Sant Gaietà. Obra de Miquel Sala (1627-1704). N.º inv.: 14826

Estava posada damunt la porta d'entrada de l'església del que fou convent de clergues regulars teatins de Sant Gaietà,

a la plaça de Santa Anna, de Barcelona, com pot veure's per l'aquarella feta en data del 1850 per Francesc Soler i Rovirosa. N.º inv.: 24261

DIBUIXOS

Obrador de Francesc i Manuel Tramullas (Barcelona, segle XVIII). N.º inv.: 27673

Francisco Bayeu (Saragossa, 1734 - Madrid, 1795). Núms. inv.: 27194 i 27674

Pere-Pau Montanya (Barcelona, 174.... - Barcelona, 1803). Núms. inv.: 27163 a 27166

Francesc Agustín (Barcelona, 1753 - Utrera, 1800). N.º inv.: 27167

Vicente López (València, 1772 - Madrid, 1850). Núms. inv.: 27195 i 27196

Pau Montanya, fill de Pere-Pau Montanya (1775-1800). Núms. inv.: 27672, 27161 i 27162

Nicolau Travé. Escultor del segle XVIII-XIX, nat a Barcelona. Núms. inv.: 27198 a 27204

UNIVERS. AUTON. BARCELONA BIBLIOTECA

ÍNDEX ALFABÈTIC

A

Abraham, 156.
Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, 138, 163, 172, 173, 175, 176, 179, 180, 191, 198.
Acadèmia de Bones Lletres, 57, 58, 59, 79, 80, 81, 82, 84, 87, 88, 89, 90, 93, 94, 96, 97, 99, 100, 102, 104, 106, 107, 109, 110, 113, 116, 120, 123, 151, 152, 153, 154, 155, 158, 159, 160, 161, 162.
Adonis, 172.
Ager, 87, 88, 89.
Agustín i Grande (Francesc), 203, 204.
Alabau (Casa barcelonina), 203.
Albani (Francesco), 172.
Albarracín, 105.
Alest (Ponç d'), 79.
Alfons, III, El Liberal, 124.
Alfons V, El Magnànim, 122.
Alfonso (Mestre), 149.
Alt de Sant Pere (Carrer), Barcelona, 195, 197.
Alt Pallars, 46, 51.
Alt Vallès, 47.
Amadeu i Grau (Ramon), 190, 195, 201.
Amèrica del Nord, 11.
Ameyugo, 165, 166, 168.
Andorra, 15, 59, 66, 70, 110.
Andorra la Vella, 72, 73, 74, 75, 76, 77.
Antolínez (Josep), 187, 189.
Anvers, 181.
Anyell diví, 71.
Anyell místic, 39.
Aragó, 11, 18, 72, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 83, 90, 105, 116, 122, 124, 132.
Aragón (Cardenal Pascual de), 176.
Aranguren, 82.
Area (Família), 80.
Areny, 119.
Argolell, 25, 26.
Art barroc, 190 a 204.
Art del Renaixement, 159 a 189.
Art de transició del romànic al gòtic, 72 a 80.
Art gòtic, 81 a 162.
Art romànic, 7 a 78.
Arteta, 81.
Assís, 192, 194.
Assumpció (Capella de l'), Barcelona, 164.
August, 162.
Aula-Dei (Monestir d'), 197.
Avià, 69.
Avinyó, 85.

B

Baix Aragó, 18.
Balbinus, 159.
Barbastre (Bisbe Raimond de), 43.
Barberà (Fra Guillem de), 89.
Barberà (Marquesos de), 159, 160, 161, 162.
Barcelona, 8, 9, 10, 14, 49, 57, 58, 59, 71, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 86, 88, 90, 93, 94, 96, 97, 98, 99, 100, 112, 113, 114, 116, 120, 121, 122, 123, 124, 133, 134, 135, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 165, 166, 167, 168, 170, 172, 190, 194, 195, 196, 197, 199, 200, 202, 203, 204.
Catedral de, 8, 9.
Bassano» (Francesco da Ponte «II), 186, 187.
Batlló i Batlló (Enric), 23, 88, 89, 142, 143, 153, 201.

Bayeu (Francisco), 203, 204.
Bazán (Álvaro de), 186.
Benavent, 28, 67, 130, 131.
Benet XIII (Pere de Luna), 131.
Berga, 7, 15.
Bergadà (El), 69.
Bèrgam, 12.
Bergh (Nikolaas van der), 181.
Bermejo (Bartolomé) 125, 128, 129, 131, 148, 149.
Bermejo (Cicle de), 129, 131.
Bernardone (Francesc), 192. Veure Sant Francesc d'Assís.
Bernardone (Pere), 192.
Besalú, 70.
Betesa, 52.
«Bibiena» (Ferdinando Galli), 190.
Blanes, 126.
Boí, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 23, 24, 29, 34, 35, 36, 37, 38, 61.
Bolonya, 180, 181.
Bolvir, 52.
Bon Lladre (El), 24.
Bonifàs (Lluís), 190.
Bons d'Encamp (Les), 66.
Borrassà (Escola de), 109, 110.
Borrassà (Lluís), 107, 108, 113.
Borrell II, Comte de Barcelona, 19.
Bosch i Catarineu (Ròmul), 43, 44, 52, 53, 54, 56, 63, 67, 68, 73, 74, 75, 76, 77, 85, 86, 91, 92, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 108, 109, 113, 114, 119, 126, 128, 134, 136, 137, 138, 139, 146, 149, 150, 166, 167, 168, 169, 172, 173, 176, 177, 178, 179.
Botella (Fra Francesc), 123.
Bruges, 120.
Brunswick (Isabel-Cristina de), 190.
Burget (Berenguer), 109.
Burgos, 82, 83, 165, 166, 168.
Burguet (Família), 80.

C

Ça Vall (Mossèn Ramon), 121.
Caba (Antoni), 199.
Caballero i Góngora (Antoni), 203.
Cabot (Emili), 137.
Cabrera (Bernat de), 126.
Cadell (Maria de), 119.
Cagliari, 196.
Cagliari, «Il Veronese» (Paolo), 174.
Calvari, 20, 23, 43, 55, 63, 73, 75, 81, 83, 84, 119, 129, 131, 139, 142, 143, 156.
Calverzano, 180.
Camarasa, 20, 21, 25, 26, 57, 58, 59, 60, 71.
Camilo (Francisco), 189.
Camp de Tarragona, 85, 86, 114, 115.
Camprodon, 18.
Camuccini (Vincenzo), 181.
Cantallops (Josep), 172.
Capella de l'Assumpció (Barcelona), 164. — De la Concepció (Tarragona), 200. — Del Consistori de València, 122. — De la Convalescència (Barcelona), 190. — Del Sagrament (València), 200. — De Sant Cristòfol (Barcelona), 195. — De Sant Miquel (Barcelona), 121. — De Sant Nicolau (Barcelona), 84. — De Santa Àgata (Barcelona), 147. — De Santa Tecla (Tarragona), 200. — Cripta dels Sants Màrtirs (Manresa), 200.
Cardona, 10, 85, 86.
Carles d'Àustria (Arxiduc), 190.
Carles II, 182, 188.
Carles III, 203.
Carracci (Annibale), 159, 163, 181.
Carreño de Miranda (Juan), 176, 188.
Carrer Alt de Sant Pere (Barcelona), 195, 197. — De la Freneria (Barcelona, 9. — De Montcada (Barcelona), 105.
Cartoixa de Montalegre, 197. — De Scala-Dei, 196, 201. — De Valldemosa, 96.
Casa de la Ciutat de Barcelona, 109.
Casa-Llotja de Barcelona, 203.
Casalmaggiore, 181.
Casanovas (Antoni), 200, 201, 202.
Castellbisbal (Fra Berenguer de), 89.
Castellbò, 117.
Castellet, 200.
Costellfullit de Riubregós, 118.

Castiglione (Giovanni Benedetto), 181.
Castillo (José del), 180.
Castillo y Saavedra (Alonso del), 174.
Cerdanya, 18, 28, 52, 59, 62, 73, 77, 109.
Cervera, 110.
Champagne (Philippe de), 189.
Cibeles, 160.
Cirera (Cicle de Jaume), 105.
Ciutadilla, 160.
Cividini (Arturo), 12.
Cleopatra, 160.
Coello (Claudio), 182.
Col·legi de Pintors de Barcelona, 200.
Comte (Pere), 108.
Conca de Tremp, 25, 28, 67.
Consell Municipal de Barcelona, 121.
Concepció (Capella de la), Catedral de Tarragona, 200.
Conestable (Retaule del), 147.
Consistori de València (Capella del), 122.
Convalescència (Capella de la), Barcelona, 190.
Convent del Carme (Barcelona), 86, 90, 93, 94, 96, 97, 98, 99. — De l'Ensenyança (Barcelona), 86. — De Fra Menors (Barcelona), 86. — De Jonqueres (Barcelona), 155. — De la Mercè (Barcelona), 200. De Montsió, 123. — De Sant Domènec (Barcelona), 94. — De Sant Francesc, 71, 84, 203. — De Sant Gaietà, 204. — De Santa Caterina, 79, 81, 82, 89, 90, 93, 96, 97, 100, 101, 102, 107, 113. — De Santa Clara (Tortosa), 101, 102, 106. — De Santa Maria dels Àngels (Barcelona), 193. — Dels Trinitaris Descalços (Barcelona), 152.
Còrdova, 7, 10, 180, 203.
Cornellà (Marquesa de), 148, 172, 174.
Cornudella, 196, 201, 202.
Costa, escultor, 155.
Costa (Pere), 190.
Covet, 77.
Crist. Veure: Jesucrist.
Crucifix, 27, 39, 40, 43, 44, 45, 48, 52, 53, 60, 63, 81, 92, 125, 139, 165.
Cruïlles, 71.
Cruïlles (Baró de), 71, 72, 73, 74, 76.
Crusells (Pere), 196, 197, 198.
Cubells, 98, 100, 101, 103, 116, 168.
Cucurulla (Plaça de la), Barcelona, 159, 160, 161, 162.
Cuquet (Pere), 196, 199, 200, 202.

D

Dalmati (Arturo), 12, 14.
Dalmau (Lluís), 120, 121.
Danés (Josep), 16.
Daniel, profeta, 59.
Davallament de la Creu, 23, 24, 137.
David (Cicle de Gerard), 32, 133.
David, profeta, 155.
Degollació dels Innocents, 91.
Descoll (Constança), 87.
Despuig i Dameto (Antoni), 203.
Déu Omnipotent, 40, 46, 193.
Diana, 198.
Domicià, 161.
Duana de Barcelona, 203.
Durro, 20, 29.
Dyk (Antoon van), 181.

E

Ecce-Homo, 174, 178.
Efès, 196.
Egipte, 35.
Empordà, 71.
Empúries (Comtes d'), 71.
Encamp, 59, 66, 110.
Engolasters, 15, 69, 70.
Ensenyança (Convent de l'), Barcelona, 86.
Epifania, 22, 30, 85, 86, 89, 92, 100, 128, 136, 145, 168, 170, 174, 178, 180.
Epístola, 10, 19, 32, 33.
Ermita de la Misericòrdia de Reus, 196. — De Sant Romà de les Bons d'Encamp, 66. — De Santa Julita de Durro, 29.

Erillavall, 23, 24.
Escalante (Juan-Antonio de), 180.
Escaldes (Les), 15.
Escaló, 47.
Escola de Belles Arts de Barcelona, 197, 201, 203.
Escola de Lleida, 53.
Escola dels germans Serra, 102.
Escola de Ribera, 186.
Església d'Esterri de Cardós, 51, 65. — De Ginestarre de Cardós, 14, 61, 65. — De la Mare de Déu de la Gràcia (Puigcerdà), 118. — De la Mercè (Barcelona), 197, 203. — Del Roser (Ciutadilla), 160. — De Sant Climent (Taüll), 13, 14, 30, 38, 39, 40, 41, 42, 43. — De Sant Joan del Mercat (València), 200. — De Sant Domènec (Puigcerdà), 127. — De Sant Felip Neri (Barcelona), 112. — De Sant Francesc de Paula (Barcelona), 196. — De Sant Jaume (Barcelona), 134. — De Sant Joan (Boí), 12, 34, 38. — De Sant Joan de Jerusalem (Barcelona), 57. — De Sant Miquel (Engolasters), 15, 69, 70. — De Sant Miquel (Barcelona), 103, 104, 164, 190. — De Sant Pau (Tremp), 52. — De Sant Pere (Besalú), 70. — De Sant Pere (Castellet), 200. — De Sant Pere (Esterri d'Àneu), 22. — De Sant Pere (Seu d'Urgell), 14, 19, 20, 118. — De Sant Pere (Sorpe), 39, 40, 41. — De Sant Pere (Terrassa), 128, 147. — De Sant Pere del Burgal, 21, 47, 48, 49. — De Sant Pere de les Puelles (Barcelona), 10, 49, 148. — De Sant Quirze (Pedret), 7, 9, 10, 15. — De Sant Rufí (Assís), 192. — De Sant Vicenç (Estimariu), 77, 109. — De Santa Anna (Barcelona), 203. — De Santa Eulàlia (Estaon), 46, 53, 54. — De Santa Maria (Cervera), 110. — De Santa Maria (Esterri d'Àneu), 15, 21, 22. — De Santa Maria (Mataró), 190. — De Santa Maria (Taüll), 12, 13, 14, 16, 24, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 38, 108, 186. — De Santa Maria la Major (Roma), 142. — De Santa Mònica (Barcelona), 203. — De Valldemosa, 45.
Espanya (Nord d'), 9.
Estaon, 46, 53, 54.
Esterri d'Àneu, 15, 21, 22.
Esterri de Cardós, 51, 65.
Estet, 63.
Estimariu, 72, 77, 109.
Estopiñán, 90.
Eucaristia, 33, 84.
Eudòxia, 157.
Eva (Creació d'), 60.
Evangeli, 36.
Eyk (Jan van), 120, 189.
Ezequiel, 22, 46.

F

Fàbregas (Francesc), 138, 176, 178, 179, 199.
Falcó (Mestre), 145.
Fanlo, 73.
Ferrer (Miquel), 132.
Ferrera, 29.
Figuera (La), 107, 111.
Flandes (Joan de), 133, 137.
Florència, 85.
Folch de Cardona, 71.
Fortaner de la Glera (Fra), 105.
Fortià (SibiHa de), 84.
Fra Menors de Barcelona (Convent de), 191.
Fraga, 132.
França, 166, 167, 168.
Freneria (Carrer de la), Barcelona, 9.
Fugida a Egipte, 24, 99, 187.
Fyt (Jan), 181.

G

Galli «Bibiena» (Ferdinando), 190.
Gandia (Emili), 16.
Garcia de Benabarre (Pere), 125.
Garrotxa (La), 70, 84.
Gascó (Mestre), 168, 169.
Gascó (Obrador dels), 169.
Gassen (Francesc), 196.
Gazó, 203.

Gelabert (Josep), 201.
Generalitat de Catalunya (Palau de la), 125, 169.
Gènova, 181.
Gerps, 85, 91.
Gethsemaní, 101, 175.
Gil i Babot (Pere), 182, 183.
Gil i Llopart (Leopold), 182.
Ginestarre de Cardós, 14, 61, 65.
Girona (Ignasi), 110.
Golferichs (Macari), 71.
Goliat, 32.
Góngora, 82.
Granada, 141.
Granollers, 147, 154, 155, 156, 157.
Grau (Manuel), 12.
Greco (Domenicos Theotocopoulos El), 177, 178.
Gremi d'Argenters (Barcelona), 165, 166, 167, 169.
Gremi de Blanquers i Assaonadors (Barcelona), 150, 152, 155, 157.
Gremi de Carnissers (Barcelona), 122, 124.
Gremi de Ferrers (Barcelona), 120.
Gremi de Pintors (Barcelona), 121.
Gremi de Sastres (Barcelona), 123, 124.
Gremi de Serrallers (Barcelona), 102.
Gremi de Teixidors (Barcelona), 104.
Gualter, 101.
Guàrdia (Marquès de la), 196.
Guardiola, 107, 108.
Gubbio, 192, 193.
Güell, 78.
Guilleries (Les), 18.

H

Herodes, 31.
Hombald (Arnau), 88.
Huguet (Jaume), 147, 149, 150, 151.
Huguet (Obrador de Jaume), 148.
Huguet-Vergós (Obrador), 148.

I

Innocenci III, 193.
Innocents (Degollació dels), 91.
Inquisició, 196.
Institut contra l'atur forçós, de la Generalitat de Catalunya, 43, 44, 52, 53, 54, 56, 63, 67, 68, 73, 74, 75, 76, 77, 85, 86, 91, 92, 99, 100, 101, 102, 103, 108, 109, 113, 114, 119, 126, 128, 134, 136, 137, 138, 139, 146, 149, 151, 166, 167, 168, 169, 173, 176, 177, 178, 179.
Institut d'Estudis Catalans, 11.
«Ioh(anne)s Pintor», 54.
Isaac, 58.
Isaïes, 76, 156.
Itàlia, 12, 85.
Itàlia (Nord d'), 12.

J

Jacob, 172, 186.
«Jacobus» (Pintor), 115.
Jacomart (Jaume Baço), 128.
Jaume I, El Conqueridor, 90.
Jeremies, profeta, 59.
Jerusalem, 137.
Jesucrist, 9, 23, 24, 27, 28, 35, 39, 40, 43, 44, 45, 48, 52, 53, 60, 63, 75, 81, 84, 88, 92, 99, 101, 108, 125, 132, 138, 139, 142, 148, 157, 165, 166, 174, 175, 178, 185, 192, 193, 200. — Ascensió de, 113, 189. — Crucifixió de, 148. — Davallament als inferns, 149. — Deposició del cos de, 103, 125, 139, 178. — Jutge, 83. — Majestat, 22, 23, 37, 41, 48, 62, 66. — Passió de, 56, 70, 108, 110, 146, 156. — Presentació del cos de, 99, 118, 143. — Rei, 199. — Resurrecció de, 100, 145, 149, 161. — Salvador, 189.
Jesús, 43, 69, 74, 108, 121, 129, 139, 140, 165, 171, 193, 201. — Baptisme de, 47, 133, 137. — Circumcisió de, 166. — Infància de, 81, 114, 130, 145. — ... infant, 7, 41, 44, 45, 128, 144, 155, 171, 193. — Naixement de, 24, 89, 91, 172, 174, 187, 193. — El Natzarè, 173. — Presentació al temple, 89, 101, 151, 158.
Johan (Pere), 153.
Jonàs, 149.

Jonqueres (Convent de), Barcelona, 155.
Josep, 172.
Jover de Girona (Anna), 110.
«Juan de Juanes» (Vicenç Masip), 176.
Judes, 39.
Judici de Paris, 187.
Judici final, 16, 33, 170.
Juncosa (Fra Joaquim), 196, 198, 200, 201.
Juncosa (Rnd. Josep), 196, 200, 201.
Junta de Comerç de Barcelona, 197.
Junta de Museus de Barcelona, 11, 95.
Junyent (Mossèn Joan), 121.

L

Laceria (Família), 97, 107.
Lagasca (Pare), 179.
Lemoine (François), 181.
Leoni (Guglielmo da), 181.
Letran, 193.
Lladó, 81, 84.
Llàtzer, 40.
Lleida, 17, 20, 21, 110, 111.
Llorach (Blanca de), 126.
Llotja de Barcelona, 203.
Llobet (Mossèn Francesc), 121.
Llull (Ramon), 182.
Londres, 181.
López (Vicente), 174, 203, 204.
Lorenzale (Rosa), 104, 138, 194, 198.
Lot, 197.
Luciani «del Piombo» (Sebastiano), 185.
Lull (Mossèn Joan), 121.
Luna (Pere de), 131.

M

Madrid, 97, 200, 204.
Mahamud, 82, 83.
Mallorca, 45, 90.
Manresa, 200.
Màntua, 181.
March (Esteve), 200, 201.
Mare de Déu del Carme. Convent de Barcelona, 86, 90, 93, 94, 96, 97, 98, 99.
Mare de Déu de la Gràcia. Església de Puigcerdà, 118.
Mare de Déu de la Mercè. Església de Barcelona, 197, 203.
Mare de Déu del Roser. Església de Ciutadilla, 160.
Maria. Veure Verge.
Maria-Lluïsa (Reina d'Espanya), 203.
Marquet, 115, 119.
Martini (Simone), 85.
Martorell (Bernat), 125.
Martorell (Jeroni), 16.
Masip «Juan de Juanes» (Vicenç), 176.
Masriera (Lluís), 195.
Massot (Miquel), 166.
Mataró, 190.
Mater Dolorosa. Veure Verge Dolorosa.
Mateu (Damià), 21, 73.
Mateu (Fra Francesc), 80.
Mayol (Salvador), 187.
Mazo (Juan Bautista del), 179.
Mazzuola «Il Parmigianino» (Francesco), 181.
Meléndez (Luis), 182.
Menàrguens, 110.
Méndez (Cavaller), 131.
Mengs (Anton Raphaël), 172, 203.
Mercè (Convent de la), Barcelona, 200.
Mestre Alfonso, 149.
Mestre d'Albatàrrec, 107, 108.
Mestre de Sant Jordi, 107, 110.
Mestre Falcó, 145.
Mestre Gascó, 168, 169.
Mestre Santa Creu, 203.
Milà, 152.
Misericòrdia (Ermita de la), Reus, 196.
Moisès, 156, 173.
Monestir d'Aula-Dei, 197. — De Montearagón, 170. — De Poblet, 110. — De Sant Cugat del Vallès, 53, 74, 104, 135, 149. — De Sant Pere de Roda, 71. — De Sant Sadurní de Tavèrnoles, 20, 21, 28,

42, 60, 78. — De Santa Maria de Vallbona de les Monges, 87, 88. — De Santes Creus, 84. — De Xixena, 105, 129, 143, 144.
Montalegre (Cartoixa de), 197.
Montanya (Pau), 196, 197, 198, 203, 204.
Montanya (Pere Pau), 197, 201, 203, 204.
Montcada, 105.
Montcada (Carrer de), Barcelona, 105, 194.
Montclòs (Geralda de), 93.
Montearagón (Monestir de), 170.
Montsió (Convent de), Barcelona, 123.
Morales (Luis de), 173, 174, 178.
Mossoll, 28.
Mur (Fra Bernat de), 82.
Murillo (Bartolomé Esteban), 185, 189.
Museu Diocesà de Barcelona, 47, 78.
Museu Provincial d'Antiguitats de Barcelona, 8, 9, 10.

N

Nadal. Veure: Jesús, Naixement de.
Nasau (Comte de), 173.
Nativitat. Veure: Jesús, Naixement de.
Natzarè (El). Veure: Jesús.
Navarra, 81, 82.
Neptú, 203.
Noguera (La), 91.
Noguera Ribagorçana, 119.
Noyon, 166, 168.

O

Olot, 190, 202.
Orcau, 25.
Os de Balaguer, 64.
Osca, 43, 73, 105, 108, 170.

P

Padró (Miquel), 200, 201.
Palafoll (Família), 100.
Palau del Cardenal del títol de la Santa Creu. Roma, 192.
Palau dels Comtes de Barcelona i Reis d'Aragó, 97.
Palau de la Generalitat de Catalunya, 125, 147, 151, 169.
Palau reial de Barcelona, 203.
Palautordera, 169.
Pallars (El), 18, 61, 63, 65.
Palmarola (Casa barcelonina), 203.
Pantocràtor, 19, 27, 28, 38, 39, 41, 45, 49, 51, 52, 56, 59, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 70, 76, 78, 82, 83, 95.
Pare etern (El), 153, 164.
París, 181, 200.
Parma, 181.
Parmigianino» (Francesco Mazzuola «Il), 181.
Pastors (Adoració dels), 146, 188. — Anunciació als, 89, 170.
Pati dels Tarongers. Palau de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, 147, 151.
Patinier (Joachim), 165.
Pecat Original, 20, 60.
Penedès (El), 40, 64, 200.
Pentecostès (El), 145.
Pedret, 7, 9, 10, 15.
Peratallada, 71, 72, 73, 74, 76.
Pere III, El Cerimoniós, 84, 122.
Perpinyà, 103, 202.
Perramon (Joan Baptista), 190, 200, 202.
Petra (Bonnat de), 102.
Pietat (La), 161.
Pinós (Galceran de), 155.
Pintura romànica mural. Arrencament, 12. — Geografia, 17. — Trasllat, 11.
Pintura romànica sobre taula. Geografia, 18. — Escoles, 18.
Piombo» (Sebastiano Luciani «del), 185.
Pireneu, 13, 18, 27, 55, 56.
Pla, El Vigatà (Francesc), 200, 201, 202.
Pla de Lleida, 111.
Pla d'Urgell, 87, 88, 116.
Plaça de la Cucurulla, Barcelona, 159, 160, 161, 162. — De Santa Anna, Barcelona, 204.

Plana de Vic, 18.
Planers, 62.
Poblet (Monestir de), 110.
Ponte, «Il Bassano» (Francesco da), 186, 187.
Pompeia, 35.
Porciúncula (La), 194.
Porta Daurada de Jerusalem, 137.
Puerto Mingalgo, 113, 119.
Puig i Cadafalch (Josep), 13.
Puigcerdà, 118, 127, 128.

Q

Queralps, 84.

R

Rambla de Barcelona, 151, 152, 153, 154, 158.
Ramon (Pau), 203.
Rembrandt (Harmensz van Ryn), 183, 184.
Renella, 181.
Reni (Guido), 180, 189.
Reus, 196.
Rexach (Iohannes), 116.
Reymerswael (Marinus), 178.
Ribera, «Il Spagnoletto» (José de), 175, 180.
Ribera (Escola de), 186.
Ribes, 18, 62, 84.
Riells del Fai, 47, 78.
Rigaud (Hyacinthe), 189.
Ripoll, 18.
Riquer (Alexandre de), 172.
Rizi (Francisco), 189.
Robusti «Tintoretto» (Jacopo), 186.
Roda d'Isàbena, 78.
Rodes (Vicenç), 183.
Roma, 35, 102, 118, 142, 180, 181, 192, 196, 203.
Rosa (Salvator), 181, 186.
Rosanes (Galceran de), 81.
Rosanes (Gualcand de), 123.
Rosanes (Simó de), 81.
Rosselló, 17, 63.
Rossello di Jacopo Franchi, 133, 138.
Rota (Auditor de la), 203.
Rubió (Bartomeu), 91, 108.
Rubió i Bellver (Joan), 169.
Run (Ribera del), 18.
Rusticonibo (Robustià), 96.

S

Sagrada Família (La), 178, 189.
Sagrament (Capella del), València, 200.
Sáiz de Carrillo (Sancho), 82.
Sala (Miquel), 203.
Sallent de Sanaüja, 111.
Salomé (La llevadora), 88.
Salvi, «Sassoferratto» (Giovanni Battista), 174, 179, 181.
Samassa (Macià), 108.
Samuntada (Ronia), 87.
Sánchez Coello (Alonso), 177.
Sanchis (Arquebisbe Josep), 200.
Sant Abdon, 115, 147.
Sant Agustí, 138, 150, 152, 155.
Sant Ambròs, 40, 152.
Sant Andreu, 19, 39, 70, 98, 118, 121.
Sant'Angelo (Castell de), Roma, 102.
Sant Antoni Abat, 84, 91, 97, 106, 128.
Sant Antoni de Pàdua, 170, 176, 177.
Sant Bartomeu, 51, 77, 117, 127, 148, 180.
Sant Bernabeu, 51.
Sant Bru, 174.
Sant Climent (Església de), Taüll, 13, 14, 30, 38, 39, 40, 41, 42, 43.
Sant Cosme, 127, 143.
Sant Cristòfol, 82, 118, 134.
Sant Cristòfol (Capella de), Barcelona, 195.
Sant Cugat, 149.
Sant Cugat del Vallès, 53, 74, 104, 135, 149. — Monestir de, 53, 74, 104, 135, 149.
Sant Damià, 127, 143.
Sant Didac d'Alcalà, 163.
Sant Domènec, 76.
Sant Domènec (Convent de), Barcelona, 94.

Sant Domènec (Església de), Puigcerdà, 127.
Sant Domènec de Guzmán, 175.
Sant Elies, 196.
Sant Eloi, 102, 117, 165, 166, 167.
Sant Ermengol, 154.
Sant Esteve, 37, 101, 109, 114, 128, 154, 155, 156, 157.
Sant Fabià, 129, 143.
Sant Felip Apòstol, 26, 39, 108.
Sant Felip Neri (Església de), Barcelona, 112, 203.
Sant Francesc d'Assís, 135, 137, 173, 191, 192, 193, 194.
Sant Francesc d'Assís (Convent de), Barcelona, 71, 84, 203.
Sant Francesc de Paula (Església de), Barcelona, 196.
Sant Gabriel Arcàngel, 32, 46, 85, 88, 115, 130.
Sant Gaietà, 203.
Sant Gaietà (Convent de), Barcelona, 204.
Sant Gervasi, 39.
Sant Gregori, 102, 118, 130, 142, 167.
Sant Jaume, 21, 66, 101, 105, 116, 117, 127, 130, 136, 137, 153, 162, 199.
Sant Jaume el Major, 138.
Sant Jaume el Menor, 108.
Sant Jaume (Església de), Barcelona, 134, 203.
Sant Jeroni, 100, 127, 178.
Sant Joan Baptista, 49, 56, 85, 87, 91, 102, 103, 109, 115, 116, 117, 118, 128, 130, 131, 134, 138, 139, 153, 166, 171, 173, 174, 175, 197.
Sant Joan (Església de), Boí, 12, 34, 38.
Sant Joan de Jerusalem (Església de), Barcelona, 57.
Sant Joan de les Abadesses, 23.
Sant Joan del Mercat (Església de), València, 200.
Sant Joan Evangelista, 19, 23, 24, 26, 30, 39, 43, 45, 47, 51, 54, 55, 63, 66, 73, 75, 81, 82, 83, 84, 85, 91, 101, 114, 118, 129, 134, 139, 185, 198.
Sant Joaquim, 137, 171.
Sant Jordi, 151, 174.
Sant Josep, 31, 146, 177.
Sant Josep d'Arimathea, 24.
Sant Julià, 113.
Sant Llorenç, 56, 101, 114.
Sant Lluc, 73, 115.
Sant Macià, 104.
Sant Martí, 47, 70, 126, 162.
Sant Martí d'Angustrina, 62.
Sant Martí de Tours, 27, 54.
Sant Martí Sarroca, 40, 64.
Sant Medir, 149.
Sant Miquel Arcàngel. 19, 22, 46, 53, 67, 73, 102, 115, 116, 118, 121, 122, 125, 126, 127, 133, 136, 137, 142, 200, 201.
Sant Miquel (Església de), Engolasters, 15, 69, 70.
Sant Miquel (Església de), Barcelona, 103, 104, 164, 190.
Sant Miquel (Capella de), Casa de la Ciutat, Barcelona, 121.
Sant Nicolau, 73, 78, 118, 128, 131, 143.
Sant Nicolau (Capella de), Barcelona, 84.
Sant Ot, 154.
Sant Pau, 19, 25, 26, 30, 49, 51, 54, 61, 64, 66, 67, 99, 101, 102, 114, 127, 138, 147, 163, 178, 198.
Sant Pau (Església de), Tremp, 52.
Sant Pere Apòstol, 19, 25, 30, 39, 43, 49, 61, 64, 66, 67, 70, 83, 90, 98, 100, 101, 103, 114, 118, 129, 131, 147, 148, 163, 169, 178.
Sant Pere (Col·legiata de), Besalú, 70.
Sant Pere (Església de), Castellet, 200.
Sant Pere (Església de), Esterri d'Àneu, 22.
Sant Pere (Església de), Seu d'Urgell, 14, 19, 20, 118.
Sant Pere (Església de), Sorpe, 39, 40, 41.
Sant Pere (Església de), Terrassa, 128, 147.
Sant Pere (Església de), Burgal, 21, 47, 48, 49.
Sant Pere de les Puel·les (Església de), Barcelona, 10, 49, 148.
Sant Pere Màrtir, 75, 143.

Sant Pere de Roda (Monestir de), 71.
Sant Protasi, 39.
Sant Quirze, 29, 127.
Sant Quirze (Església de), Pedret, 7, 9, 10, 15.
Sant Roc, 187.
Sant Romà (Ermita de), Les Bons d'Encamp, 66.
Sant Rufí (Església de), Assís, 192.
Sant Sadurní (Cavaller de), 155.
Sant Sadurní (Monestir de), Tavèrnoles, 20, 21, 28, 42, 60, 78.
Sant Sebastià, 115, 129, 131, 134, 153, 171.
Sant Senén, 115, 147.
Sant Sepulcre, 99.
Sant Sopar, 9, 200.
Sant Tomàs Apòstol, 25, 51, 81, 84, 188.
Sant Tomàs d'Aquino, 173.
Sant Valeri, 85, 90, 148.
Sant Valerià, 52.
Sant Vicenç diaca, 62, 64, 85, 90, 105, 107, 109, 110, 148, 149, 150.
Sant Vicenç (Església de), Estimariu, 77, 109.
Sant Vicenç Ferrer, 174.
Santa Àgata, 8, 148.
Santa Àgata (Capella de), Barcelona, 147.
Santa Agnès, 127, 140.
Santa Anna, 47, 126, 129, 134, 137, 144, 171, 201. — Anunciació a, 105.
Santa Anna (Església de), Barcelona, 203.
Santa Anna (Plaça de), Barcelona, 204.
Santa Apolònia, 143.
Santa Bàrbara, 108, 110, 113, 127, 143, 146, 169.
Santa Basilisa, 113.
Santa Caterina, 117, 118, 143.
Santa Caterina (Convent de), Barcelona, 79, 81, 82, 89, 90, 93, 96, 97, 100, 101, 102, 107, 113.
Santa Cecília, 52.
Santa Clara, 101, 194.
Santa Clara (Convent de), Tortosa, 101, 102, 106.
Santa Coloma de Queralt, 85, 91.
Santa Creu (Mestre), 203.
Santa Creu (Palau del Cardenal del títol de la), Roma, 192.
Santa Eulàlia, 47, 115, 118, 121.
Santa Eulàlia (Església de), Estaon, 46, 53, 54.
Santa Julita, 29, 127.
Santa Julita (Ermita de), Durro, 29.
Santa Llúcia, 47, 68, 90, 168.
Santa Lliberata, 191.
Santa Margarida, 54, 108, 135, 143.
Santa Maria (Església de), Cervera, 110.
Santa Maria (Església de), Esterri d'Àneu, 15, 21, 22.
Santa Maria (Església de), Mataró, 190.
Santa Maria (Església de), Taüll, 12, 13, 14, 16, 24, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 38, 108, 186.
Santa Maria (Monestir de), Vallbona de les Monges, 87, 88.
Santa Maria dels Àngels (Convent de), Barcelona, 193.
Santa Maria de Magdala, 47, 87, 93, 102, 112, 148.
Santa Maria la Major (Església de), Roma, 142.
Santa Mònica (Església de), Barcelona, 203.
Santa Tecla, 118.
Santa Tecla «la vella» (Capella de), Tarragona, 200.
Santes Creus (Monestir de), 84.
Sants Màrtirs (Cripta dels), Manresa, 200.
Sant Rei, 64, 104, 111.
Sants Reis (Els), 30, 31, 43, 63. — Adoració dels, veure: Epifania.
Sanzio (Raffaello), 180.
Saragossa, 153, 204.
Sarrià, 148, 149, 150.
«Sassoferrato» (Giovanni Battista Salvi), 174, 179, 181.
Scala-Dei (Cartoixa de), 196, 201.
Segarra (La), 91, 118, 160.
Selva (La), 169.
Serra (Escola dels germans), 102.
Serra (Germans), 101, 102, 104, 105, 106.
Serra (Obrador dels), 101, 102, 104, 105, 106.

Serra (Jaume), 98, 101, 105.
Serra (Obrador de Jaume), 105.
Serra (Pere), 98, 100, 101, 103.
Seu d'Urgell, 14, 18, 19, 20, 25, 27, 118, 147, 151, 153, 154, 158.
Siena, 28, 85.
Simó, el Cirineu, 185.
Sodoma, 197.
Soler i Rovirosa (Francesc), 204.
Solís (Francisco de), 188.
Solsona, 188.
Sorpe, 39, 40, 41.
Spagnoletto» (José de Ribera, «Il), 175, 180.
Stenn (Jan), 188.
Steffanoni (Franco), 12.
Studi General, Barcelona, 151, 152, 153, 154, 158.
Suriguerola, 73.
Susterman (Justus), 177.
Swart (Jan), 178.

T

Tarragona, 88, 197, 200.
Taüll, 12, 13, 14, 16, 24, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 62.
Tavèrnoles, 20, 21, 28, 42, 60, 72, 78.
Teatre del Liceu de Barcelona, 152
Teodosi, 157.
Terol, 105.
Terrassa, 128, 147.
Theotocopoulos, El Greco (Domenicos), 177, 178.
Thielen (Jan Filips van), 185.
«Tintoretto» (Jacopo Robusti), 186.
Tobies, 175, 176, 178, 179.
Toledo, 176.
Torre (Guillem de la), 94.
Tortosa, 101, 102, 106.
Tosses, 59, 67.
Tramullas (Els), 201, 203.
Tramullas (Francesc), 200, 202, 203.
Tramullas (Llàtzer), 200.
Tramullas (Manuel), 200, 201.
Tramullas (Obrador de Francesc i Manuel), 204.
Travé (Nicolau), 203, 204.
Tredós, 90.
Tremp, 52.
Trinitaris Descalços (Convent de), Barcelona, 152.
Trinitat (La), 176.

U

Úbeda, 111.
Urbino, 180.
Urgell, 18, 29, 63, 87, 88, 116.
Urgell (Bisbat d'), 39, 40, 41.
Urgell (Casa d'), 102.
Urgellet, 26, 117.
Urtx, 73.

V

Vaccaro (Andrea), 176, 177, 178, 179.
València, 90, 122, 124, 200, 201, 204.
Valerià, 159.
Vall d'Andorra. Veure Andorra.
Vall d'Àneu, 15, 17, 21, 39, 47.
Vall d'Aran, 47.
Vall de Boí, 12, 13, 14, 17, 20, 23, 24, 29, 34, 38.
Valladolid, 53.
Vallbona de les Monges, 87.
Valldemosa, 45, 196.
Valls, 190.
Valltarga, 52.
Velázquez (Diego de Silva), 182, 183, 185, 186.
Venus, 172.
Verge, 7, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 28, 30, 39, 41, 43, 44, 45, 47, 49, 54, 63, 65, 66, 69, 74, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 91, 92, 102, 103, 105, 106, 108, 110, 114, 125, 126, 130, 134, 139, 140, 143, 144, 145, 163, 166, 168, 171, 179, 201. — Anunciació a la, 24, 41, 85, 86, 87, 89, 111, 115, 127, 130, 137, 145, 161, 177, 187, 188, 189. — Assumpció de la, 59, 163. — Concepció de la, 189. — Coronació de la, 110, 114, 139, 141. — Dormició de la, 110, 111, 142, 145, 164. — Glorificació de la, 173. — Naixement de la, 106. — Presentació al temple, 168. — Transportació del cos de la,

110. — Visitació de la, 89, 92, 113, 169.
Verge amb l'Infant, 7, 30, 31, 33, 41, 44, 45, 47, 52, 53, 54, 55, 56, 61, 62, 63, 64, 77, 78, 86, 87, 88, 89, 91, 93, 94, 97, 99, 105, 106, 109, 110, 111, 112, 114, 117, 118, 119, 121, 124, 126, 128, 129, 130, 133, 136, 137, 138, 140, 141, 153, 169, 177.
Verge de la llet, 104, 105, 109, 112, 113, 134, 136. — De la Mercè, 201. — De la Pietat, 134, 139. — Dels Consellers, 120, 121. — Dels Desemparats, 115. — Dolorosa, 49, 73, 137, 139, 199.
Vergós, 47, 152, 153, 155, 157.
Vergós (Obrador dels), 134, 154, 156, 157.
Vergós (Pau), 147.
«Veronese» (Paolo Cagliari), 174.
Vic, 18, 82, 190, 202.
Vidal (Francesc), 200, 201, 202.
Vigatà (Francesc Pla, el), 200, 201, 202.
Vila d'Encamp (La), 59.
Viladomat i Esmandia (Josep), 200, 201, 202.
Viladomat i Manalt (Antoni), 190, 191, 194, 195, 196, 198, 199, 200, 201, 202.
Vilatorta (Mossèn Antoni de), 121.
Vinyals (Benet), 202.

W

Werff (Pieter van der), 188.

X

Xixena, 105, 129, 143, 144.

Z

Zacaries, 75, 150.
Zurbarán (Francisco de), 173, 174.

TAULA

	Pàgs.
Sala I (Art romànic)	7
Historial del trasllat de les pintures romàniques catalanes i explicació de les fotografies exposades	11
Sala II (Art romànic)	17
Sala III (Art romànic)	23
Sala IV (Art romànic)	25
Sala V (Art romànic)	27
Sala VI (Art romànic)	30
Sala VII (Art romànic)	34
Sala VIII (Art romànic)	38
Sala IX (Art romànic)	42
Sala X (Art romànic)	46
Sala XI (Art romànic)	51
Anex a la Sala XI (Art romànic)	56
Sala XII (Art romànic)	57
Sala XIII (Art romànic)	61
Sala XIV (Art romànic)	65
Anex a la Sala XIV (Art romànic)	68
Sala XV (Art romànic)	69
Sala XVI (Art romànic i gòtic)	72
Anex a la Sala XVI (Art romànic i gòtic)	79
Sala XVII (Art gòtic)	81
Sala XVIII (Art gòtic)	85
Anex a la Sala XVIII (Art gòtic)	93
Vestíbul posterior (Art gòtic)	95
Anex a la Sala XIX (Art gòtic)	96
Sala XIX (Art gòtic)	98
Sala XX (Art gòtic)	107
Sala XXI (Art gòtic)	112
Sala XXII (Art gòtic)	120
Sala XXIII (Art gòtic)	125
Sala XXIV (Art gòtic)	133

Pàgs.

Sala XXV (Art gòtic) 142
Sala XXVI (Art gòtic) 145
Sala XXVII (Art gòtic) 147
Sala XXVIII (Art gòtic i del Renaixement) 159
Sala XXIX (Art del Renaixement) 165
Sala XXX (Art del Renaixement) 172
Sala XXXI (Art del Renaixement) 182
Sala XXXII (Art del Renaixement) 185
Sala XXXIII (Art barroc) 190
Sala XXXIV (Art barroc) 196
Sala XXXV (Art barroc) 200
Sala XXXVI (Art barroc) 203
Índex alfabètic 205

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA
DE BARCELONA
BIBLIOTECA Res Mon 208
REG. 120.793
SIG. 069.02(467.1 Ba.Bar) 4